

Jostein Gaarder

Castelul
din Pirinei



Jostein Gaarder

Castelul din Pirineii

Traducere din limba norvegiană de
Marlena Chirilă Røimål

UNIVERS

2011

ROMANUL
SECOLULUI

XXI

Traducere apărută cu sprijinul acordat de NORLA
(Norwegian Literature Abroad)

Oslo





JOSTEIN GAARDER
SLOTTET I PYRENEENE

© 2008 H. Aschehoug & Co. (W. Nygaard) AS, Oslo
© Editura UNIVERS , 2011, pentru prezenta traducere

EDITURA UNIVERS
Str. Suvenir, nr. 4, ap. 3, et. 1
sector 2, cod 020741, București
tel/fax 021.31.53.308
comenzi: office@edituraunivers.ro
www.edituraunivers.ro

Redactor: Diana Crupenschi
Corector: Lorina Chițan
Tehnoredactor: Constantin Niță
Coperta: *Corp eteric* © Ivano Coltellacci

Fotografului Ivano Coltellacci, autorul imaginii *Corp eteric* care ilustrează coperta volumului, îi place să creeze imagini care țin de Utopia artistului, creînd imagini despre sine însuși sau exprimându-și emoțiile cele mai profunde. Nu caută adevărul, ci își urmărește visele, într-o alegorie uneori pur imaginară, alteori la granița cu realitatea. Lucrările sale pot fi văzute la <http://ivano-coltellacci.com>.

ISBN ePUB: 978-606-8543-28-4
ISBN PDF: 978-99931-13-51-5

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright și este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informației, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsește penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare

Capitolul 1

Sunt aici, Steinn. Revederea a fost o adevărată magie. Și tocmai acolo, în acel loc!

Ai rămas și tu surprins, atât de surprins, încât ai fost gata să cazi. Aceasta n-a fost „o coincidență întâmplătoare”. Aici au fost în joc niște forțe, niște adevărate forțe!

Ni s-au acordat patru ore pentru noi doi. Este un fel de a spune. Niels Petter n-a fost tot atât de bine dispus după aceea. N-a scos nici un cuvânt până am ajuns în Førde.

Am mers repede de-a lungul văii. După o jumătate de oră eram din nou în fața crângului de mesteceni...

Nici unul dintre noi n-a rostit mai mult de un cuvânt tot drumul. Despre *acea întâmplare*, vreau să spun. Am vorbit despre multe altele, dar nu despre aceea. Ca atunci, demult. Când n-am fost în stare să trecem peste ceea ce s-a întâmplat. Și astfel am putrezit din rădăcină, poate nu tu însuși, și poate nici eu însămi, doar noi doi, ca pereche.

N-am avut puterea să ne urăm nici măcar noapte bună. Îmi amintesc de *acea ultimă noapte* pe care am petrecut-o pe canapea.

Și-mi amintesc mirosul ce venea din cealaltă cameră în care stăteau și fumai. Aveam impresia că îți văd prin perete și prin ușa închisă capul plecat. Stăteau încovoiați peste masa de scris și fumai. A doua zi am plecat și de atunci nu ne-am mai văzut, de mai bine de treizeci de ani. Este de necrezut.

Și deodată, după un somn lung de ani de zile ca al Frumosei din pădurea adormită, un misterios ceas deșteptător ne trezește pe amândoi. Și suntem duși acolo din nou, absolut independent unul de altul. În aceeași zi, Steinn, într-un secol nou, într-o lume complet nouă. Așa, deodată, răsună salutul „Bună!” ca acum treizeci și ceva de ani.

Nu-mi spune mie că asta a fost ceva întâmplător. Și nu-mi spune mie că nu există mai presus de noi niște forțe care ne călăuzesc!

Iar cea mai irațională situație s-a creat atunci când proprietara hotelului a apărut deodată pe verandă, ea care era pe-atunci fiica cea mai tânără a familiei.

Cei treizeci și ceva de ani și-au pus amprenta și asupra ei. A fost și ea surprinsă când ne-a zărit, trebuie să fi avut o puternică senzație de *déjà-vu*. Îți amintești ce a spus? „Ce plăcut este să văd că sunteți încă împreună”, a zis ea. Cuvintele astea dureau. Dar în același timp sunau și ciudat, pentru că noi doi nu ne-am mai văzut din *acea dimineață* din anii '70, când amândoi am avut grijă de cele trei

fetițe ale ei. Am făcut-o în semn de mulțumire pentru că ne împrumutase bicicletele și un radio portabil.

Cineva strigă după mine. Este o seară plăcută de iulie și nu uita că aici, sub cerul liber, la malul mării, suntem în plină vacanța de vară. Cred că au și pus pe grătar câțiva păstrăvi și iată că Niels Petter vine spre mine cu un păhărel de tărie. Îmi spune că mai pot sta încă zece minute ca să închei, și într-adevăr am nevoie de aceste minute, deoarece vreau să te rog ceva important.

N-am putea să facem un pact solemn, și anume să ștergem toate e-mailurile pe care ni le trimitem după ce le-am citit? De preferință imediat sau cât de repede posibil, și aș vrea să nici nu le imprimăm. Din punctul meu de vedere acest contact reînnoit este mai mult o energie vibrantă de gânduri între două suflete, decât un schimb de mesaje între noi care să rămână pentru totdeauna. Astfel ne vom permite să scriem despre orice.

Mai mult decât atât, amândoi suntem căsătoriți și avem copii. Însuși gândul de a avea mesajele noastre înmagazinate pe computere îmi displace.

Nu știm când ne vom despărți. Dar într-o zi ne vom strecura din nou în afara acestui cadru de carnaval, cu toate măștile și rolurile lui, și doar câteva obiecte de recuzită vor rămâne în urma noastră, înainte ca și acestea să fie risipite.

Vom ieși din mersul timpului, dincolo de limitele unui spațiu pe care-l numim „realitate”.

Anii trec, dar nu-mi găsesc liniștea la gândul că din nou s-ar putea ivi ceva legat de ceea ce s-a întâmplat atunci. Mă simt uneori ca și când cineva mă urmărește, parcă îi simt răsuflarea în ceafă.

Nu pot uita luminile albastre din Leikanger și tresar de fiecare dată când o mașină de poliție mă depășește. Odată, cu câțiva ani în urmă, a sunat la ușă un polițist în uniformă. A remarcat reacția mea de panică. Dorea să întrebe doar de o adresă din împrejurimi.

Tu crezi cu siguranță că mă neliniștesc inutil. Tot ce atunci ar fi fost în afara legii este acum prescris, expirat.

Numai rușinea nu expiră în timp...

Promite-mi că le vei șterge!

După ce ne-am așezat pe ruinele acelei căbănuțe vechi de pe culme, mi-ai spus de ce ai venit. Încercăi să-mi povestești ce-ai făcut în acești treizeci de ani și mi-ai vorbit despre proiectul tău referitor la climă. Și ai apucat să-mi spui ceva despre un vis deosebit și intens pe care l-ai avut cu o noapte înainte, înainte de a ne întâlni acolo, afară pe terasă. Un vis cosmic, spuneai, dar mai mult n-ai apucat să spui, căci turma de juninci venea spre noi și a trebuit să alergăm până în capătul de jos al văii. Și nu am mai vorbit nimic despre acel vis.

Dar mă așteptam de la tine să ai visuri cosmice... Am încercat să dormim câteva ore, dar eram prea agitați, bineînțeles că eram, așa că am stat cu ochii deschiși și am șușotit. Despre stele și galaxii și astfel de lucruri. Doar despre astfel de lucruri mari, îndepărtate, lucruri de o însemnătate deosebită...

Este ciudat când mă gândesc la toate acestea acum. Asta era înainte de a crede în ceva. Doar cu puțin înainte.

Din nou strigă după mine. Doar un ultim comentariu înainte de a-l trimite. Apa se numea atunci Lacul Bătrânilor. Nu este un nume ciudat pentru o apă de munte departe de orice suflare omenească? Vreau să spun: Cine erau acei „bătrâni” care au trăit odată, demult, acolo sus între vârfurile ascuțite și stâncile rotunde ale munților?

Când am venit cu mașina împreună cu Niels Petter, am stat și m-am tot uitat în atlasul rutier.

N-am mai fost pe aici de atunci și n-am îndrăznit să ridic privirea nici măcar în dreptul apei. Și câteva minute mai târziu am înconjurat și celălalt loc, cel de la cotitură, lângă prăpastie, care mi-a trezit amintirile cele mai dureroase.

Nu cred că mi-am ridicat privirea din carte înainte de a fi ajuns jos în vale. În acest fel am reținut multe dintre numele locurilor pe care i le citeam cu voce tare lui Niels Petter. Trebuia să-mi țin mintea ocupată cu altceva. Mi-era teamă că mă voi năruși de durere și voi fi nevoită să-i dezvălui tot ce am ținut tănuț. Și am ajuns și la tunelurile noi. Am insistat să o luăm pe-acolo ca să nu trecem prin fața vechii biserici din lemn și de-a lungul râului pe vechiul drum. Am pretextat că se făcuse destul de târziu și eram în criză de timp.

Așadar, Lacul Bătrân.

Femeia de culoarea merișoarelor de munte era „bătrână”. Cel puțin așa credeam noi pe-atunci. O doamnă între două vârste, spuneam noi. O doamnă în vârstă cu un șal roșu-trandafiriu pe umeri. A trebuit să ne asigurăm că cel puțin am văzut același lucru. Asta se întâmpla pe când încă ne vorbeam.

Adevărul e că avea, nici mai mult, nici mai puțin, vârsta mea de acum. Era, cum se zice, o femeie de vârstă mijlocie...

Când ai ieșit afară pe verandă, a fost ca și cum m-aș fi întâlnit pe mine însămi în ușă. Au trecut treizeci de ani de când nu ne-am mai văzut. Și nu era numai asta. Aveam atât de clar impresia că mă puteam vedea din exterior, din unghiul tău vizual și cu ochii tăi. Și dintr-o dată eu eram acea Femeie de culoarea merișoarelor de munte. Asta m-a neliniștit.

Mă strigă din nou. Este a treia oară, așa că îți trimit mesajul și-apoi îl șterg. Numai bine, Solrun.

A trebuit să mă gândesc dacă n-ar fi bine să scriu „a ta Solrun”, deoarece niciodată n-a existat o ruptură între noi. Mi-am luat doar câteva dintre lucruri și-am plecat în acea zi. Și nu m-am mai întors. Mi-a trebuit aproape un an întreg până ți-am scris din Bergen și te-am rugat să-mi împachetezi și să-mi trimiți restul lucrurilor mele, și nici măcar atunci n-am considerat aceasta ca o ruptură reală între noi, era doar cea mai practică soluție, din moment ce mă aflam de atâta timp în partea cealaltă a munților. După câțiva ani l-am întâlnit pe Niels Petter. Și au trecut mai mult de zece ani până când tu și Berit v-ați cunoscut.

Tu ai fost mai răbdător. Tu niciodată nu ți-ai pierdut speranța în noi. Eu am avut uneori sentimentul că trăiesc în bigamie.

N-am să pot uita niciodată ce s-a întâmplat acolo sus în munți. Este ca și cum n-ar putea trece nici măcar o oră fără să nu mă gândesc la acel lucru.

Dar s-a petrecut apoi *ceva*, un lucru minunat și promițător. Astăzi văd acea întâmplare ca un dar. Gândește-te că am fi fost în stare să acceptăm acest dar împreună! Dar eram prea înspăimântați.

Mai întâi ți-ai pierdut cunoștința și m-ai lăsat să te liniștesc. Ca apoi să te ridici brusc și să începi să alergi.

Și doar după câteva zile, fiecare și-a văzut de drumul lui. Pierduserăm puterea sau dorința de a ne privi în ochi.

Noi doi, Steinn. Este de necrezut.

Solrun, Solrun! Erai atât de frumoasă! Erai splendidă acolo cum stăteai în rochia aceea roșie cu spatele spre fiord, grădină și gardul acela alb.

Te-am recunoscut într-o clipă, bineînțeles că te-am recunoscut. Oare aveam vedenii?! Nu, erai tu – ca decupată dintr-o altă epocă.

Și dă-mi voie să-ți spun de la început și cu sinceritate: nu mi s-a părut că semeni cu nici o Femeie de culoarea merișoarelor de munte.

Nici nu-mi vine să cred că îmi scrii! În săptămânile care-au trecut am tot sperat că o vei face. Ideea de a folosi e-mailul a fost doar a mea, dar tu ai fost cea care ai spus, înainte să ne despărțim, că mă vei contacta atunci când vei considera de cuviință, și deci inițiativa trebuia să vină din partea ta.

Este amețitor numai gândul că ne-a fost dat să ne întâlnim din nou tocmai în același colț de lume, ca atunci. S-a întâmplat așa, deodată, ca și cum am fi avut o înțelegere veche de a ne întâlni exact atunci și acolo. Dar n-a existat o astfel de înțelegere. A fost doar un noroc extraordinar.

Eu ieșeam din sala de mese cu ceașca de cafea pe farfurioară și din mers cafeaua s-a vărsat, opărindu-mi încheietura, și ai dreptate când spui că de-abia am reușit să mă țin pe picioare în încercarea mea disperată de a salva ceașca gata să cadă.

L-am salutat scurt pe soțul tău, care așa deodată s-a grăbit să ia ceva din mașină, am reușit să schimbăm câteva cuvinte împreună, tu și eu, până când a venit proprietara hotelului. Poate că m-a văzut când am trecut prin fața recepției și m-a recunoscut, chiar dacă trecuseră treizeci de ani, de pe vremea când mama ei administra hotelul.

Tu și eu stăteam *tête-à-tête* și cu siguranță ne-a luat drept o pereche de vârstă mijlocie, soț și soție, care, odată, demult, au ajuns la brațul fiordului, pe vremea când erau tineri și îndrăgostiți, înainte de a se fi așezat la casa lor și de a-și fi trăit viața împreună – am încercat să-mi imaginez – și, după atâta timp, poate într-o criză de nostalgie, s-au întors la decorul poveștii lor de dragoste din tinerețe. Și, bineînțeles, trebuia să ieșim pe terasă după micul dejun, deși amândoi ne-am lăsat de fumat, pentru că fumatul în zilele noastre e socotit ceva atât de dăunător; trebuia să ieșim să contemplăm fagul sângeri, fiordul și munții, trebuia. Pentru că întotdeauna făcuserăm asta atunci, demult.

Hotelul avea o altă recepție și o nouă cafenea pentru cei în trecere. Dar copacii, fiordul și munții erau aceiași. În sufrageria cu șemineu erau același mobilier și tablouri, chiar și masa de biliard stătea în același loc și mă îndoiesc că vechiul pian a fost acordat vreodată de-atunci. La acel instrument ai cântat Debussy și câteva nocturne de Chopin. Nu pot uita cum turiștii s-au adunat în jurul pianului și au aplaudat îndelungat.

Treizeci de ani au trecut, dar timpul parcă a stat pe loc.

Era să uit singura schimbare importantă. Tunelurile. Tunelurile nu existau pe atunci. Pe-atunci,

am venit și am plecat cu vasul din fiord. Altă posibilitate de transport nu era.

Îți amintești cum ne-am liniștit când am aflat că sosise ultimul vas? După aceea, satul era izolat, aveam la dispoziție tot restul serii, noaptea și dimineața până când vasul Nesøy avea să se strecoare spre ieșirea din fiord și să se întoarcă aducând alți pasageri înainte de prânz. Harul timpului, l-am numit. Dacă ar fi fost astăzi, am fi stat cu siguranță pe terasă toată seara și am fi privit la toate mașinile care ar fi ieșit din tunel. S-ar fi îndreptat toate spre vest sau poate una dintre ele ar fi cotit în dreptul Muzeului Glaciar și ar fi venit spre hotel să ne ia – vreau să spun, să ne aresteze?!

Apropo, am uitat că am avut grijă de fetițele ei. După cum vezi, nu-mi amintesc totul.

Sunt de acord cu ideea ta de a șterge imediat e-mailurile primite sau expediate. Nici mie nu-mi place să se depoziteze atât de multe pe disk. De multe ori simți ca o eliberare numai faptul de a schimba gânduri și idei cu cineva. În zilele noastre sunt prea multe cuvinte înmagazinate și arhivate pe Internet, pe stick-uri de memorie sau pe hard disk-uri.

Am șters de mult e-mailul trimis de tine înainte de a mă așeza confortabil și de a-ți răspunde. Și trebuie să recunosc că ștergerea are și dezavantaje, pentru că acum stau și simt deja nevoia de a reciti unul dintre fragmentele scrise de tine. Acum trebuie să apelez la memorie, și în felul acesta vor continua schimburile de e-mailuri.

Sciai că ar fi fost vorba de niște forțe supranaturale în spatele uimitoarei noastre reîntâlniri, acolo, pe terasa hotelului, și așa vrea să apelez la toleranța ta chiar de la început când este vorba de astfel de idei, pentru că am să mă exprim tot atât de sincer cum o făceam în trecut. Eu nu pot vedea aceste întâlniri decât ca pe niște evenimente întâmplătoare, care nu au nici o legătură cu voința sau controlul cuiva dinafară. Este adevărat că în acest caz a fost vorba de o coincidență uriașă și nu tocmai de ceva nesemnificativ. Dar trebuie să iei în considerare și toate zilele în care nu avem șansa de a trăi astfel de momente.

Cu riscul de a-ți hrăni înclinația spre fenomene oculte, îți voi destăinui totuși ceva. Când veneam cu autobuzul și am ieșit din tunelul acela lung de lângă Bergshovden, tot fiordul era învăluit într-o ceață groasă, astfel încât n-am putut vedea nimic în jur. Doar vârfurile munților se zăreau, dar fiordul și văile păreau șterse din cadrul naturii. Și am intrat într-un alt tunel, iar la ieșire ne-am trezit deodată sub pânza de ceață. Se vedeau fiordul și adâncimea celor trei văi, dar nu și contururile munților.

Și-un gând m-a fulgerat: Oare este și ea aici? Oare vine și ea?

Și-ai apărut. În dimineața următoare stăteai pe terasă într-o rochie aproape tinerească de vară, tocmai când eu am apărut din sala de mese cu o ceașcă de cafea plină ochi.

Mi s-a părut că eu eram acela care te-a creat acolo și te-a făcut să apari din nou în hotelul vechi din lemn, tocmai în acea zi. Era ca și cum te-ai fi născut acolo, pe terasă, din amintirea și din dorul meu.

Dar nu este greu de imaginat că mă gândeam tot timpul la tine atunci când am ajuns din nou în „colțișorul nostru erotic”, cum îl numeam noi atunci.

Venirea noastră acolo în același timp n-a fost nimic altceva decât pur și simplu o întâmplare fericită.

Cu puțin timp înainte, îmi luasem micul dejun. Stând la masă, mă gândeam la tine în timp ce-mi

beam paharul de suc de portocale și mâncam din oul fiert. Eram profund cufundat în gânduri, amintindu-mi de visul intens pe care-l avusesem. Apoi mi-am luat cafeaua și am ieșit pe verandă. Și hop – acolo stăteai tu!

Mi-a părut rău de soțul tău. L-am compătimit când, după o oră, l-am lăsat și am plecat pe drumul de munte, doar noi doi.

Felul în care mergeam și în care am început să ne vorbim părea a fi un un ecou plăcut al timpului petrecut acolo când eram atât de tineri.

Dar eu nu cred în destin, Solrun. Absolut deloc.

Din nou amintești de Femeia de culoarea merișoarelor de munte. Și cu asta îmi amintești de cel mai ciudat lucru pe care l-am trăit vreodată. N-am uitat-o, după cum vezi, și nici nu-i neg existența. Dar așteaptă o clipă. S-a întâmplat ceva la care am fost martor pe drum, la întoarcerea acasă.

După ce voi ați plecat, am mai rămas până a doua zi pentru a inaugura deschiderea noului Centru Climatic. Îți spuseseam că voi ține un discurs scurt despre asta. Vineri dimineața am plecat cu vasul rapid de la Balestrand la Flâm, iar după câteva ore de așteptat mi-am continuat călătoria cu trenul până în Myrdal și de acolo am avut legătură spre Oslo.

Chiar înainte de a ajunge acolo sus la Myrdal, trenul de la Flâm s-a oprit la extraordinara cascadă Kjosfossen. Turiștii au coborât din tren ca să fotografieze cascada sau cel puțin ca să arunce o privire la căderea aceea masivă de apă de culoarea calcarului.

În timp ce stăteam afară pe peron, a apărut deodată ceva ca o *nimfă* pe panta din dreapta cascadei.

A apărut deodată, ca din senin. Și tot așa a și dispărut, într-o fracțiune de secundă, ca să apară din nou doar la treizeci sau cincizeci de metri distanță. Și asta s-a repetat în câteva rânduri.

Ce părere ai despre asta? Poate că acești spiriduși nu trebuie să se supună legilor naturii?

Dar să nu ne grăbim să tragem concluzii pripite. Am avut o viziune sau am văzut o nălucă? Dar erau acolo câteva sute de persoane care au trăit aceeași experiență ca și mine. Am fost oare martori la ceva supranatural, vreau să spun o *adevărată* nimfă a apelor, o naiadă sau un spirit al naturii? Nu, nu. Totul a fost regizat pentru turiști, și singurul lucru care mă preocupă și nu-i pot afla răspunsul este cu cât le plătesc pe fetele astea să se arate acolo, la cascadă.

Este ceva ce am uitat? Da – pentru că, în ciuda acestor fapte, fata nu se mișca într-un mod natural, ci sărea dintr-un loc în altul cu viteza luminii. Și asta trebuie să fi fost tot un truc. Nu pot spune cu precizie câte nimfe erau în jurul cascadei Kjosfossen în acea după-amiază. Cred că erau doar două sau trei și că le plăteau pe toate la fel.

Îți spun asta fiindcă mi-am dat seama că niciodată nu ne-am gândit la acest lucru atunci, dar cred că nu este prea târziu să-l luăm în considerație. Femeia de culoarea merișoarelor de munte ar fi putut fi plasată în acel loc. Ea și-a jucat rolul, ne-a jucat o farsă, și nu se știe dacă numai noi am fost victimele ipocriziei și ale stilului ei sclifosit și acru ca merișoarele de munte. Aproape peste tot poți întâlni astfel de persoane cu un stil rustic și excentric.

Și din nou, este ceva ce am uitat? Cu siguranță că da. Nu numai că apăsarea din nimic și de nicăieri, dar, de îndată ce își termina de jucat rolul, parcă o înghițea pământul. Și poate chiar așa și

era. Sau poate era de fapt un jocher care pur și simplu se vâra într-o groapă veche sau se ascundea după vreun grohotiș, cine știe? N-am cercetat îndeaproape cauza, adevărul este că am luat-o la fugă în susul văii ca și cum însuși Necuratul era pe urmele noastre.

Uneori spunem: Nu cred până nu văd cu ochii mei. Dar nu este sigur că trebuie să credem în acel lucru. Uneori ar trebui cel puțin să ne frecăm la ochi înainte de a judeca și de a trage concluzii. N-ar trebui nici măcar să ne punem întrebarea dacă ceva sau cineva a reușit să ne joace o astfel de farsă. Ceea ce n-am făcut atunci, demult. Eram speriați de moarte. Eram deja nesiguri din cauza celor întâmplate cu câteva zile mai devreme. Și dacă unul dintre noi și-ar fi pierdut cumpătul, mai mult ca sigur că l-ar fi molipsit și pe celălalt.

Te rog, nu te simți respinsă. Am fost atât de fericit să te revăd, și acum sunt cu zâmbetul pe buze tot timpul. Nu mă înțelege greșit, bineînțeles că astfel de coincidențe fericite sunt importante. Sunt importante deoarece ele ne atrag atenția și ne influențează în același timp. De asemenea, pot avea implicații în ceea ce se va întâmpla ulterior.

Dintre toate locurile, tocmai acolo a trebuit să ne reîntâlnim. Și-apoi am urcat din nou la Fjellstølen, la coliba ciobanului. Cine ar fi crezut că așa ceva s-ar fi putut repeta?

O plimbare pe jos de patru ore nu este atât de lungă dacă ai avea ocazia să te întâlnești cu cineva regulat, să zicem o dată sau de două ori pe an. Dar când au trecut mai multe decenii de la ultima întâlnire, patru ore ți se par destul de lungi. Deoarece diferența dintre această întâlnire și absolut nimic este enormă.

OK, Steinn. Mă bucur să aud vești de la tine. Dar în același timp îmi amintește de ce ne-am despărțit. Una dintre cauze a fost modul diferit de interpretare a unor situații pe care le-am trăit împreună. Un alt motiv a fost acela că întotdeauna vorbești cu aroganță despre explicațiile mele.

Dar e plăcut să am vești de la tine oricum. Mi-e dor de tine. Dă-mi puțin răgaz și îți voi răspunde când voi simți că sunt dispusă s-o fac.

N-am vrut să par arogant, dar nu mai sunt în stare să-mi amintesc exact cum m-am exprimat. Ce am scris? N-am scris că mă mișc pe-aici pe-acasă fredonând continuu de fericire că ne-am reîntâlnit?

Apropo, am să-ți spun ceva. Feribotul cu care am călătorit la ieșirea din fiord avea același nume ca brațul fiordului. Mai întâi ne-am oprit la Hella, unde am parcat atunci mașina noastră care arăta groaznic – era așa de ciudat să stau pe punte și să privesc în jos la cheiul feribotului – până când am traversat fiordul principal spre Vangsnes înainte de a întoarce și a sosi la Balestrand. Acolo am mers în sus și-n jos pe lângă hotelul Kvikne, așteptând vasul rapid de la Bergen. A venit cu întârziere, mai bine de o jumătate de oră, și, după ce m-am urcat la bord, am observat că numele vasului era *Solundir!*

Am tresărit. M-am gândit, bineînțeles, la tine. Nu m-am gândit la altceva decât la tine de când ne-am luat rămas bun de pe vechiul ponton al bărcilor cu abur, cu două zile în urmă. Dar acum gândurile mă duc la vara aceea când ne aflam prin insulele din Solund și-am vizitat-o pe bunica ta. N-o chema Randi? Randi Hjønnvåg?

Ceea ce a urmat a fost mai mult decât o reverie; aş putea-o descrie ca pe o stare modificată a

conștiinței, deoarece au început deodată să mi se perinde prin minte, ca-ntr-o cascadă, vechi amintiri, imagini vii și impresii de când stăteam pe plajă, o pereche de numai douăzeci de ani, asemeni unor secvențe de film dintr-un episod pe care nu-mi amintesc să-l fi filmat, și nu era doar un film mut, pentru că puteam să-ți aud vocea, puteam să-ți aud râsul și cum îmi vorbeai. Nu puteam oare să aud briza și păsările mării, să-ți miros părul tău lung și negru? Mirosea a mare și a alge. Nu era un proces de gândire obișnuit, a țâșnit ca un gheizer, cu tumultul fericirii încătușate, sau ca o străfulgerare din trecut, acel trecut care odată a fost al nostru.

După ce te-am întâlnit din nou în hotelul acela vechi din lemn, după mai mult de treizeci de ani de când am fost acolo amândoi ultima dată, la plecare m-am îmbarcat pe un vas care poartă același nume ca micul grup de insulițe de unde provine familia mamei tale. Nu spuneai tu atunci că numele tău vine de la denumirea acestei comunități? Vorbeam mai mult despre Ytre Sula, care era numele insulei din largul mării unde locuia bunica ta. Solrun și Solundir! Era de mirare c-am tresărit?

Dar să nu ne grăbim să dăm frâu liber imaginației și să tragem concluzii oculte din astfel de conexiuni întâmplătoare. Numele vasului a fost cu siguranță ales după una dintre localitățile de pe coastă din regiunea în care mă aflam și nimic mai mult. Și-atunci mi-am găsit calmul. Dar am stat pe punte destul de mult, cu zâmbetul pe buze.

Tu ce crezi?

Acum sunt acolo. Adică în Solund. Stau în casa veche din Kolgrov și mă uit pe deasupra recifelor și insulelor. Iar ceea ce îmi umbrește priveliștea orizontului în momentul acesta este doar o pereche de picioare. Niels Petter stă cățarat pe o scară de aluminiu și vopsește pervazurile ferestrelor de la etajul de sus.

În acea miercuri, când tu și eu am coborât de la Fjellstølen, soțul meu era preocupat să împachetăm cât putem de repede și să ne întoarcem acasă în Bergen cel puțin înainte de actualitățile de seară de la TV.

Când am trecut prin Bøyadalen și prin tunelul de lângă ghețar, era deja ora trei. De la ieșirea din tunel și tot drumul de-a lungul lacului Jølstravatnet, razele soarelui străluceau prin ceața care începea să se risipească. Și până să ajungem în Førde, singurul comentariu al lui Niels Petter a fost la adresa ceții. Se ridică, a spus el, în timp ce înconjuram lacul la Skei. Am încercat să încep o conversație, dar n-a fost posibil să mai scot nici o vorbă de la el. Mai târziu am interpretat replica lui laconică ca fiind mai mult decât un comentariu meteorologic, care ar fi avut mai mult de-a face cu dispoziția lui decât cu ceața.

Când ne îndreptam spre sud de Førde, s-a întors spre mine și mi-a spus că, după o călătorie atât de lungă făcută într-o singură zi, ar trebui să înnoptăm în casa familiei mamei, pe care acum o numim „cabana de vară”.

La început voise să mergem direct acasă, în primul rând din cauza planurilor lui din următoarea zi, dar propunerea aceasta era mai mult ca o încercare de împăcare: pe de-o parte fiindcă fusese atât de acru când am insistat să fac o plimbare mai lungă cu tine – după mai mult de treizeci de ani, Steinn – și pe de altă parte pentru că tăcuse tot drumul. Și așa am făcut. Am trecut peste fiord din Rysjedalsvika la Rutledal și mai departe în larg spre insulele Solund. Am petrecut o zi splendidă

acolo pe plajă, în timp ce tu participai la deschiderea centrului meteorologic. Bineînțeles că m-am gândit la tine, ți-am trimis gândurile mele, amintiri și imagini spontane, clipe pe care le-am trăit împreună atunci, și asta am continuat să fac și-n zilele ce-au urmat, erau amintiri intense, și câteva dintre ele au ajuns într-adevăr la tine sub formă de „secvențe de film” pe care tu nu-ți amintești să le fi filmat...

Târziu, joi seara eram acasă în Bergen, iar vineri dimineața m-am dus o fugă la Strandkaien să privesc Solundir cum pleca de la ponton. Pleacă din Bergen la ora opt. Știam că tu plecai din Balestrand în acea dimineață, așa cum mi-ai spus, și, cum mă trezisem devreme, am făcut o plimbare de dimineață până la Skansen și am traversat Piața de Pește ajungând până la docuri. Pentru a-ți ura drum bun, Steinn, pentru a ne lua rămas bun din nou. Probabil era ceva irațional, dar am simțit că asta voiam să fac. Nu încerca să-mi spui că urările mele n-au ajuns la tine. Simțeam o plăcere lăuntrică la gândul că vei călători cu Solundir, și mi-am imaginat că te vei gândi cu siguranță la mine și la aventurile verii noastre petrecute acolo.

Vasul nu-mi poartă numele. Așa cum spui și tu, numele vine de la grupul de insule din vestul deschiderii Sognefjorden unde mă aflu de ieri, iar acum stau și privesc în largul mării și-ți scriu aceste rânduri. Din fericire, au dispărut picioarele din câmpul meu vizual, așa că nimic nu-mi tulbură frumusețea priveliștii sau gândurile...

Solundir este pur și simplu, în limba scandinavă veche, pluralul substantivului *Solund*, și deci există câteva sute de insule *Solund*. *Sól* înseamnă „brăzdături” și *-und* înseamnă „pline de”. Deci insulițele din *Solund* sunt pline de brăzdături. Nu este vorba de nici o imprecizie geologică aici. „Brăzdate de vreme și intemperiiile mării”... cum spune și imnul nostru național.

Sunt sigur că îți amintești când alergam pe aici și când ne jucam de-a v-ați ascunselea printre acele ciudate formațiuni stâncoase făcute dintr-un conglomerat colorat, și cu siguranță n-ai uitat cum mergeam ore întregi și adunam pietre dislocate din peisajul acela sculptural. Tu făceai colecție de marmură, iar eu de pietre roșii. Le am aici încă și strălucesc toate în soare, și ale tale, și ale mele. Le folosesc pentru a înconjura cu ele straturile de flori.

Este adevărat că bunica mea se numea Randi și sunt dezamăgită că mă întrebi dacă acesta era într-adevăr numele ei, fiindcă voi doi vă înțelegeați atât de bine. Îmi amintesc că odată ai descris-o pe bunica drept cea mai caldă și mai adorabilă ființă întâlnită de tine vreodată. Mergea adesea prin grădina ei cea mică vorbind cu ea însăși: O, ce băiat bun este Steinn! Are ceva deosebit „acest Steinn”. Un tânăr atât de minunat nu mai întâlnește bunica.

Și mama a copilărit acolo, pe insula care astăzi este cel mai vestit loc populat din țară, după cum știi. Numele ei de fată era Hjønnvåg, după cum îți amintești și tu, și, când părinții mei mi-au dat numele Solrun, numele n-a fost ales la întâmplare, ci a fost inspirat parțial din biografia acestei familii.

Acum suntem aici toți patru, câteva zile încă, înainte ca școala și celelalte obligații zilnice să ne acapareze timpul. Ingrid este studentă acum! Aici, la gura fiordului, este neobișnuit de liniștit, nici o adiere de vânt, iar ieri în sfârșit am putut sta afară în grădină la un grătar.

Lumea nu este un mozaic de coincidențe, Steinn. Toate lucrurile din lume se leagă între ele.

Îmi pare bine că-mi răspunzi. Mă bucur că buna ta dispoziție nu s-a lăsat îndelung așteptată.

Și când mă gândesc că ești acum acolo! Mi se pare că sunt și eu acolo, datorită schimbului de e-mailuri dintre noi, vreau să spun. Și sunt primul care admite că două persoane se pot simți aproape chiar dacă distanța fizică dintre ele este mare. În acest sens sunt de acord că toate lucrurile din lume se leagă între ele.

Sunt impresionat de gestul tău din acea dimineață, de plimbarea ta până la Strandkaien pentru a-mi trimite un salut pe vasul rapid. Te și văd cum alergai în josul scărilor de la Skansen, și asta mă face să mă gândesc la un film spaniol. Și îți pot spune acum că salutul tău a ajuns la destinație.

Când urcam spre Mundalsdal, mi-ai spus deodată că tu nu crezi în așa-zisele „fenomene supranaturale”. Ai precizat că nici măcar în telepatie nu crezi sau în alte forme de clarviziune ori previziune. Ai susținut același lucru chiar și după ce ți-am adus câteva exemple foarte concludente în acest sens. După părerea ta, este ceva normal să nu-ți folosești propriile antene, să nu deschizi ochii sau poate să nu recunoști că uneori „recepționezi” lucruri despre care crezi că sunt creația propriei tale minți.

Dar nu ești singurul, Steinn. Există destulă sărăcie spirituală și orbire psihică la vârsta noastră.

Eu cred în lucrurile astea îndeajuns de mult încât să nu pot da deoparte, ca pe o simplă coincidență, reîntâlnirea noastră pe terasa hotelului. Cred că aceste lucruri au fost regizate într-un fel sau altul. Nu mă-ntreba cum și de ce, pentru că nu știu. Dar a nu înțelege nu este același lucru cu a închide ochii. Nici regele Oedip n-a întrezărit firele destinului care i-au manipulat viața, și, când a realizat aceasta, s-a simțit atât de nefericit, încât și-a luat vederea. De fapt, el a fost orb în privința destinului său tot timpul.

Totul a început să semene a ping-pong, și poate vom sta și ne vom scrie pe e-mail până diseară? Astfel voi simți și eu puțin atmosfera din Solund din această zi de vară. Nu-i așa?

De ce nu, acum vorbim unul cu altul. Sunt în vacanță, și în această casă avem o regulă nescrisă a zilelor de vacanță în care fiecare „face ce vrea”. Avem doar o regulă, aceea de a lua masa împreună. În afară de micul dejun; fiecare îl ia atunci când se trezește. Dar nu de mult am luat masa de prânz și acum n-am nimic de făcut până la cină, care va fi târziu, pe seară. Dacă nu va începe să bată vântul, atunci va fi și astăzi vreme de grătar.

Și tu? Vreau să spun, ce voi vizita *eu* în această după-amiază?

Din păcate, eu n-am nimic care să se compare cu împrejurimile tale.

Mă aflu într-un birou monoton al Universității din Oslo și voi sta aici până mă duc să mă întâlnesc în oraș cu Berit, în jur de ora șapte. Vom merge în Bærum pentru a-l vizita pe tatăl ei, un bătrânel spiritual și simpatic. Dar până atunci mai este timp, avem deci câteva ore la dispoziție pentru noi.

Nu uita că am fost studentă la Universitatea din Oslo, timp de cinci ani. Acei ani, Steinn... Pentru mine este ceva exotic numai când mă gândesc la ei.

Și nu-mi amintesc să-ți fi dorit să devii profesor universitar. Nu voiai să devii profesor de liceu?

După plecarea ta, am găsit de cuviință să-mi umplu cantitatea enormă de timp liber care mă copleșea cu o licență de doctorat și o bursă de cercetător. Dar poate trebuia să mai așteptăm puțin înainte de a vorbi despre „acel odată”. Sunt curios să aflu cine ești tu acum.

Ei bine, se vede că, dintre noi doi, mie mi-a fost dat să predau la liceu, și niciodată n-am regretat, cum îți spusese.

Mi se pare un privilegiu să-mi câștig existența petrecându-mi câteva ore pe zi înconjurată de copii care mă ascultă cu interes și mai ales predând ceea ce mă pasionează. Nu este doar un clișeu când se spune că înveți atâta timp cât ai elevi. În cele mai multe clase la care am predat, a fost aproape de fiecare dată un puști cu păr blond și cârlionțat care mi-a trezit amintiri despre tine, despre noi cei de atunci, și am avut odată un elev care-ți semăna, și nu numai atât: avea aproape aceeași voce ca a ta.

Acum e rândul tău. Îți scriam că eu nu consider o coincidență reîntâlnirea noastră pe terasa hotelului, așa deodată...

Da, așa a fost. Înseși cuvintele „neprevăzut” și „coincidență” înseamnă din punct de vedere statistic ceva mai puțin probabil, imprevizibil. Am calculat odată că, a obține o serie cu zarul, a da de doisprezece ori șase cu un zar, vreau să spun doisprezece de șase unul după altul, este o șansă de cel mult unu la două miliarde. Asta nu înseamnă că niciodată nu s-a întâmplat și că cineva n-a aruncat cu zarul de doisprezece ori șase la rând, pentru simplul fapt că pe această planetă locuiesc câteva miliarde de oameni, și pentru că pretutindeni se dă cu zarurile. Dar într-un asemenea caz se vorbește de o așa-zisă coincidență unică, o șansă de proporții astronomice, și, când se întâmplă, oamenii încep să râdă isteric, deoarece, conform statisticii, ar trebui să dai cu zarul mii de ani pentru a avea o șansă rezonabilă de a-ți ieși o serie de doisprezece, cu toate că se poate întâmpla spontan, doar în câteva secunde. Nu este nemaipomenit să te gândești că este posibil?

A fost, desigur, o coincidență nemaipomenită să dau de tine acolo. A fost un șoc. N-aș ezita să o numesc coincidență fericită. Dar nu „supranaturală”.

Și ești absolut sigur de asta?

Da, aproape sigur. În acest fel sunt sigur că nu există nici un destin, control sau o forță mentală care ar putea să influențeze rezultatul datului cu zarul. Se pot face înșelătorii și se poate trișa, da, este posibil. Se pot face omisiuni sau se poate raporta greșit, dar întâmplările fizice nu se pot lăsa influențate nici de destin, nici de providența divină sau de fenomenul parapsihologic pe care unii îl numesc telechinezie.

Ai auzit vreodată de cineva care s-a îmbogățit din jocul de ruletă folosindu-se de puterile mistice ale gândului, care ar fi în stare să controleze sau să prezică exact unde se va opri bila pe cantul circular al ruletei? Câteva secunde de clarviziune ar fi de ajuns să te faci milionar. Dar nimeni n-are această putere. Nimeni! N-ai să vezi în fața cazinourilor afișe pe care să stea scris *accesul interzis cititorilor de gânduri și celor cu puteri paranormale*. Această interdicție nu este necesară.

Atât jocul de noroc, cât și viețile noastre trebuie văzute într-o altă perspectivă, mult mai generală. Cele mai uimitoare coincidențe din lume au o tendință firească de a fi reținute și păstrate cu

grijă de cultura în care trăim, și un întreg mănunchi de anecdote despre întâmplări extraordinare pot fi cu ușurință interpretate greșit și înțelese ca „forțe” care ar exista peste tot și ne-ar afecta viețile.

După părerea mea, este foarte important să înțelegem acest mecanism. Însăși selecția câștigătorilor de loto, de care ne amintim și o transmitem mai departe, ne duce cu gândul la teoria lui Darwin despre selecția naturală. Singura diferență în cazul nostru este că vorbim despre o selecție „artificială”. Din păcate, aceasta poate ușor să creeze idei false.

Mai mult sau mai puțin conștient, am putea pune în corelație circumstanțe care sunt irelevante. Cred că aceasta este o caracteristică specific umană. Spre deosebire de animale, căutăm adesea o cauză fundamentală, de exemplu destinul, providența sau un alt principiu de control, chiar și când acesta nu există.

Deci eu cred că întâlnirea noastră acolo în acea zi n-a fost decât o absolută coincidență.

Șansa de a se întâmpla a fost minimală – nici unul dintre noi n-a mai fost acolo de atunci – și, chiar dacă șansa a fost microscopică, nu există nici un indiciu că ar fi fost altceva decât o enormă coincidență.

Dacă am reuși să colecționăm o panoplie completă a celor mai frapante exemple de coincidențe semnificative de-a lungul timpului într-o carte groasă – de pildă a câștigătorilor la loto – va trebui să facem loc altor câteva sute de miliarde de volume dacă am vrea să luăm în considerație și pe cei ce nu au câștigat la loto.

Nu există păduri pentru atâtea cărți. De fapt, nu există spațiu pe planeta noastră pentru atâtea cărți sau copaci.

Și, de dragul excepției, vreau să ne îndreptăm atenția asupra unui singur tichet necâștigător, și-atunci întreb: îți amintești să fi citit vreodată un interviu despre cineva care *nu* a câștigat la loto?

Nu te-ai schimbat prea mult. Și asta nu e rău, Steinn. Se simte spiritul tineresc, de băiețandru în încăpățânarea ta.

Dar poate ești orb. Poate că ești miop și îngust la minte.

Îți amintești pictura aceea a lui Magritte, în care un bloc masiv de stâncă plutește la înălțime deasupra pământului – cu un castel mic pe vârf, dacă nu mă-nșel? Nu poți să fi uitat asta, cred.

Dar dacă astăzi ai fi văzut ceva asemănător, cu siguranță ai fi încercat să-i găsești o explicație. Poate ai fi spus că ceea ce ai văzut a fost fabricat. Că stânca era scobită pe dinăuntru și umplută cu heliu. Sau că era susținută în aer de o ingenioasă rețea de scripeți invizibili și cabluri.

Eu am un spirit mult mai simplu. Probabil aș fi ridicat brațele și m-aș fi închinat la blocul de piatră spunând „aleluia” sau „amin”.

În primul tău e-mail scriai: „Uneori spunem: Nu cred până nu văd cu ochii mei. Chiar și așa fiind, nu sunt sigur că este necesar să credem în tot ceea ce vedem...”

Și trebuie să știi că mă îndoiesc de această afirmație. Nu este contrar spiritului empiric să nu ai încredere în propriile tale instincte?! Să-ți spun adevărul? Pare mai degrabă ceva în spiritul Evului Mediu...

Dacă simțurile lor îi înștiințau pe oameni că ceva nu era în regulă cu teoria lui Aristotel, însemna

că simțurile dădeau greș, și, când s-a observat că orbitele planetelor nu se potriveau cu imaginea geocentrică a pământului, s-a inventat așa, deodată, hocus-pocus, ceva ce se numește „epiciclu” pentru a explica de fapt ceea ce se vedea. Biserica și Inchiziția aveau, de altfel, dreptul de cenzură, interzicând ca oamenii să privească prin telescopul lui Galilei. Dar tu știi toate acestea...

Te-ai gândit că noi doi am fost de fapt martorii a ceva ce semăna cu un gigantic bloc de stâncă ce plutea deasupra mușchiului și ierbii. O minune. O minune deasupra acestui pământ! Și lasă-mă să adaug: amândoi am văzut exact același lucru și am fost convinși de asta.

Am fost într-adevăr?

Da, bineînțeles. Dar să ne întoarcem la revederea noastră acolo, am putea să facem un efort și să lăsăm deoparte toate aceste ramificații ale destinului...

Ce vrei să spui?

Poate această „coincidență” a fost ceva banal, puțină telepatie. Dar poate reprezintă ceva nesemnificativ pentru tine dacă deja ți-ai pus în minte să nu „crezi” nici măcar în transferul de gânduri.

Tu crezi în gravitație. Dar poți s-o explici?

Poate acum o să-mi dai o șansă și cel puțin o să arunci o privire prin telescopul meu?

Nu pot să explic gravitația. Există, și nimic mai mult. Și bineînțeles că am să privesc prin telescopul tău. Dacă ai fi avut o duzină de telescoape, aș fi privit prin toate. Dă-mi-l pe primul acum.

Pentru mine și Niels Petter acea ieșire a fost spontană și sunt sigură că eu am venit cu ideea să mergem într-o zi la Fjærland pentru a vizita Orașul Cărții și Muzeul Glaciar.

Eram, de fapt, pe drumul spre casă de la Østlandet la Bergen, dar după atâția ani m-am gândit că merita să trecem și pe-acolo, chiar dacă eram sigură că avea să fie dureros. Ideea a venit așa, ca o inspirație instantanee. A fost o idee spontană...

Tu ai un simț al planificărilor în perspectivă, și prin urmare tu ai fost expeditorul, iar eu destinatarul. N-ar fi de neglijat supoziția că mi-ai trimis un gând că vei veni acolo pentru prima oară de când am stat amândoi în acel hotel vechi. Dar un lucru e sigur, nimeni nu poate simți ceva la transmiterea sau la recepția gândurilor. Nu simți nimic nici când gândești. Chiar dacă te gândești la ceva dramatic, dureros sau trist, nu „simți” că scrâșnește, scârțâie sau foșnește ceva înăuntrul capului tău. Aceasta se întâmplă pentru că de obicei gândurile nu au de-a face cu trupul sau cu procesele trupului.

Cea mai simplă explicație a întâlnirii noastre spontane în acel loc, care odată a fost locul nostru cel mai minunat și cel mai dureros din lume, este telepatia, după părerea mea. Explicațiile sau scuzele tale sunt mult prea complicate și seamănă cu o statistică plictisitoare, după părerea mea.

În viziunea unei probabilități absurde, reîntâlnirea noastră pe acea terasă veche ar fi fost ca și cum am fi stat în două părți opuse ale fiordului și fiecare dintre noi ar fi tras un glonț de pușcă în direcția celuilalt, gloanțele s-ar fi întâlnit, s-ar fi ciocnit și s-ar scufundat pe la mijlocul fiordului și, în cădere spre fundul apei, s-ar fi contopit într-un singur corp. Aceasta ar fi fost poate supranatural.

S-ar fi putut caracteriza ca o precizie miraculoasă. De aceea, cred că este mult mai ușor de înțeles faptul că doi oameni care odată au fost atât de apropiați sunt capabili să comunice de la distanță despre ceva în care amândoi au fost implicați profund emoțional. Mi-ai trimis un semn că te vei duce acolo din nou, iar eu l-am recepționat. Și am venit și eu!

Prin urmare, telepatie. Acest fenomen atât de bine documentat îl introduc acum ca o explicație rezonabilă la ceea ce tu cu ușurință numești „întâlnire imprevizibilă”, și care a fost cercetat din punct de vedere experimental de mai multe universități din lume, iar printre pionieri se numără familia Rhine, soț și soție, de la Universitatea Duke din Carolina de Nord, destul de timpuriu, prin anii treizeci. Dacă dorești, îți pot trimite câteva referințe, eu am de fapt toată bibliografia.

Nu este adevărat că mecanica cuantică a demonstrat cum funcționează totul în univers printr-o deplină interconexiune, până la cea mai minusculă particulă?

De curând, cu ajutorul unor colegi, am citit puțin din mecanica cuantică. La școala noastră s-a ținut un colocviu interdisciplinar la seral, anul trecut.

Clubului i-am dat numele *In vino veritas*, ceea ce definește de la sine forma relaxantă de interacțiune socială, dar, după câteva seri în compania fizicienilor și a biologilor, nu am senzația că fizica timpului nostru a făcut ca lumea să fie mai puțin misterioasă decât pe vremea lui Platon. Corectează-mă, Steinn, dacă crezi că n-am dreptate.

Dacă două particule, de exemplu doi fotoni, au aceeași origine sau punct de pornire, se divid și se despart una de alta în mare viteză, dar în același timp vor rămâne tot atât de mult o parte a aceluiasi întreg. Chiar dacă vor fi trimise afară, în spațiu, în direcții diferite și separate de anihilare, vor rămâne *interconectate*: fiecare dintre particule va purta cu sine informații despre caracteristicile celeilalte, și fiecare dintre „particulele gemene” va fi afectată de situația celeilalte. Este evident că nu se vorbește aici de comunicare, ci de *interdependență*, sau de ceea ce numim „nelocalitate”. La nivelul cuantic lumea este realmente nelocală. Este ciudat, poate tot atât de neînțeles ca și gravitația – și Einstein a respins fenomenul deoarece l-a văzut ca pe un inamic al rațiunii – dar după Einstein a fost experimentat și acceptat.

Nu mai vorbim acum de telepatie, ci de telefizică. După opinia mea, contactul spiritual de la mari distanțe este mai relevant în cazul oamenilor decât în fizica cuantică – pentru simplul fapt că aici noi suntem spiritele.

Aruncă o privire la stele și galaxii. Privește cometele și asteroizii în mișcare și dă drumul unui hohot de râs sănătos. Toate sunt corpuri cerești de proporții imense, dar *noi* suntem sufletele care trăiesc în acest univers. Ce știu cometele și asteroizii? Sunt capabili să perceapă ceva? Posedă conștiință de sine?

Dacă aș fi fost superstițioasă, aș fi spus că fotonii au conștiință și comunică între ei prin intermediul gândurilor de la distanță. Ei bine, nu cred în așa ceva. Cred că noi, oamenii, suntem unici prin natura noastră. Noi suntem, de fapt, spirite în acest teatru al universului!

Steinn! În timp ce citești această propoziție, miliarde de neutroni îți penetrează creierul. Curg ca un fluviu de la soare, de la alte planete din Calea Lactee și de la alte galaxii din univers. Sunt, de asemeni, în felul lor, o expresie a universului fără granițe.

Un alt paradox al particulelor mecanicii cuantice este acela că uneori se comportă ca niște valuri, iar alteori ca niște particule.

Experimentele au dovedit că un electron, care este o particulă infimă sau mai bine zis un „ceva”, este în stare să treacă prin două deschizături sau orificii diferite în același timp. Acest lucru este tot atât de neconceput ca și cum ți-ai imagina că o minge de tenis ar trece în același timp prin două ochiuri diferite ale plasei de tenis.

Nu te rog să explici sau să intri în detalii despre cum acel *ceva* poate fi și sub formă de valuri, și sub formă de particule în același timp, iar uneori când una, când cealaltă.

Nu-ți cer altceva decât să accepți universul așa cum este. Și dacă legile fizicii sunt pline de mister în viziunea noastră, lasă-le să fie așa. Este de regretat faptul că nu putem găsi o explicație pentru tot ce se întâmplă între cer și pământ. Pentru poeți asta poate fi un exercițiu zilnic foarte potrivit – vreau să spun, să scrie despre trista revelație a faptului că suntem capabili să înțelegem atât de puțin din misterele universului în care existăm – dar până una-alta nu avem altceva de făcut decât să-l acceptăm așa cum este.

Faptul că mi-ai putea trimite un gând pe care, mai mult sau mai puțin conștient, sunt capabilă să-l prind din zbor, nu este ușor de înțeles, și pe ce principii matematice sau fizice să ne bazăm în explicarea lui? Dar poate că este la fel de dificil să accepți teoriile actuale ale fizicii cuantice?

Ce părere ai?

Matematicianul și astrofizicianul englez James Jeans a spus odată: „Universul începe să se asemene mai mult cu o idee genială decât cu o mașină genială”.

Chiar acum am primit cel mai recent raport despre climă, care este mult mai alarmant decât ne-am imaginat. Câțiva jurnaliști cu care colaborez așteaptă nerăbdători un comentariu înainte de a preda raportul. În zilele acestea s-a creat o adevărată isterie mass-media în jurul acestei teme. De aceea sunt nevoit să întrerup conversația noastră, dar nu pentru toată după-amiaza. Până atunci vreau să-ți spun că am tot respectul pentru convingerea ta, și mai mult decât atât: indiferent de părerile noastre diferite în privința multor teorii, eu îți apreciez enorm personalitatea. Și trebuie să mă ierți că nu cred în așa-zisele „fenomene extrasenzoriale”.

Ei, bine. Dar tu, băiatule, ești plămădit din mai multe straturi. Te-am cunoscut odată, și acum mă apuc să scriu câteva cuvinte despre Femeia de culoarea merișoarelor de munte. Îmi imaginez că te lupți cu tine însuși, aproape că te și văd prin ușă și perete ca în acea noapte când stăteai și fumai, dar acum trebuie să mă ascuți. Atunci, te-a podidit plânsul, plângeai cu sughițuri ca un copil, iar eu te legănam. Și ce s-a întâmplat după mai bine de treizeci de ani, când ne-am întâlnit din nou acolo sus?

Scrii că nu crezi în puterile necunoscute care se fac simțite în viețile noastre. Dar acolo sus tremurai ca o frunză de plop când ne-am oprit în fața crângului de mesteceni din nou. Și trupul nu minte.

Și când ne-am apropiat mai mult, m-ai apucat deodată de mână. Pe-atunci, demult, ne plimbam adesea mână-n mână, dar gestul de a mă lua de mână din nou a fost ceva extraordinar. Am înțeles că ai făcut-o deoarece ne apropiam și aveai nevoie de sprijin. Ți-era teamă. De altfel, nici acolo sus, lângă panta cu mesteceni, nu păreai sigur pe tine. Te temeai de ceva ce era din afara acestei lumi.

Aveai o mână puternică, Steinn. Dar tremurătoare.

Și eu eram afectată de intensitatea momentului. Dar eram mai calmă decât tine, mai stăpână pe mine însăși și poate era din cauză că ajunsesem la convingerea că există viața de apoi, viața de după moarte. Pentru mine „paranormalul” este normal. Eram pregătită ca ea să se materializeze din nou. Deși termenul de „a se materializa” este, desigur, o denumire derutantă, pentru că ea nu era în formă de materie, fizică. Poate că n-ar fi fost posibil să fie capturată și immortalizată pe film. A fost ceva ce numim o *aparitie*. Și istoria, și parapsihologia sunt pline de relatări de astfel de fenomene, istorii despre o persoană care s-a arătat sufletului unei alte persoane, chiar dacă cele două s-ar fi aflat la mii de kilometri depărtare în lumea aceasta materială. Literatura este plină de astfel de istorii despre cei care au văzut și au primit mesaje de la persoane... nu moarte, ci *ridicate la cer*. Cel mai elocvent exemplu este, bineînțeles, Isus. Trăim, din păcate, într-o cultură materialistă care a favorizat închiderea contactului cu lumea spirituală – ca să nu mai vorbim de lumea de apoi. Citește Shakespeare, citește istoriile vechi islandeze, aruncă-ți o privire pe Biblie și pe Homer. Sau ascultă ce au de spus alte culturi despre șamanii și strămoșii lor.

Știi, eu cred că episodul de-atunci, înainte de toate, a fost ca o consolare pentru noi. Iar tu îl numești „jocul” ei și la asta m-am gândit de nenumărate ori. Nu se uita la noi cu o privire muștrătoare sau odioasă. Ne privea cu blândețe.

Și zâmbea. Trecuse deja în lumea cealaltă, acolo unde nu există ură. Unde nu există materie, nu există nici ură, bineînțeles.

Chiar și așa, experiența a fost destul de dură pentru amândoi, și pentru mine a fost ceva greu de suportat; eram îngroziți, și starea aceea de panică a durat o săptămână. Dacă s-ar fi arătat din nou, aș fi primit-o cu brațele deschise.

Dar nu s-a mai arătat atunci...

Moartea nu există, Steinn. Și nici morți nu există.

Capitolul 2

M-am întors. Ești încă în fața computerului?

Mă învârtesc în jurul lui, Steinn. Ce scrie în noul raport despre climă?

E destul de alarmant, și asta denotă că până în prezent rapoartele de la ONU despre schimbarea climei au fost destul de convenționale. Au ținut prea puțin cont de așa-numitele mecanisme de feedback. Pe scurt, asta înseamnă că, cu cât este mai cald, cu atât se va încălzi și mai mult. Când zăpada și gheața se topesc la Polul Sud, în Antarctica, lumina soarelui este mai puțin reflectată și, la nivel global, pământul se încălzește mai tare.

Asta va duce la dezghețarea stratului permafrost care va degaja gaze cu efect de seră, cum ar fi metanul. Există mai multe mecanisme de autoconsolidare de acest fel. Este posibil să fi ajuns în apropierea punctului culminant și fatal dincolo de care nu mai există nici o cale de a preîntâmpina o catastrofă globală. Și până nu demult, cei mai mulți dintre noi credeam că va dura o jumătate de secol înainte ca toată gheața mării din Antarctica să dispară pe perioada verii. Acum realizăm că acest proces este mult mai rapid decât ne-am așteptat și ar putea dura doar câteva zeci de ani. Dispariția gheții în nord nu face altceva decât să grăbească topirea ghețarilor din Asia, Africa și America de Sud, ceea ce are ca rezultat reducerea volumului de apă a unor rezervoare importante; asta înseamnă că râurile vor seca pe diferite perioade ale anului, și asta va afecta culturile agricole și alimentarea cu apă a milioane de oameni. Dar nu numai oamenii sunt în primejdie. Raportul precizează că în jur de cincizeci la sută din speciile de plante și animale vor fi amenințate.

Ce facem cu planeta noastră? Aceasta-i întrebarea. Nu avem decât una și trebuie s-o împărțim cu generațiile care vin după noi.

Și iată-ne întreținând o conversație. Vrei să continui?

Da, scrie mai departe. Mă duc în sufragerie să fac puțină ordine printre ziare și reviste, dar mă întorc imediat ce computerul face „cling!”

Bineînțeles că pictura lui Magritte îmi este încă vie în memorie. Era posterul acela frapant pe care îl aveam pe perete în dormitor, iar acum l-am găsit din nou pe Internet. Poartă numele *Le Château des Pyrénées* și înfățișează o lume în plutire liberă. Cel puțin așa l-am văzut noi, tu și eu. Eram doi agnostici. Nu puteam accepta ideea învechită că absolut totul trebuie să aibă o cauză și de

aceea trebuie să existe un „Dumnezeu” care a creat lumea. Puteam discuta existența a unui „ceva” în spatele a ceea ce noi numeam univers, dar nici unul dintre noi nu credea într-o formă de „revelație” a unor puteri supreme. În schimb, eram fascinați de ideea existenței lumii, de ideea propriei noastre existențe.

Și să știi, Solrun, aproape același sentiment îl am și astăzi. N-am să încetez niciodată să mă minunez de existența lumii. Iar prin comparație, ceea ce s-a întâmplat acolo sus, în crângul de mesteceni, este un mister atât de minuscul, de fapt nesemnificativ, după părerea mea. Artiștii de circ sau cei de varietăți nu vor reuși niciodată să mă captiveze atât de mult ca deșertul și pădurea ecuatorială, sau cerul cu miliarde de galaxii și toți anii-lumină dintre ele.

Sunt mult mai preocupat, așa cum erai și tu odată, de lumea cea enigmatică decât de enigmele acestei lumi. Sunt mai mult preocupat de natură decât de „supranatural”. Și sunt interesat mai mult de mintea noastră enigmatică decât de toate poveștile despre „extrasenzorial”.

Nu cred că este posibil să interpretezi paradoxurile fizicii cuantice prin teoriile fizicii tradiționale, așa cum nu poți considera fenomenele „spirituale” ca telepatie între mamiferele superioare. Dar faptul că există mamifere superioare, dintre care unul sunt chiar eu, asta mă fascinează enorm. În orice caz, poți să cauți mult și bine pe cineva care să fie atât de surprins de propria-i existență cum sunt eu. Este mai mult decât o afirmație, și am curajul s-o susțin. În concluzie, nu mă simt ofensat de acuzația ta că aș fi miop.

Dar unde ești? Unde te-ai dus?

Scrii că ești sigură de existența vieții de apoi și declari că nu există moarte. Dar ți-ai păstrat încă abilitatea de a te bucura pentru fiecare secundă trăită? Sau orientarea ta către viața de apoi ți-a luat, încet, încet, plăcerea vieții de pe pământ?

Poți să mai simți acea „durere nemărginită” când te gândești că viața este „atât de scurtă, prea scurtă”? Tu spuneai asta odată. Mai plângi când te gândești la cuvinte ca „bătrânețe” și „longevitate”? Ți se mai întâmplă să izbucnești în plâns la vederea unui apus de soare? Ți se mai întâmplă să strigi pe neașteptate, cu ochi mari și îngroziți: Într-o zi vom dispărea, Steinn! Sau: Într-o zi nu vom mai exista!

Nu toți tinerii de douăzeci de ani au abilitatea de a-și imagina propria inexistență, și nu cu intensitatea cu care o făceai tu. Dar trăiam și contemplam împreună acest lucru aproape ca o referință zilnică. Și nu tocmai de aceea ne aventuram mereu în cele mai sălbatice cascadorii? După un timp nu mai era nevoie să întreb de ce plângeai. Știam de ce, și tu știai că eu știam. Îți propuneam, în schimb, să mergem în pădure sau pe munte. Și astfel am făcut multe plimbări de consolare în păduri, în locuri singuratice. Îți plăceau acele escapade în natură. Dar dragostea ta pentru ceea ce uneori o numeam „atocuprinzătoarea natură” era într-un fel o atracție nefericită, deoarece știai foarte bine că într-o bună zi vei fi trădată și părăsită de ceea ce iubeai atât de mult.

Și așa a și fost. Ai dat din răs în plâns. Sub stratul subțire al unei bucurii de a trăi extatice purtai întotdeauna o suferință. Ca și mine. Amândoi. Dar eu cred că suferința ta era mai adâncă decât a mea. Ca și entuziasmul tău, de altfel.

Dar înapoi la Femeia de culoarea merișoarelor de munte. N-am să încerc să neg nimic, pentru că

este adevărat, am fost disperat atunci. Asemănarea era atât de frapantă. Cum a reușit să ne urmărească?

Și atunci când mi-a tremurat mâna, era viața însăși ce se înfiora. După treizeci de ani, mergeam din nou împreună, și am avut o senzație atât de limpede că eram noi cei de pe vremea când eram tineri, dar în același timp era ca și cum am fi fost noi acum. Dar s-a întâmplat ceva acolo sus pe coasta cu mesteceni, ceva ciudat ce ne-a făcut să ne despărțim brusc.

Și asta avea ceva de-a face cu reacția mea de a te strânge de mână, chiar înainte de a trece prin dreptul pădurii de mesteceni. Mi-am amintit de șocul amândurora de acum treizeci de ani în urmă. Mi-am amintit ce îngroziți am fost atunci, și nu pot nega faptul că mă încerca și de data asta o undă de teamă sau un fior. Dar nu mi-era teamă că am fi putut vedea vreo nălucă din nou. Teroarea poate fi, de altfel, teama de a fi copleșit de propria ta nebunie. Sau de a altora. Frica poate fi molipsitoare. Ca și nebunia, de altfel.

Nu ai mai fost tu însăși după întâmplarea de-atunci. Și uneori îmi era teamă să stau cu tine în aceeași încăpere în săptămânile care au urmat. Așteptam doar cu nerăbdare, speram că vei reveni la starea ta obișnuită. Dar înainte de a se întâmpla asta, ți-ai luat o parte din lucruri și te-ai mutat. Ți-am simțit lipsa mulți ani după aceea. Speram în orice moment că vei suna la ușă, așa, deodată. Noaptea mă gândeam că ai fi putut intra în apartament în timp ce eu dormeam, încă aveai cheile. Stăteam lungit în patul acela dublu de două persoane și îți simțeam lipsa, dar în același timp eram îngrijorat că te vei întoarce înainte de a deveni aceeași Solrun pe care am cunoscut-o eu, și după câțiva ani am instalat o siguranță la ușă.

Femeia de culoarea merișoarelor de munte rămâne o întâmplare enigmatică în viața mea.

Dar atunci eram foarte tineri. Și, pe deasupra, au trecut mai mult de treizeci de ani de atunci, iar acum nu mai știu ce să cred.

Da, Steinn.

Ce vrei să spui?

Acum stă din nou aici. Nu pot să mă concentrez. Nu pot să mă gândesc la ce a fost cu treizeci de ani în urmă când el stă pe scara aceea și din când în când înmoaie pensula în cutia cu vopsea verde. *Chiar trebuie* să dea două straturi de vopsea? N-ar fi trebuit să lase cel puțin o zi între ele, ca să se usuce bine primul strat de vopsea?

Atunci, fă altceva. Voi fi aici încă două ore.

Mi-am luat un pahar de suc de mere cu patru cuburi de gheață și, din fericire, atât picioarele, cât și scara de aluminiu au dispărut acum. Nu se va întoarce oare să dea al treilea strat?

Auzi tu, agnostici! Eram niște păpuși însuflețite. Îți amintești? Eram tot timpul în mișcare, simțind magia vieții, și acea bucurie de a trăi era numai a noastră.

Eram niște ignoranți: ne creaserăm un avanpost fermecat care ne dădea posibilitatea de a privi totul dintr-un unghi oblic; era ca și cum am fi descoperit o religie a noastră. Așa spuneam, că avem propria noastră religie.

Dar nu eram interesați numai de noi înșine, într-o perioadă ne-am angajat în activități de misionari. Îți amintești cu siguranță toate acele sâmbete în care umblam prin oraș cu o pungă plină cu bilețele din hârtie pe care le împărțeam oamenilor? Stăteam cu o seară înainte și scriam mesaje scurte la o mașină veche de scris: MESAJ IMPORTANT PENTRU TOȚI LOCATARIII ORAȘULUI: LUMEA ESTE AICI, ACUM! De mii de ori am scris același mesaj, am decupat și am îndoit cu grijă bilețelele, le-am împachetat și am luat tramvaiul spre Teatrul Național. Aici ne-am postat în parcul studenților sau în fața scării stației de metrou Holmenkollbanen și am început să împrăștiem germenii gândurilor noastre în încercarea de a-i trezi pe câțiva dintre locuitorii orașului din acea letargie spirituală, cum o numeam noi. Era amuzant. Întâlneam multe fețe cu zâmbetul pe buze, dar eram întâmpinați și cu exclamații iritate. Unele persoane nu se simt confortabil când li se amintește că de fapt există.

Pe la începutul anilor șaptezeci, nu era acceptabil să se facă speculații cu privire la pasivitatea față de existență. Mulți dintre cei cu orientare politică de stânga considerau că este ceva contrarevoluționar să afirmi că universul este o enigmă. Important nu era să înțelegi universul, ci să-l schimbi.

Ideea cu acele bilețele ne-a venit de la biletele cu glume prinse pe prăjitura de marțipan de Crăciun, și cred că ideea inițială a fost să facem o astfel de prăjitură pe care să o servim la o petrecere studențească. Îți amintești? Și mai făceam planuri să organizăm o demonstrație, pe 2 mai, de exemplu. Nu am ajuns cu planul prea departe, doar am formulat câteva lozinci, și aici am avut, de fapt, niște modele. La demonstrația studențească din Paris, studenții au scris pe pereții din piatră ai Sorbonnei sloganuri ca: „Fantezia la putere!” și „Moartea este contrarevoluționară”. Ne imaginam o întreagă demonstrație cu astfel de sloganuri. Tu erai atât de inventiv, Steinn!

Ne plăcea să colindăm prin galeriile de artă și să ne ducem la concerte – nu neapărat de dragul artei sau al muzicii, ci pentru a privi toate acele păpuși însuflețite. Și toate acestea le numeam „teatrul magic” – asta era după ce citisem *Lupul de stepă*, cartea lui Hermann Hesse. Sau ne așezam într-o cafenea și studiam îndelung anumite persoane. Fiecare dintre ele întruchipa un univers în sine. Nu le mai numeam noi și „suflete”? Sunt sigură de asta. Doar nu priveam păpuși *mecanice*. Erau păpuși *însuflețite*. Așa spuneam. Îți amintești cum stăteam într-un colț al cafenelei și fabricam povești complicate despre ele? Pe unele „suflete” le luam acasă și tot fabulam despre ele în zilele următoare. Le dădeam nume și inventam poveștile vieților lor. În felul acesta ne-am clădit un adevărat panteon de referințe fictive. Un element important al religiei noastre era neînfrânată adorație a omenirii.

Și am atârnat posterul acela cu Magritte pe perete în dormitor, cred că l-am cumpărat la Galeria de artă Henie Onstad în Høvikodden...

Și, apropo de dormitor. Uneori ajungeam în pat în mijlocul zilei, adesea cu o sticlă de șampanie și două pahare de bucătărie pe noptieră. Puteam să stăm trei ore întregi și să ne citim cu glas tare unul altuia. Am citit Stein Mehren și Olaf Bull, și ne-am îngăduit să citim din așa-numitul „realism poetic”, care era denigrat pe-atunci. Am citit tot ce a scris Jan Erik Vold, absolut tot. Ca să nu mai vorbesc despre *Crimă și pedeapsă* și *Muntele magic*. Și toate romanele puteau fi o parte a acestor

proiecte de dormitor și „șampanie”. Ceea ce noi numeam „șampanie” era vinul spumos cu numele Golden Power. Era dulce, ieftin, dar destul de tare, ca și numele lui.

Ni se părea minunat să ne simțim făcuți din carne și oase. Era frumos să ne simțim bărbat și femeie, și savuram clipa. Dar în fericirea trupului exista un memento, că suntem muritori. Toamna începe încă din primăvară, spuneam noi. N-aveam mai mult de douăzeci și cinci de ani, dar ne destăinuiserăm unul altuia sentimentul că începuserăm deja să îmbătrânim.

Viața era un miracol și era clar pentru amândoi că asta trebuia sărbătorit tot timpul. O făceam plecând pe neașteptate într-o plimbare nocturnă de vară prin pădurea ce împrejmuiește Oslo sau, tot atât de spontan, într-o plimbare cu mașina. Hai să mergem cu mașina până la Skåne, spuneai tu. Și după doar cinci minute eram în mașină, pe drum. Nici unul dintre noi nu mai fusese în Skåne, și nu știam unde vom înopta.

Îți amintești când am ajuns la ceainăria-terasă a surorilor Lundgren în Skäret din Suedia? Nu închisesem un ochi toată noaptea și tot râdeam și iar râdeam. Mai târziu am adormit în iarbă. Într-un târziu am fost treziți de o vacă ce a ajuns pe-acolo cu câteva secunde înainte să ne năpădească furnicile. Săream în sus ca niște nebuni încercând să ne descotorosim de micile creaturi care erau peste tot, pe haine, pe sub haine și printre haine. Tu erai atât de furios pe *furnicile suedeze*. Ai considerat asta ca o insultă personală.

Hotărârea impulsivă de a merge la schi pe ghețarul glaciar Jostedalsbreen a dus la o altă escapadă pe care tu o numești acum cascadorie. A fost cu mai mult de treizeci de ani în urmă. Vom merge la schi și vom traversa Jostedalsbreen! ai declarat într-o după-amiază, și asta suna ca un ordin; amândoi făcuserăm un fel de înțelegere ca orice capriciu al unuia să fie acceptat fără proteste de celălalt. Am împachetat în câteva minute, ne-am urcat în mașină și-am plecat. Am fi putut înopta undeva pe munte sau în Lærdal, sau am fi putut dormi în mașină. Dar eram sălbatici și intransigenți. Când am ajuns la fiord, aveam de gând să urcăm ghețarul cu schiurile pe umeri. Am auzit de o cabană din piatră unde am fi putut înopta dacă s-ar fi făcut prea târziu pentru a schia. Nici unul dintre noi nu luase lecții de schi pe gheață, și din acest punct de vedere eram complet iresponsabili. Dar planul nostru cu schiatul pe ghețar nu s-a materializat. Pentru prima dată a fost ceva ce ne-a ținut în loc – știu la ce mă refer – și am stat la hotel o săptămână întreagă înainte de a ne întoarce cu coada între picioare. Șederea la hotel n-a fost ieftină – pe-atunci nu erau reduceri pentru studenți. Aveam altele în minte care ne preocupau mai mult decât lipsa de bani, și aveam un carnet de cecuri cu noi.

Acum îți scriu și vreau să precizez fără nici o ezitare că și azi am exact aceeași viziune magică despre viață. „Dar ți-ai păstrat abilitatea de a te bucura pentru fiecare secundă trăită?” mă întrebi tu, iar răspunsul este da.

Multe s-au schimbat totuși, deoarece s-au ivit și altele în plus acum, o nouă și completă dimensiune a realității. Mă întrebi: „Simți încă o durere nemărginită când te gândești că viața este atât de scurtă, prea scurtă? Mai plângi când te gândești la cuvinte ca *bătrânețe* și *longevitate*?” La asta pot să-ți dau un răspuns plin de ușurare: nu. Nu mai plâng. Iar în legătură cu ceea ce-mi pregătește viitorul, trăiesc acum într-o atmosferă de... liniște.

Și astăzi, deși nu atât de intens ca atunci, trăiesc marea bucurie a existenței mele fizice. Dar

acum exist asemeni unei scoici, în care exteriorul trupului este ne semnificativ. Și cât am să mă mai târăsc pe drumul acesta lung? Sunt convinsă acum că ceea ce numesc *eu* va supraviețui când trupul va muri. Și nu voi mai simți că trupul meu *va fi* eu, Solrun. Nu va mai fi „eu” sau „al meu” mai mult decât rochiile vechi din dulap. Pe care nu le voi lua cu mine dincolo. Nici mașina de spălat. Nici automobilul și cardul.

Și aș putea continua pe această temă cu cea mai mare plăcere. Citesc mult din Biblie în ultimul timp. Nu citesc doar despre parapsihologie. Pentru mine, una n-o exclude pe cealaltă, dar după cum înțeleg, tu le excluzi pe amândouă?

Și acum eu sunt prima care întreb: în ce crezi tu astăzi? Îți cunosc convingerile trecute, dar mai există ceva nou care a intervenit în viața ta?

Îți mulțumesc pentru ultimul tău e-mail. Nu pari atât de arogant cum mi-ai dat impresia în unele scrisori. Întinzi mâinile. Dar sunt goale, Steinn. Mi-aș fi dorit atât de mult să-ți pun ceva minunat în ele. Aș dori atât de mult ca într-o zi să-ți aduc o dovadă vie și cutremurătoare că moartea nu există. Dar așteaptă. O voi face într-o zi! Până atunci apreciez cel puțin că ai deschis acest canal care a stat închis între noi mai bine de treizeci de ani.

M-am întristat să citesc că îți era teamă de mine. N-ai spus asta niciodată. Am crezut că doar te-ai izolat acolo înăuntru fiindcă te plectiseam cu ideile mele.

Indiferent de asta, ne datorăm unul altuia să credem în ceea ce am fost și ceea ce am împărtășit împreună înainte de a se întâmpla ceea ce știi că s-a întâmplat și înainte ca eu să-mi pierd judecata, așa cum crezi. Nu mi-am pierdut judecata niciodată, dar ceea ce s-a întâmplat a fost destul de dramatic. M-am convertit deodată de la o filozofie a vieții la alta. Acea ruptură a fost și mai dramatică, deoarece grupul părăsit era alcătuit doar din doi membri.

Dar îți amintești și restul, nu-i așa? Îți amintești escapadele noastre? Eu cred că-ți amintești ceea ce vrei să-ți amintești.

Bineînțeles că-mi amintesc, și m-am gândit adesea la cei cinci ani trăiți împreună ca la ceva ce a constituit miezul vieții mele.

Hotărăm să mergem la Trondheim. Și plecam! Hotărăm să mergem cu barca pe Mjøsa. Plecam cu barca. Eram la Casa Artei și ne-a venit ideea să mergem pe bicicletă până la Stockholm. Ne-am întors acasă și am dormit câteva ore. Apoi am plecat pe biciclete spre Stockholm.

Cel mai trăsnet lucru pe care l-am făcut a fost expediția pe platoul Handargervidda. Ne-a venit așa o idee să încercăm să trăim câteva săptămâni ca în Epoca de Piatră. Am luat trenul până în munți și am găsit o scobitură în peretele muntelui la câțiva kilometri sud-vest de Haugastøl. Aveam cu noi îmbrăcăminte călduroasă și pături de lână. Ne luaserăm ceva de mâncare pentru primele câteva ore, dar și ceva pesmeți și biscuiți în caz de urgență. Aveam o oală, ață de pescuit, un cuțit și două cutii cu chibrituri.

Și asta era totul. Ca să zicem așa, căci aici apare singurul anacronism adevărat: aveai cu tine folia cu anticoncepționale. Folia aceea ne servea și de calendar, pentru că alt mijloc de a calcula timpul nu aveam. Prima zi am trăit numai din fructe de pădure și ne-am fortificat cu ceai cald de afine. În următoarea zi am găsit câteva oase de păsări pe care le-am folosit ca instrumente de pescuit,

am săpat și am găsit râme și de atunci încolo am pescuit păstrăvi pe care-i frigeam pe o placă de ardezie. Speram să prindem un iepure sau o potârniche. Dar iepurii erau iuți de picior, iar potârnichele își luau zborul în secunda în care ne pregăteam de atac. Începuse să ne fie din ce în ce mai poftă de carne, mai ales când am văzut turma de reni sălbatici: am început să mutăm câteva pietre și am săpat o groapă pe care am acoperit-o cu crengi de mesteacăn, licheni și mușchi. Turma de reni n-am mai văzut-o, dar după ceva timp a căzut în capcană un miel, pe care l-am sacrificat fără nici o milă și fără nici o urmă de sentimentalism, l-am jupuit și am mâncat din el câteva zile. Din oase am făcut cârlige de pescuit și ustensile de bucătărie, iar din bucăți mici de oase înșiruite pe o crenguță subțire ți-am făcut un colier pe care ți l-am atârnat în jurul gâtului. Acum aveam și o blană de miel. Era ceea ce ne trebuia, pentru că zilele începuseră să se micșoreze și într-o dimineață a căzut bruma. Și asta a fost ziua când am început să împachetăm cu un sentiment de triumf. Mai aveai încă patru pilule pe folia ta, deci am trăit în mod primitiv în peșteră șaptesprezece zile. Eram ascunși bine, căci în toate acele zile n-am văzut picior de om pe-acolo. Ne-am demonstrat unul altuia că am putut trăi ca oamenii din Epoca de Piatră. Dar în același timp a fost o plăcere să ne întoarcem la dușul nostru, la patul dublu și la sticla de Golden Power. Ne-am ridicat din pat doar după o zi și jumătate. Eram înțepeniți. Eram de parcă ne-ar fi afectat o uriașă diferență de fus orar. Ca și cum am fi călătorit în timp câteva mii de ani.

Este ciudat când mă gândesc în urmă, căci însuși miezul *vieții mele* este poate tot atât de subțire ca și cele șaptesprezece zile de izolare de restul lumii, acolo sus, împreună sub cerul liber, doar tu și eu. Dar cum gândești tu astăzi? În ce *crezi*?

Ei bine, poate întrebarea este puțin vagă. Dar, hai să ne jucăm puțin. Tu, profesorul de azi, stai într-un birou universitar și te plictisești de moarte, iar eu sunt o studentă care bate la ușă și mi se spune să intru, de fapt tu ești mai mult decât bucuros de vizită, iar eu spun: Ce ne predați, domnule profesor, este extrem de fascinant, dar *ce credeți* dumneavoastră despre lucruri la care nu aveți răspuns? Ești flatat de întrebarea directă și în esență destul de personală din partea studentei tale favorite, și ca urmare încerci să-ți expui o mini-teorie. Te rog, Steinn! Această mini-explicație am așteptat-o! (Dar n-o face prea lungă. Se vede că și astăzi e vreme bună pentru făcut grătar și trebuie să fac măcar o salată.)

Glumești, nu-i așa? Cum aș putea să rezist unei astfel de tentații?

Ei bine, atunci lasă-te atras în mrejele ei.

Atunci ar trebui să continui de unde am rămas, deoarece eu susțin că suntem descendenți ai celor ce au trăit în Epoca de Piatră. Și care nu se îndopau cu anticoncepționale. Ceea ce avem în comun cu ei este apartenența la specia *Homo sapiens* care descinde direct din specia *Homo erectus*, care la rândul ei se trage din *Homo habilis* și mai departe din *Australopithecus africanus*.

Suntem primate, Solrun. Ți amintești? Dacă ne întoarcem cu câteva milioane de ani în urmă, ajungem la originile noastre, aceleași ca și ale cimpanzeilor și gorilelor. Toate acestea le știi. Vorbeam despre ele, făcea parte din acea intensitate a sentimentului de a trăi viața, a sentimentului de a fi o parte a naturii. În al doilea rând suntem mamifere, ca și iepurii, renii de pe platoul

Hardangervidda, și această clasă de vertebrate a evoluat în câteva sute de milioane de ani din acele reptile-mamifere numite *therapside*.

Dar de ce să ne uităm în urmă? Este ca și cum am merge împotriva curentului. Nu este mai bine să o luăm de la celălalt capăt și să luăm parte la primejdioasa călătorie chiar de la începuturi? Am să mă mulțumesc cu o prezentare sumară.

După ultimele calcule, acest univers misterios datează de aproximativ 13,7 miliarde de ani. Atunci s-a întâmplat ceva ce noi am numit *Big Bang* sau Marea explozie (ipotetică) a atomului primitiv de materie, care a inițiat expansiunea universului. Cum? De ce? Nu mă întreba. Și nu-i întreba pe alții, pentru că nimeni nu știe. În câteva fracțiuni de secundă, s-a eliberat o energie imensă care s-a materializat sub formă de protoni, neutroni, electroni și niște particule elementare cunoscute sub numele de leptoni. După ce universul s-a răcit, au apărut acei atomi ușori, și cu timpul stelele și planetele, galaxiile și grupurile de galaxii. Sistemul nostru solar și planeta noastră datează de 4,6 miliarde de ani, asta însemnând o treime din vârsta universului, și despre istoria pământului și evoluția lui avem cercetări documentate.

Prima formă empirică de viață pe pământ a apărut cu trei-patru miliarde de ani în urmă, fie că s-a format aici de la început – *pe loc* mai bine zis – fie că materialele de construcție ale vieții, ceea ce noi numim materie probiotică, au venit de la mari distanțe odată cu căderea cometelor și a asteroizilor. Și dacă mergem mai departe în timp, există o mare probabilitate ca planeta să nu fi avut o atmosferă cu conținut de oxigen, deci un strat de ozon protector de jur împrejurul planetei. Acestea două jucau un rol important în formarea macromoleculelor vieții și aici întâlnim un paradox interesant: condițiile necesare vieții (atmosfera cu conținut de oxigen și un strat protector de ozon) trebuie să fie inexistente pentru ca viața să ia formă, să înceapă.

Așadar, primele celule care au luat ființă au fost cu siguranță în ocean, probabil la mare adâncime. Oxigenul în stare liberă și un strat de ozon sunt o consecință a procesului de fotosinteză – care înseamnă viața însăși – și o condiție necesară pentru ca niște organisme superioare să poată trăi aici. Prin urmare, pe pământ nu mai poate evolua o nouă formă de viață. Și mai mult ca sigur toate formele de viață de pe această planetă au aceeași vârstă.

Doar atunci când au apărut primele organisme capabile de fotosinteză, în perioada precambriană a pământului, au fost întrunite condițiile prielnice pentru organismele superioare, precum plantele și animalele. În era cambriană (de la 543 până la 510 milioane de ani în urmă) au apărut mai întâi moluștele și artropodele, iar în ordovician (de la 510 până la 440 de milioane de ani în urmă) primele vertebrate. Un schelet intern a dat vieții noi posibilități, iar reprezentanții unei mici ramificații a acestei ramuri de animale au fost cei care, după o jumătate de miliard de ani, au ajuns în spațiu și au început să cerceteze originea noastră în cosmos.

În silurian (de la 440 până la 409 milioane de ani în urmă) au apărut primele plante și animale terestre, și cele mai timpurii dintre ele au fost scorpionii. Artropodele, din clasa păianjenilor – arahnide –, au fost primele care s-au târât pe uscat. Iar spre sfârșitul erei devoniene (de la 409 la 354 de milioane de ani în urmă) au început să se strecoare pe uscat amfibiile, în special labirintodonții, descendenți ai așa-numitor *Sarcopterygii* – o clasă de pești cu schelet –, și în era carboniferă (de la 354 până la 290 de milioane de ani în urmă) vertebratele de pe uscat s-au dezvoltat foarte repede,

făcându-și apariția o familie bogată și diversificată de amfibii, și treptat reptilele, evoluție care a continuat în era permiană (de la 290 până la 245 de milioane de ani în urmă). Caracteristica principală a acestei ere a constat în adaptarea la o climă secetoasă a unui număr de reptile, și tot în această eră au apărut primele *therapside*, clasa reptilelor din care își au originea toate mamiferele.

În triasic (de la 245 până la 206 milioane de ani în urmă) au apărut mamiferele și primii dinozauri. Dinozaurii au dominat viața pe uscat de la sfârșitul erei triasice și întreaga eră jurasică (de la 206 până la 144 de ani în urmă) până când o catastrofă globală, probabil o cădere de meteoriți pe Yucatán în Golful Mexic, a exterminat ultimii dinozauri spre sfârșitul erei cretacice (de la 144 până la 65 de milioane de ani în urmă). Dar dinozaurii n-au dispărut cu totul. Se pare că acele potârniche pe care tu și eu încercăm să le prindem pe podișul Hardangervidda descind de fapt dintr-o anumită familie de dinozauri, origine pe care o împărtășesc toate păsările. Paleontologii spun, mai în glumă, mai în serios, că păsările *sunt* dinozauri.

Dar tu și eu și alte primate suntem înrudiți cu un gen de mamifer insectivor ce seamănă cu șoarecele, chițcanul cu botul lung și ascuțit, din familia Soricidae, care s-a aventurat în lumea mare cu 65 de milioane de ani în urmă, imediat ce dinozaurii carnivori dispăruseră. Îți amintești că făceam glume pe tema asta? Și spuneam că suntem chițcani?

De-a lungul terțiarului (de la 65 până la 1,8 milioane de ani în urmă), ordinul nostru de mamifere, primatele, a evoluat rapid, și stră-stră-bunicul nostru, *Australopithecus* sau „specia cea mai apropiată de om”, cum am mai spus, a apărut în pragul erei cuaternare (de la 1,8 milioane de ani în urmă), care este era noastră geologică.

În asta cred! Cred în cunoștințele pe care cosmologia și astrofizica ni le furnizează și cred în ceea ce biologia și paleontologia sunt în stare să ne demonstreze despre evoluția vieții pe Pământ. Cred absolut și complet în filozofia științei despre viziunea vieții pe pământ. Care se schimbă tot timpul: cercetările fac doi pași înainte și unul lateral. Dar eu cred în legile naturii și în concluziile cercetărilor, deci în legile fizicii și ale matematicii.

Cred în ceea ce *există*. Cred în fapte. Nu avem explicații pentru toate fenomenele și nu putem înțelege tot – cunoștințele noastre sunt pline de lacune. Dar știm și înțelegem mult mai mult decât strămoșii noștri.

Nu crezi că este de apreciat creșterea volumului de cunoștințe în acest domeniu din ultimele sute de ani? Putem începe cu secolul nostru, cu Einstein, cu teoria relativității, din 1905. În spatele ecuației $E = mc^2$ se află o extraordinară și profundă explicație a naturii universului. Energia se transformă în masă, iar masa se transformă în energie. Prin anii 1920, Hubble a descoperit deplasarea spre roșu cosmică și a putut să constate că galaxiile se îndepărtează una de alta cu o viteză care este proporțională cu distanța dintre ele. Aceasta a fost categorisită ca descoperirea secolului, pentru că a dus la cunoașterea faptului că universul este în expansiune și că la originea lui s-a aflat Big Bang, teorie care a fost confirmată în diferite moduri de atunci încolo, nu mai puțin prin detectarea condițiilor radiațiilor cosmice, ce au demonstrat că universul încă-și mai păstrează căldura după enorma explozie care a avut loc cu 13,7 miliarde de ani în urmă. În 1990, renumitul telescop spațial – ce-i poartă numele, Hubble – a fost plasat pe o orbită în jurul pământului, și, după

reparațiile și ajustările necesare, a putut să ne furnizeze imagini și cunoștințe extrem de importante despre istoria universului, luate de la o distanță de miliarde de ani-lumină. A putea vedea universul este ca și cum te-ai întoarce în timp. Nu este greu astăzi să culegi date care te-ar duce până la originea universului, deși mai departe de 300.000 de ani în urmă, după Big Bang, nu este posibil. În ultimul deceniu, biochimia și cunoștințele noastre despre apariția vieții au avut o evoluție rapidă. Un moment important l-au marcat Crick și Watson cu descrierea elementului genetic – molecula ADN – în 1953. Un altul a fost cartografierea genomului omenesc, circa trei miliarde de perechi de bază din care genomul uman este constituit. Această cartografiere era gata spre sfârșitul secolului trecut. O altă piatră de hotar în cunoașterea universului și a materiei a fost cel mai mare experiment internațional de fizică la CERN în anul 2008: experimentarea unei noi particule acceleratoare care avea menirea să demonstreze din ce particule elementare era făcut universul la 0,000 000 000 001 secunde după Big Bang.

Poate că azi nu mai avem vreun motiv să criticăm imperfecta capacitate de percepție și gândire a omului, acum când am înțeles istoria universului chiar de la prima fracțiune microscopică a unei secunde de la crearea lui.

În trecut era aproape imposibil să iei în discuție astfel de subiecte, despre originea lumii sau despre esența vieții, ca și controversatul subiect despre partea neluminată a lunii, ca și cum luna ar sta întoarsă cu aceeași parte spre noi tot timpul. Dar astăzi această idee este și naivă, și incorectă – după expedițiile pe Lună, când poți să găsești fotografii detaliate ale părții neluminate a Lunii în orice librărie.

Sunt impresionată. Nu, e o ironie.

Îmi amintești de un copilandru care nu reușește să dea răspuns la ceea ce este întrebare, și în schimb spune cu totul altceva. Te-am întrebare ce crezi tu astăzi despre miracolul lumii, nu ce crezi despre ceea ce toată omenirea știe.

Tu nu crezi că acesta era motivul pentru care acea studentă simpatică a intrat în biroul tău să te întrebe? Este foarte puțin probabil ca intenția ei să fi fost aceea de a te folosi pe post de enciclopedie.

Nu doresc să mă distanțez de interpretarea ta astrologică, paleontologică sau istoria științifică. Ești bine venit cu istoriile tale cu tot. Dar pur și simplu repeți o înșiruire de fapte reale. În felul acesta nu răspunzi la nimic. Nu ai teorii despre cum sau de ce s-au întâmplat. Tu oglindești lumea așa cum ea apare în fața noastră, a tuturor.

Nu menționezi nici un cuvânt despre cel mai mare mister dintre toate – care poate este cel mai esențial – și anume că noi avem, în schimb, spirite strălucitoare. Fiecare dintre noi este un suflet al acestui univers. Nu era *aceasta* ceea ce am văzut în „păpușile” de atunci?

Încearcă să-ți imaginezi c-ai fi un copil care se apropie de mama sa și o întreabă: Cine sunt eu? Sau: Ce este o ființă? Atunci mama ia un cuțit și începe să disece corpul copilului pentru a da o explicație mai concretă la întrebare.

Am citit un fragment de mai multe ori. Tu scrii: „După ultimele calcule, acest univers misterios

datează de aprox. 13,7 miliarde de ani. Și se întâmplă ceva ce noi am numit Big Bang sau Marea explozie a atomului primitiv de materie, care a inițiat expansiunea universului. Cum? De ce? Nu mă întreba. Și nu întreba pe alții, pentru că nimeni nu știe...”

Atunci am stat pe marginea aceea periferică și scăpărătoare. Am dat drumul unui agnosticism extatic despre tot ceea ce era „un mister intens”. Poate acea strălucire ne-a dat energia de a trăi șaptesprezece zile într-o grotă. Eram îmbătați de curiozitate și trebuia să explorăm absolut totul. Răspunsul la întrebarea cum era să trăiești ca oamenii din Epoca de Piatră era în limitele puterii noastre de înțelegere.

Dar distanța dintre noi doi astăzi nu trebuie să fie neapărat atât de mare. Diferența este că poate ceea ce tu numești „Big Bang”, eu numesc momentul plăsmuirii, sau cum stă scris în al treilea vers al Genezei, în Vechiul Testament: *Și Dumnezeu a zis: „Să fie lumină!” Și a fost lumină.*

Ceea ce tu cu ușurință o numești „eliberare de energie”, este pentru mine actul Creației, și trebuie să-ți mărturisesc că din punctul meu de vedere este absolut de necrezut să ajungi la o fracțiune de 0,000 000 000 001 dintr-o secundă de mâna creatoare a lui Dumnezeu fără ca măcar gândul să te ducă la prezența divină. După părerea mea, asta denotă o anumită lipsă de sensibilitate.

Dar îți mai dau o șansă. Ce *crezi*? Mă refer la astfel de lucruri despre care nu știm prea multe.

Ștergi?

Ce?

Îți amintești să ștergi e-mailurile de la mine înainte de a răspunde la ele?

Da....

Te întreb deoarece este frapant cât de bine îți amintești ce ți-am scris. Ca de exemplu „fragmentul” la care te referi acum. L-ai pus și în ghilimele, și, din câte îmi amintesc, m-ai citat exact.

Acum ești simpatic. Dintotdeauna am avut o memorie extraordinară. *Am* și eu astfel de „daruri”...

Ei, bine...

Dar acum Jonas și Niels Petter au început să facă grătarul și eu trebuie să fac salata. În acest moment observ că băiatul este mai înalt decât tatăl său. Trebuie să recunosc că voi fi ocupată restul serii. Dar ne scriem din nou mâine?

Mâine am timp destul. Atunci îți doresc o seară plăcută în mijlocul familiei!

Iar ție, distracție plăcută în compania spiritualului tău socru.

Capitolul 3

Bună ziua. Ești acolo?

Mi-ai scris acum o jumătate de oră. Chiar acum stau în fața computerului și sunt online.

Aici, pe insulă, este nemaipomenit. Nu bate vântul deloc și e o temperatură plăcută. Am luat cu mine laptopul, afară la soare, și stau în mica grădină unde bunica își îngrijea straturile de flori fredonând versul: „O, ce băiat de treabă este Steinn!”

Așa fac cei din vestul țării. Apreciază cum se cuvine o zi de vară însorită. Și în cinstea soarelui și a tot ceea ce mă înconjoară m-am îmbrăcat cu o rochie de vară, galbenă, cu aplicații imense cu model de cireșe, și, pe masă, lângă laptop, am o farfurioară cu cireșe pe care le-am cumpărat de la magazinul Eide, de pe chei.

Și tu?

Cred că ți-am spus că locuim în Nordberg, nu departe de unde tu și eu locuiam atunci, și îmi amintesc că, plimbându-ne uneori, am trecut prin fața casei unde stau acum, este în partea de sus a străzii Kongleveien, dar cu siguranță că nu mai reții numele străzilor din vecinătatea vechii noastre locuințe când n-ai mai fost pe-aici de mai mult de treizeci de ani.

Stau pe un balcon închis cu sticlă și privesc în grădina orientată spre sud. Este ca și cum aș sta afară, fiindcă am deschis ferestrele din față și din când în când intră câte un bondar, se învârtește puțin și iese după câteva secunde. Berit voia să umple balconul cu flori, dar am reușit s-o conving că avem destule flori în grădină, în schimb a trebuit să accept ca veranda să fie umplută cu plante în perioada rece, când nici bondarii și nici viespile nu intră pe balcon nici cu ferestrele deschise. Îți descriu un compromis familial obișnuit. Important este să ajungi la o înțelegere în care ambele părți să se întâlnească undeva la mijloc.

Berit a început lucrul imediat după vacanță. Ți-am spus poate că e doctor oftalmolog și că lucrează la spitalul Ullevål. Ine și Norunn sunt în oraș, ca de obicei, cum sunt tinerii în zilele de vară, și acum sunt singur acasă.

Îmi amintesc bine strada Kongleveien și plimbările noastre de-acolo. Ne plimbam până la stația Berg, și uneori chiar până jos la Blindern. Și asta am făcut-o de mai mult de două ori, Steinn. Aproape de fiecare dată când m-am aflat în Oslo, am făcut o plimbare scurtă până la Kringsjå. Nu pot

uita că am locuit acolo cinci ani, iar acei ani au însemnat ceva în viața mea, acolo m-am simțit ca acasă, și de atunci mai fac uneori câte o plimbare, două, în jurul lacului Sogsvann. Sper că nu este „teritoriu cu restricție”?

Bineînțeles că nu. Mă surprinde plăcut să aud că ai mai fost pe aici de-atunci.

Dar nu te-am întâlnit niciodată. În jurul lacului Sogsvann, vreau să spun.

Nu, ca să vezi și tu...

Ce să văd?

Șansa. Nu se ivește întotdeauna.

Poate că Marea Reîntâlnire trebuia să se lase așteptată până când amândoi am fost din nou pe terasa vechiului hotel...

Ești amuzantă. Și, când te-ai plimbat în jurul lacului, ai făcut-o în sensul acelor de ceasornic sau invers?

Întotdeauna în sens invers, Steinn. Cum obișnuiam noi să facem.

Și eu sunt la fel de conservator ca tine. S-ar putea să fi fost uneori cu cincizeci sau o sută de metri în urma ta. Dar acum am început să alerg, așa că data viitoare poate că te ajung din urmă.

În acest moment sunt preocupată să mi te imaginez așa cum stai în fața computerului pe un balcon închis cu sticlă, în Nordberg. Văd chiar acum bondarul care te-a vizitat, mulțumesc. Dar îmi mai trebuie câteva detalii despre tine pentru a uita că în realitate ne despart două călătorii cu feribotul și 600 de kilometri pe uscat. Nu mai ai și alte detalii?

Ei, bine! Sunt îmbrăcat cu un tricou alb și pantaloni scurți de culoare kaki și sunt desculț. Pe masa mică, mai bine zis un suport, am loc doar pentru laptop, dar pe pervazul geamului am un espresso dublu și un pahar cu apă minerală. Stau pe un scaun înalt de bar, care nu știu cum a ajuns în casă. Afară sunt deja 25 de grade, și în grădina înconjurată de un gard viu de tuia văd un pom cu pere verzi și doi pruni cu prune de culoare albastru-violet, aproape coapte, care dacă nu mă înșel sunt din soiul Herman. În jurul unui vechi cadran solar e plantat un strat des de gălbenele, care înfloresc toată vara, și de-a lungul cărării pietruite se înșiruiesc câteva tufe albe și roșii de astilbe, ce înfloresc mai târziu, dar rămân în grădină până toamna târziu cu formele lor alungite, ca niște mici coloane expresive.

Compensează suficient aceste detalii distanța celor două călătorii cu feribotul și a celor 600 de kilometri pe uscat?

Mă ajută nemaipomenit, acum pot să te văd. Pantaloni scurți? Nu purtai pe-atunci pantaloni scurți. Pantaloni de catifea reiată, maro, bej, și uneori roșu aprins, ăsta era stilul tău. Ceva s-a schimbat totuși de-atunci.

Poți să începi să-mi vorbești, Steinn. Sunt aici.

Să încep să-ți vorbesc?

Ți s-a mai dat o șansă să povestești ce crezi despre lucruri pe care nu le poți explica.

A, da. Cred că mi-ai pus aceeași întrebare acolo înăuntru, și nu-mi amintesc ce am răspuns. După ce voi ați plecat din Orașul Cărtii, în acea miercuri, m-am tot plimbat prin grădină gândindu-mă din nou la motivele pentru care ne-am despărțit. A fost din cauza ideilor noastre diferite legate de credință. Pentru că din nou mi s-a amintit de Femeia de culoarea merișoarelor de munte, am încercat să-mi amintesc toate conversațiile pe care le-am avut despre aceste lucruri înainte ca tăcerea aceea grea să se așeze între noi și să ne despartă.

Mi-este aproape teamă să o reiau din nou. Ai într-adevăr perfectă dreptate că stăteam acolo în dormitor și fumam încontinuu în acea ultimă seară și noapte, eram atât de disperat. Nu mai puteam să vorbim unul cu celălalt. Aproape că nu mai puteam să stăm în aceeași încăpere. Când m-am întins în pat într-un târziu, spre dimineață, nu mai aveam decât o țigară dintr-un pachet de douăzeci, îmi amintesc bine deoarece am aprins-o pe marginea patului când m-am ridicat din nou, o oră mai târziu. Înainte de a fi fumat-o până la jumătate, am stins-o și am intrat în sufragerie, unde tu stăteai pe canapea fumând o țigară.

Steinn, atât ai spus, dar era ceva în privirea ta..., iar eu am dat din cap.

Am înțeles că în cursul zilei vei pleca. Și ți-ai dat seama că am înțeles. N-am încercat să te opresc.

Și mă întrebi acum, după mai mult de treizeci de ani, în ce cred? Îmi pare rău că trebuie să te dezamăgesc, dar nu știu dacă eu personal „cred” în ceva. Este mai ușor pentru mine să precizez în ce nu cred.

Acum ai început să devii dificil. Și-atunci, în ce *nu* crezi?

Se poate defini într-un cuvânt. Nu cred în nici un fel de *revelație*. În afară de asta, sunt destule alte lucruri care îți stârnesc mirarea și o mulțime de lucruri pe care încă nu le cunoaștem. Nu există granițe între sfera lucrurilor credibile și incredibile.

Da?

Cuvântul „credință” este folosit în atât de multe și diverse contexte. Putem crede că Manchester United câștigă meciul cu Liverpool sau putem crede că mâine va fi vreme bună. Prin aceasta vrem să spunem că un lucru este mai mult probabil decât celălalt. Poate este mai mult decât probabil că Manchester United câștigă meciul de fotbal de duminică, și poate *sunt* destul de multe semne care prezic o vreme frumoasă mâine. Dar nu despre astfel de întrebări era vorba.

Există o altă categorie de întrebări despre credință pe care de data aceasta o lăsăm deoparte, și-atunci mă gândesc la o întrebare pe care tu deja ai atins-o, aceea pe care o numim *Big Bang*, și anume dacă acesta s-a întâmplat de la sine sau dacă a fost rezultatul divin al unui act de creație. Aceasta este o întrebare la care nimeni încă nu poate da un răspuns definitiv; este o întrebare tipică a credinței, și respect ideea că *Big Bang* ar fi putut să fie unul dintre miracolele lui Dumnezeu, deși însuși cuvântul sau conceptul de „Dumnezeu” este prea supradimensionat de închipuirile oamenilor încât să-l mai folosesc și eu. Din aceeași categorie face parte, după părerea mea, o altă întrebare de care tu ești atât de interesată, și anume dacă este ceva în noi, un „suflet” sau un „spirit”, care supraviețuiește morții.

Eu personal cred că nu e posibil ca o parte din mine, din ceea ce sunt eu astăzi, să supraviețuiască după ce eu nu voi mai fi, și nu este posibil deoarece această opinie este incompatibilă cu cercetările științei, chiar dacă s-ar putea spune că ne-am afla la granița dintre certitudine și incertitudine. Dar nu vreau să înlătur credința vieții de apoi, bazându-mă pe cercetări științifice.

Asta-i bine. În schimb?

În schimb, eu nu cred că există forțe „supranaturale” care mereu intervin în viața oamenilor și care ni se „arată”. Ar fi trebuit să fiu mult mai explicit în privința asta pe vremea aceea, pentru că nu am reacționat la convingerea ta că există viața de dincolo, ci la ideea că Femeia de culoarea merișoarelor de munte ar fi fost o revelație a lumii de apoi... Și, așa cum spuneai, era ceva ce a fost trăit de amândoi. Chiar dacă eu însumi am făcut instantaneu legătura dintre ea și ceea ce se întâmplase acolo sus la lacul din munte, nu am putut să cred că a murit acolo și că a venit să ni se arate din „lumea cealaltă”.

Înțeleg. Continuă Steinn. Vreau să te înțeleg pe deplin, și, când va veni rândul meu, am să am grijă să mă fac tot atât de înțeleasă. Spune tot, pot tolera.

Să o luăm de aici: eu nu cred că vreodată în istoria omenirii li s-au arătat oamenilor zei sau îngeri, spirite sau strămoși, spiriduși sau stafii, și asta dintr-o cauză foarte simplă: pentru că nu există astfel de creaturi.

Am mâncat cinci cireșe. Am adunat sâmburii pe masă în fața mea pentru a nu le uita numărul.

Am auzit în sat că magazinul Eide se va închide, afacerea de generații a unei familii care datează încă din 1883. Sunt magazine și în Nåra și în Ytrøygrend și insula are o populație permanentă de câteva sute de persoane. Cred că va fi trist dacă se va închide magazinul de aici de pe promontoriu. Bineînțeles că te poți deplasa cu mașina sau cu bicicleta până la Nåra pentru cumpărături, dar când o mică așezare cum e Kolgrov rămâne fără magazinul ei, atunci începe toată comunitatea să se destrame, mai ales în perioada de iarnă, când turiștii lipsesc.

Îți amintești plimbările noastre pe bicicletă din acea vară? Sunt sigură că-ți amintești. În fiecare seară ne duceam la Søndre Hjønevang ca să vedem țărmul mării și apusul soarelui și făceam baie în toate micile lacuri în drumul spre casă.

Continuă, Steinn. Nu sunt atât de sensibilă precum crezi. Scriai că tu nu crezi în puteri supranaturale....

Ei bine, tu ești cea care întrebi, și acum ai la-ndemână telescopul meu. Încearcă să vezi că absolut toate ideile despre fenomene „supranaturale” sunt pur și simplu idei omenești care nu au substanță și nici fundament în altceva decât omul însuși. Acolo, acest gen de concepții află un sol plin de fertilitate. Cred că există trei factori semnificativi: fantezia omenească prea bogată, impulsul nostru de a căuta cauze ascunse acolo unde nu este nimic de găsit și în sfârșit dorința noastră înnăscută de a dovedi o nouă existență după viața de pe pământ, vreau să spun o viață de după moarte.

Această combinație a naturii omului s-a arătat a fi destul de productivă. În absolut toate timpurile – și în toate societățile și culturile – omul a fost hrănit rând pe rând cu concepții despre ființe

supranaturale precum spirite ale naturii, zei, uriași, îngeri sau demoni.

Ești foarte sigur pe tine, trebuie să recunosc...!

Ia, te, rog mai întâi, ca exemplu, imaginația noastră bogată în ceea ce privește viața. Toată lumea visează, nimeni nu se poate apăra de halucinații și în unele cazuri ceva asemănător se poate întâmpla când suntem treji. Credem că vedem și simțim ceva și se dovedește că ceea ce percepem nu are nici o legătură cu realitatea.

Cine nu s-a întrebat dacă o amintire sau alta este ceva ce am trăit într-adevăr sau doar un lucru care ni s-a spus ori la care ne-am gândit, ceva ce am visat sau imaginat.

Eu însumi am întâlnit persoane care jură că au văzut „zâne și spiriduși”. Tot timpul mintea noastră este plină de senzații, încât nu este de mirare că uneori fierbe și dă pe dinafară, vreau să spun că pot exista astfel de mici tulburări pe care le numim iluzii sau himere.

Devierea de la astfel de distrageri senzoriale, foarte naturale, la ceea ce numim „adevăruri religioase”, se întâmplă când permitem ca imaginația noastră sau a altora să obțină un statut obiectiv și existențial, minimalizând total conștiința. Mă refer la tot, de la spiritele naturii, bine cunoscutele figuri mistice întâlnite în religiile vechi, până la cele mai elevate sau intelectualizate concepte pe care le prezentăm în marile religii universale, spre exemplu conceptul despre atotputernicul Dumnezeu care li s-a arătat celor de pe Pământ, planeta noastră din Calea Lactee.

Aici trebuie să adaug un detaliu important. În toate religiile există niște idealuri etice constituind chintesența experienței umane, care pot avea o mare valoare în sine. Și, cum am mai spus, nu vreau să pun sub semnul îndoielii *credința* oamenilor. Dar și toleranța mea are o limită mai ales când aud sau citesc că unele persoane invocă contactul personal cu atotputernicul Dumnezeu, care vorbește cu ei sau li se arată, transmițându-le un mesaj care trebuie ascultat de toată lumea.

Milioane de oameni ai acestui pământ trăiesc și cred în Dumnezeu, care le vorbește și le spune ce să facă, într-un mod cu totul personal. Milioane de oameni sunt convinși că atotputernicul Dumnezeu are control asupra celui mai mic lucru ce se întâmplă pe pământ, fie că e vorba de un tsunami, un război atomic sau o pișcătură de tânțar.

Sau că bateria unui laptop s-a consumat, aici la deschiderea fiordului. Încerc să rezolv problema. Tu continuă. Nu mai am baterie pentru a continua discuția cu tine, și pe vremea asta frumoasă nu am chef să intru în casă.

Să continui atunci?

Da, Steinn. După aceea îmi vine mie rândul, sper să fii pregătit psihic. Poate că trebuie să răscolesc puțin trecutul și ceea ce am trăit împreună atunci. Nu știu cât de mult îți amintești. Dar, până atunci, continuă să scrii.

Nu pot să spun că de-abia aștept să-mi amintești ce s-a întâmplat, dar, ținând cont că vom șterge mailurile, accept condițiile tale, și nu-mi rămâne atunci decât să continui.

Am văzut cât de cât ceea ce putem numi soluția religiei. Dar natura umană nu se schimbă, și tu știi că eu n-am crezut niciodată în meniul parapsihologiei și nici în fenomenele „paranormale” sau

„extrasenzoriale”. Nu mă refer numai la ședințele de spiritism victorian și toate celelalte variante de practici oculte. Această formă de dublare a realității nu mai este la modă astăzi. Vorbesc despre conceptele moderne de telepatie, clarviziune, telechinezie și fantome. Idei străvechi precum cele despre spirite și „îngeri păzitori” sunt din nou foarte răspândite în ultimii ani. Dar și acestea sunt o formă de revelație a credinței legate de ideile despre posibilitatea de a intra în contact cu anumite forțe transcendente sau extrasenzoriale. Nu demult, a făcut mare vâlvă rezultatul unui studiu potrivit căruia 38% din populația Norvegiei afirmă că este posibil ca ființele umane să comunice cu îngerii.

În această listă de pseudo-fenomene sunt incluse toate formele de profeție, deoarece se bazează pe existența destinului care se poate dezvălui cu ajutorul unor tehnici, în special prin mediația foarte bine plătită a ghicitoarelor. Este vorba de o adevărată industrie, în care volumul încasărilor se poate măsura cu industria sexului. Pornografia și ocultismul sunt la fel de vandabile, chiar dacă unul din fenomene se referă la ceva complet natural, iar celălalt la ceva „supranatural”.

Așa-numita parapsihologie este în stare doar de un singur lucru, după părerea mea, și anume să dea contur unui peisaj care nu există, unui peisaj fantezist și imaginar. Asta nu înseamnă acum că toată literatura parapsihologică este lipsită de valoare. Prin descrierea unor concepte care ating sensibilitatea omului în profunzime, această literatură poate deveni interesantă, fiind pe aceeași linie cu istoria religiilor, folclorul și alte discipline culturale. Nu putem spune că poveștile din folclor sunt lipsite de valoare și suntem recunoscători că Snorre a adunat o bună parte din vechea mitologie nordică și germană, înainte de a fi dată uitării.

Mai am multe de adăugat, dar m-aș bucura să văd și comentariile tale, așa că îți trimit aceste reflecții ezitante înainte ca bateria ta să se descarce complet.

Nu primesc nici un răspuns de la tine, deci ai deja probleme cu bateria. Până atunci, adică până îmi vei trimite un răspuns, voi continua măruntă mea analiză.

Prin respingerea acestor idei despre fenomenele supranaturale sau extrasenzoriale, adopt simultan o atitudine sceptică și în privința conceptelor religiilor consacrate. Din punctul meu de vedere, acestea sunt două fețe ale aceleași monede, și mă întreb dacă are într-adevăr sens să se facă o deosebire formală între revelația religiilor, pe de o parte, și neînfrânata rundă a concepțiilor despre „fenomenele supranaturale”, pe de altă parte. Spre deosebire de flora sălbatică de anecdote despre întâmplări „supranaturale” ale parapsihologiei, în marile religii, narațiuni asemănătoare s-au cristalizat în dogme și au supraviețuit într-un cadru religios bine ordonat și organizat cu intervenția forțelor divine.

Cum aș putea face o distincție între „credință” și „superstiție”? Credința unuia este superstiția altuia – și viceversa. Cântarul justiției are două talere.

Nu pot să văd diferența între „vorbirea în limbi” a penticostalilor și fraternitatea spiritiștilor cu spiritele. Nu este persoana care „vorbește în limbi” un „mediu”? Nu văd diferența între profețiile religioase și o floră veșnic tânără de artiști necromanți. Oricum am numi fenomenele, „miracole” sau telechinezie, „ascensiune” sau levitație, toate sunt la fel pentru mine, deoarece fiecare dintre ele sunt interesate să dezaprobe legile naturii.

Însăși concepția că „supranaturalul” poate să ni se arate, în unele situații deosebit de rare, este

ceea ce au în comun credința populară, parapsihologia și religiile pământului – în contrast cu ceea ce numim o imagine realistă sau științifică a lumii. Folosim cuvântul „apariție”, dar asta înseamnă exact același lucru cu „revelație”.

Un important argument al cercetării parapsihologice la care te-ai referit era exact încercarea de a asigura un fundament științific credinței într-o viață de apoi, în condițiile în care darwinismul și gândirea liberă amenințau religiile tradiționale. Amintești de familia Rhine, și am cercetat puțin în acest domeniu. Motivul acestui cuplu, cât și al altor pioneri în domeniul parapsihologiei experimentale, era să demonstreze nemurirea sufletului. Dacă ar fi putut să furnizeze dovezi solide că telepatia este un fenomen genuin, atunci ar fi fost mai ușor să apere credința în sufletul nemuritor, credința unui suflet „liber”, care este doar oaspetele temporar al creierului, fără a fi legat inextricabil de el. Dar nici o astfel de dovadă irefutabilă nu s-a găsit încă.

Îți trimit e-mailul acesta. Îl vei primi, oare?

Da, l-am primit! Am găsit un prelungitor vechi în magazie și acum bateria este conectată la energia electrică din casă. Conectat prin acest cablu lung și roșu, laptopul meu arată ca un satelit al sistemului electric al insulei. Momentan este conectat fizic cu casa și mediul înconjurător, *dar nu inextricabil*.

Nu de mult am instalat o rețea wireless ce acoperă toată această mică grădină. Fără contacte sau cabluri pot sta aici și comunica cu toată lumea.

Încearcă să-ți imaginezi că nu numai omul a avut puterea să creeze astfel de rețele fără fir...

Te gândești la telepatie și poate la contactul cu spiritele celor morți?

Mă gândesc la mai multe lucruri. Dar m-aș bucura ca mai întâi să-ți ofer ție șansa de a termina tot ce ai de spus, astfel încât să am posibilitatea de a te înțelege. Mai întâi îmi trimiți părerile tale și eu te voi tot întreba printre rânduri. Ca apoi să vină rândul meu pe scenă, cu toate părerile mele.

Este ok. Numai să nu uităm ultimul alineat, deoarece și eu vreau să te înțeleg.

Trebuie să-ți repovestesc în detaliu ce am rețrăit atunci, deoarece eu nu sunt în stare să separ acea întâmplare de identitatea mea religioasă actuală. Cred că ai uitat o parte, o parte din punctele esențiale, și așa cum îți spuneam: am o memorie foarte bună.

N-am putea, eventual, să revenim la aceste lucruri mai târziu? Vreau să spun, dacă vrei neapărat s-o faci. Dacă va trebui s-o facem. După toate cele întâmplate, ne-am jurat atunci unul altuia că niciodată nu vom mai redeschide vechile răni.

Vom vedea. Acesta este un întreg proces.

Când am găsit prelungitorul electric și l-am înșirat în grădină, Ingrid și-a dat ochii peste cap. Credeam că ești în vacanță, a spus ea cu reproș. Crede că stau și lucrez la situațiile comitetului de conducere al cadrelor didactice sau că lucrez la planificarea materiei de limbă franceză pentru anul școlar următor – apropo, în acest an voi avea și câteva ore de limba italiană. Nici una dintre supoziții n-ar fi fost imposibilă, căci n-a rămas mai mult de o săptămână până la începutul școlii. Dar cu puțin timp în urmă, Niels Petter și Jonas au sosit de la pescuit. Niels Petter a aruncat mai întâi o privire

mirată spre mine și spre prelungitor, după care s-a apropiat și m-a bătut pe umăr în timp ce se înfrupta din cireșe. Intenționat nu și-a aruncat privirea pe ecranul computerului, și-apoi nu este atât de ușor să citești în lumina puternică a zilei. Cred că bănuiește că scriu și schimb e-mailuri cu cineva și am o presimțire că își dă seama și cu cine. N-aș îndrăzni să-i mărturisesc ce scriu și cui, și nici el nu îndrăznește să întrebe.

Ceva noutăți din Nordberg? Dacă nu se întâmplă ceva cât de curând pe verandă, mi-e teamă că nu mai ești acolo.

Am tot stat aici și-am tot scris, am așteptat răspunsul tău și l-am citit. Dar răspunsurile tale vin imediat după ce primești de la mine. Și, sincer să fiu, chiar acum mi-am turnat un păhărel de calvados din vitrina din colț. Cafeaua espresso a fost cam searbădă.

Nu te mai duce la vitrina din colț, Steinn. Continuă, te rog. Scriai despre parapsihologie și supranatural...

Da, acolo ajunsesem.

Binecunoscutul magician american James Randi a oferit un premiu de un milion de dolari primei persoane care ar putea „să demonstreze sub observație adecvată orice dovadă a unor forțe paranormale, supranaturale sau oculte”.

S-a numit *One Million Dollar Paranormal Challenge* și a fost introdusă prin anii 1964, când Randi a oferit o mie de dolari din banii lui primului om care ar fi fost în stare să demonstreze ceva supranatural. Treptat, inițiativa lui a fost sprijinită și de alții, astfel încât suma a ajuns la un milion de dolari. Dar de atunci și până acum nimeni n-a reușit să treacă acest test.

Ei bine, tu poți obiecta că acei clarvăzători cu puteri supranaturale nu sunt neapărat lacomi de bani. Dar din miile de șarlatani dornici de îmbogățire, care umplu paginile ziarelor și programele ieftine de televiziune, nici unul dintre ei nu s-a prezentat la *One Million Dollar Paranormal Challenge* să înșface premiul în bani a lui Randi. De ce? Răspunsul este simplu: deoarece nu există persoane cu darul de a vedea în viitor sau cu puteri „supranaturale”.

Cei mai mulți care s-au prezentat la programul lui Randi *One Million Dollar Paranormal Challenge*, și numărul lor a fost destul de mare, nu au fost reprezentanții profesioniști ai afacerii celor cu „puteri supranaturale”. Acest grup l-au ocolit ca pe o năpastă, fiindcă programul lui, la urma urmei, amenința cu exterminarea întreaga industrie de șarlatani. (Bineînțeles că niciodată nu va reuși, deoarece lumea *dorește* să fie înșelată.)

Cu câțiva ani în urmă una dintre „clarvăzătoarele” VIP ale Americii, Sylvia Browne, s-a întâlnit față în față cu Randi în cadrul emisiunii *Larry King Live*, și, când Randi a provocat-o să-i demonstreze abilitățile sale în condiții de control, a promis că se va lăsa testată. Au trecut mulți ani de-atunci și ea nu s-a prezentat încă la programul lui Randi. Nu știu cum să iau contact cu el, s-a scuzat ea o dată. Este nemaipomenit! Este nemaipomenit să ai tupeul să strigi în gura mare că ai darul de clarvăzător fără a fi în stare cel puțin să afli un număr dintr-o carte de telefoane.

Majoritatea celor care s-au prezentat la programul *One Million Dollar Paranormal Challenge* erau niște oameni naivi, persuasivi sau instabili mintal. De aceea Randi a trebuit să ia din ce în ce

mai multe măsuri de precauție și să impună condiții exigente pentru ca programul său să nu reprezinte un risc pentru participanți. Dacă, de exemplu, o persoană se oferea să-și demonstreze abilitatea de a se arunca de pe o clădire cu zece etaje fără să fie rănită fizic, atunci Randi nu era de acord să aprobe testul.

Dar *One Million Dollar Paranormal Challenge* ar trebui să fie un program inutil, deoarece, dacă ești clarvăzător și ai puteri supranaturale, atunci ai nenumărate posibilități să te îmbogățești. Jocul la ruletă, despre care am vorbit deja, cât și alte jocuri obișnuite de cazinou și-ar da posibilitatea de a câștiga o mulțime de bani, dacă ai avea aceste daruri înnăscute. Și niciodată nu i s-a interzis cuiva să joace poker din cauza clarvizionii sale. În cazinouri se încearcă să fie împiedicate înșelătoriile. Forțe supranaturale și înșelătorii. Două lucruri care cu siguranță au coexistat de când lumea.

Și milioanele lui James Randi rămân neatinse.

Pentru mulți, ultimul bastion al „supranaturalului” a fost experimentarea unor coincidențe semnificative sau a unor „coincidențe întâmplătoare”, ceea ce Carl Gustav Jung numește *sincronizare*. Despre asta am vorbit deja, în legătură cu reîntâlnirea noastră acolo la brațul fiordului, și nu suntem singurii care am fost martori la astfel de experiențe. Uneori, după ani de zile, te gândești la o persoană, dai colțul străzii și deodată dai nas în nas cu acea persoană. Mulți au socotit astfel de coincidențe ca o dovadă finală a unei dimensiuni supranaturale. Și este adevărat: în momentul în care o astfel de coincidență are loc, nu este de mirare că te simți puțin confuz sau neputincios.

Dar am atins acest subiect în unele din primele noastre e-mailuri, și ceea ce Jung numea „sincronizare”, după părerea mea, nu este altceva decât o pură și simplă coincidență.

Tu ești tot timpul foarte sigur pe ceea ce crezi. Dar tot ce „este” și tot ce se „întâmplă” nu este posibil întotdeauna să fie testat prin metode științifice. Și n-aș considera deloc ciudat dacă știința lumii actuale ar fi în stare să demonstreze doar ce este legat de lumea de azi.

Nu ai putea să lași oamenii să creadă în ceea ce vor? Ce spui de zicala: *Trăiește și lasă-i și pe alții să trăiască?*

Da, bineînțeles, fiecare poate să creadă în ce vrea. Dar când cineva strigă sus și tare că adevărul i s-a arătat ca o revelație a unor puteri înalte – atunci avem dreptul să ne uităm puțin chiorâș. Tu știi foarte bine că există unele persoane sau grupuri de persoane care pomenesc de o misiune sau chemare de la Dumnezeu, indiferent dacă misiunea este agresivă sau benignă. Alții declară pur și simplu că aud „voci” și se lasă tratați de psihiatri.

Declarații despre „ciudățeni” și „miracole” au fost de-a lungul istoriei folosite de indivizi sau de grupuri de indivizi pentru a-și păstra pozițiile și privilegiile, dar în același timp și pentru a justifica asuprirea și acțiunile inumane. Se știe că religia poate fi o sursă de inspirație pentru acțiuni de evlavie, altruism și filantropie. Dar atât istoria, cât și presa ne arată cum se poate abuza de concepțiile religioase. Atrocitățile comise în numele sfinților, al patriarhilor și al strămoșilor au perseverat de-a lungul istoriei lumii din toate timpurile.

Isus a reușit să oprească un grup de bărbați care urma să omoare cu pietre o femeie care fusese prinsă într-un act de adulter. Dar actele de lapidare continuă încă, și există țări în care femeile

violate sunt condamnate la lapidare, în timp ce violatorul este lăsat în libertate.

Printre altele, nu demult, un bărbat dintr-o țară din Orientul Mijlociu a fost executat deoarece a încercat, cu ajutorul vrăjitoriei, să despartă o familie, soțul de soție. Și tot din acea țară, o femeie a fost condamnată la moarte prin decapitare fiindcă a reușit să facă un bărbat impotent, de asemeni prin vrăjitorie. Bineînțeles că este ceva îngrozitor să faci un bărbat impotent. Dar mai ales în acest caz ar trebui să existe o limită pentru ce se poate pune pe seama „vrăjitoriei” și a „magiei negre” ca fenomene reale. Răul există, dar după părerea mea este important de subliniat că răul săvârșit de oameni este fapta oamenilor, și nu a demonilor sau a spiritelor rele.

Dacă abordăm o viziune mai largă, observăm că omenirea este încă dominată de credința în vrăjitorie, în contactul cu strămoșii sau cu cei morți și, de asemeni, de tot registrul așa-ziselor fenomene paranormale. În unele părți ale Africii, Asiei și Americii Latine credința în magia neagră, vrăjitorie și influența strămoșilor asupra individului este atât de înrădăcinată, încât domină viața a milioane de persoane. Dar superstiția înflorește și în țările industrializate. O populație numeroasă din Europa și SUA susține credința în fantome, este obsedată de spiritele malefice, crede în posibilitatea de a comunica cu cei decedați și în fenomene mai „civilizate” ca telepatia, clarviziunea și previziunea.

Scriam că de conceptele religioase se poate „abuza”, dar tortura și brutalitatea își au rădăcinile, din păcate, în paradigmele religioase. Fără astfel de modele divine n-ar fi existat fanatismul împotriva dușmanilor, a ereticilor sau unor grupuri întregi de oameni. Pentru fundamentalisti – care există în toate colțurile lumii – tot ce stă scris în vechile și sfintele scripturi poate deveni normă. De aceea ne trebuie continuu o critică religioasă. În cele mai multe țări, aceasta nu mai periclitează direct viața, dar există, din păcate, multe excepții și tocmai de aceea este importantă critica pe această temă.

Solrun, ești acolo?

Da, Steinn. Trebuie să-mi revin înainte de a fi în stare să-ți răspund. Așteaptă o clipă.

Aștept.

Sunt de acord cu ceea ce spuneai la sfârșit, și mă alătur bucuroasă acuzațiilor tale împotriva dogmatismului și a fundamentalismului. Chiar dacă găsesc interesant și îmi face multă plăcere să citesc Noul Testament, nu cred că Biblia este dictată de Dumnezeu literă cu literă. Credința în ridicarea lui Hristos la ceruri, asta mă fascinează pe mine.

Nu de mult Niels Petter s-a urcat din nou pe scara de aluminiu și a dat *a treia* mână de vopsea pe ferestre! Chiar acum a început să adune zmeură. Umblă de colo până colo prin grădină numai pentru că eu stau aici și scriu. O dată m-a întrebat ce tot scriu acolo și i-am spus adevărul. Chiar în acest moment îi scriu un e-mail lui Steinn, i-am spus.

Mai ai ceva pe suflet? Sau ai terminat cu critica religiilor pe ziua de astăzi? Consider că ai reușit să-ți expui o mare parte din opinii. Dar poate nu a fost de ajuns?

Mai am de spus ceva în încheiere.

Spune, Steinn! Aici nu există nici un fel de cenzură.

Multe dintre revelațiile religiei se bazează pe ideea că viața pe pământ este doar o tranziție în drumul spre ultima stație, raiul. În așa fel încât condițiile de aici și din acest moment nu sunt atât de importante atâta timp cât există o altă lume mai minunată și mai adevărată, lumea de apoi.

În meseria mea de climatolog, reamintesc întotdeauna lumii că nu avem decât acest pământ de care să ne agățăm. Dar mulți trăiesc cu ideea că poate în perspectivă nu este atât de important să avem grijă de această planetă și de existența noastră fizică aici, căci judecata lui Dumnezeu și salvarea celor credincioși sunt aproape inevitabile. Astfel, existența noastră pământească poate fi ușor interpretată ca o fază intermediară, și există grupuri de credincioși care așteaptă cu nerăbdare colapsul biosferei, deoarece văd aceasta ca o prevestire a sfârșitului și întoarcerea lui Isus. Stă scris, de altfel, în Sfintele Scripturi!

Conform unei statistici a CNN, 59% din populația americană crede că profețiile din Evanghelia lui Ioan se vor împlini și că Judecata de Apoi va avea loc în concordanță cu acest apocalips. Dar asta nu se oprește aici. Există destui predicatori și preoți care sădesc semințele conflictelor internaționale, ca în acest fel să grăbească întoarcerea lui Isus. Acești predicatori ai Judecății de Apoi au poate influență până sus la Casa Albă, deoarece, asemeni unei specii de cârțițe, își fac întotdeauna apariția la suprafață în perioada alegerilor electorale din America.

Tu știi foarte bine că eu nu mă tem de profețiile Judecății de Apoi și, cu siguranță, nici tu. Dar pot fi îngrozit de profețiile care ajung să se îndeplinească prin așteptările pe care le creează. Poate nu va exista nici un alt rai sau nici un alt pământ. Poate nu vor veni niciodată Judecata de Apoi și salvarea credincioșilor. Poate acest pământ este tot ce avem, singura noastră casă și singurul loc de care suntem legați. Și-atunci nimic nu înseamnă mai mult decât responsabilitatea noastră de a veghea asupra acestei planete și a tuturor speciilor de viață de pe pământ.

Da, Steinn. Vom avea grijă de această planetă. Dar este complet absurd, după părerea mea, să pui pe seama credincioșilor degradarea mediului înconjurător. Îmi imaginez că mulți dintre noi, credincioșii, au mai mult respect pentru natură decât cei ce nu cred în nimic. Nu realizezi că exagerarea consumului, în unele părți ale lumii, este lipsită de rațiune și în același timp demonstrează un materialism crud? Diametral opus orientării spirituale, dacă m-ai întreba. În momentul actual se încearcă totul pentru a se găsi căi de reducere a efectului de seră al planetei. Singurul lucru pe care nimeni nu îndrăznește să-l introducă în discuție este cum putem reduce consumul nostru enorm, mă refer la cel mai letal cocteil din istorie: obiceiul de a merge cu mașina oriunde și de a folosi și arunca lucrurile. Trăim într-o epocă istorică pe care predecesorii noștri o vor numi *Consumul fascist* și sunt mai mult decât convinsă că ideologia consumului din timpul nostru, într-o mare măsură, se poate interpreta ca un substitut al religiei.

Poate ai dreptate, și sunt de acord cu punctul tău de vedere. Nu am într-adevăr nici o dovadă că aceia care cred în viața de apoi ar fi mai puțin preocupați și responsabili pentru planeta noastră decât cei care nu-și împărtășesc credința. Dar îți spun că n-ar trebui să ne bazăm pe ideea că „cerul și pământul vor muri” și că se așteaptă o lume nouă care va veni cu salvarea credincioșilor.

Aici se va întâmpla în curând o mică schimbare. Cred că familia mea s-a cam săturat de felul în care m-am izolat de ei toată ziua, și trebuie să recunosc că izolarea mea a fost de-a dreptul demonstrativă. Poate că am întrecut măsura când am folosit cablul electric care traversa toată grădina până în casă. Este ultima noastră zi aici la malul mării și am stat, tu și eu, mai mult de șase ore împreună, cu mici întreruperi când mă duceam de-a lungul straturilor de flori cu o stropitoare de apă până când auzeam sunetul laptopului de pe masa din grădină și lăsam stropitoarea din mână, îndreptându-mă spre el. Niels Petter nu mă mai privește în față când trece pe lângă mine. Se uită pieziș.

Am strâns deja prelungitorul electric și l-am pus la locul lui în magazie. Bateria este acum încărcată, iar în castron nu mai sunt cireșe.

Trebuie să repar cumva lucrurile aici. Le-am spus că am să pregătesc singură o cină cu pește. De dimineață, băieții s-au întors cu trei pești mari, pe care de-abia i-am văzut – la pești mă refer – dar cred că eu sunt singura care știu despre existența unei sticle de vin roșu. Asta va fi surpriza mea, sau modul meu de a le cere iertare. Sticla am ascuns-o într-un sertar al comodei, sub rânduri întregi de lenjerie de pat, cu gândul de a o folosi la o masă cu pește în ultima seară.

Întotdeauna se duc la pescuit în ultima zi și, chiar dacă s-au inventat cutii frigorifice portabile, nu-mi place să iau peștele acasă, în oraș. Oamenii din Bergen nu umblă cu cutii frigorifice cu pește. Se duc la piață și cumpără pește proaspăt.

Dar m-am gândit la ceva. Nu poți să-mi povestești pe scurt despre cum a mers cu deschiderea noii expoziții a mediului înconjurător?

Pun peștele la fiert, curăț câțiva cartofi cumpărați de aici, fac o salată și pun masa. Mă voi întoarce apoi să citesc. Doar atât, nu voi mai atinge tastatura astăzi.

OK?

După ce-ai plecat, am tot mers încolo și încioace pe pajiștea mare din josul fiordului, apoi am urcat în cameră și am făcut un duș înainte de a coborî la recepție. Aici am salutat câțiva participanți la un alt seminar cu tema topirea ghețarilor, clima și cercetarea polară, ce tocmai trebuia să înceapă în cafeneaua Mikkel. După un pahar cu vin alb și o introducere interesantă în istoria hotelului, a localității și a turismului bazat pe interesul față de ghețari, ne-am așezat la masă. M-am simțit onorat să fiu așezat la „masa oficială”.

După prânz am vrut să comand un pahar de calvados. M-am gândit la el tot timpul – sau la noi, vreau să spun, și la acea plimbare cu mașina în Normandia. Dar nu mai au calvados acum. A fost ca și cum aș fi visat, ca și cum niciodată n-ar fi avut acel sortiment deosebit de brandy din mere. Îmi amintesc eu corect? Dar dacă amintirea acestui calvados este o confuzie a memoriei mele, atunci cum aș mai putea avea încredere în tot ceea ce eu cred că îmi amintesc de-atunci? Am protestat cu tărie față de oferta unui pahar de coniac gratis în loc de brandy, cred că tânăra chelneriță auzise zvonul că eu sunt cel care va ține discurs ziua următoare, și am comandat o halbă de jumătate de litru de bere și o votcă pe banii mei.

Erau multe voci însuflețite în recepția hotelului, dar m-am retras devreme în camera mea și m-am culcat. Am adormit instantaneu. N-am băut numai bere și votcă. Te-am întâlnit din nou acolo,

Înăuntru. Am colindat pe Fjellstølen. Și am trecut prin dreptul crângului de mesteceni din nou.

A doua zi strigătul pescărușilor m-a trezit devreme și am ajuns la micul dejun exact când deschideau sala de mese. Și de astă dată, am luat cafeaua cu mine afară, pe verandă. Dar tu erai plecată. Am stat singur în soarele de dimineață ascultând frunzele fagului roșu ce foșneau în bătaia vântului. Pescărușii pluteau și țipau deasupra magazinului și a vechiului ponton de pe vremea bărcilor cu aburi. O persoană îmbrăcată în verde pescuia departe, la ieșirea din fiord, într-o barcă cu vâsle.

Era ceva înăuntru meu care protesta față de acea atmosferă idilică de dimineață.

Câteva ore mai târziu am fost conduși în Muzeul Glaciar. Ni s-a arătat la ce înălțime va ajunge fiordul în câteva zeci de ani, după preconizările actuale, dacă nu vom putea să preîntâmpinăm schimbările climei. M-am trezit întrebându-mă dacă au evaluat toate sedimentele care rezultă din dezghețarea ghețarului și care se scurg și se depun în fiord continuu. Astăzi se cultivă cartofi acolo unde cu o mie de ani în urmă navigau vikingii.

În Expoziția Climei ne-am împărțit în grupuri mai mici și mai întâi am ajuns într-o cameră unde într-un aranjament sonor de vuiete și fel de fel de zgomote am putut vedea cum s-a format pământul cu 4,6 miliarde de ani în urmă. În următoarea cameră ni s-a arătat cum a apărut viața pe pământ cu aproximativ 40 de milioane de ani în urmă și apoi cum ultima eră glaciară a afectat suprafața pământului. Apoi am mers mai departe, într-o mică încăpere, în care ni s-a arătat cum acționează efectul de seră și cât de nefavorabile ar fi fost condițiile pe planeta noastră dacă n-ar fi existat deloc efect de seră natural. Apoi ni s-a precizat cât de mult a afectat efectul de seră creat de mâna omului echilibrul carbonului original, iar în următoarea secțiune am putut vedea cum va arăta pământul în anul 2040 și 2100 dacă nu vom lua măsuri drastice pentru a reduce eliberările de gaze nocive în atmosferă și efectul de seră. Experiența nu a fost deloc plăcută. Dar am avut, din fericire, și posibilitatea de a vedea cum ar fi planeta noastră în anii 2040 și 2100 dacă am reuși să obținem colaborarea și adeziunea tuturor locuitorilor acestei planete la acest plan de salvare a atmosferei și de raționalizare a tăierii copacilor și a pădurilor tropicale. Este încă posibil să salvăm această planetă. În ultima încăpere a avut loc o viziune de fotografii din diferite părți ale lumii, înfățișând diversitatea biologică extraordinară a planetei noastre. Comentariile erau făcute de David Attenborough. La finalul colajului acelor fotografii splendide cu plante și animale unice în lume a adăugat: *...but we still have time to act to make changes that will secure the life of this planet. This is the only home we have...*¹

După deschiderea formală, am fost înghesuiți în autocare și duși la ghețarul Supphellebreen, unde a avut loc recepția în aer liber, cu vin spumos, căpșuni și aperitive. Personalul hotelului pregătise totul în timp ce noi eram la Muzeul Glaciar, iar directoarea hotelului – care cu siguranță fusese foarte ocupată în ultimele zile – m-a zărit din nou. Am crezut că a înțeles de mult că mă aflam acolo pentru inaugurarea Expoziției Climei și că voi ține un discurs în timpul mesei festive peste câteva ore.

A venit spre mine, a zâmbit cald și cu prietenie și m-a întrebat, desigur, despre tine.

– Unde este soția dumneavoastră? spuse ea.

N-am vrut s-o dezamăgesc, n-am putut, Solrun, și i-am spus că a trebuit să pleci de urgență din Fjærland deoarece s-a întâmplat ceva în familie, acasă în Bergen.

– Copiii? m-a întrebat.

– Nu, o mătușă mai în vârstă, am mințit.

A stat câteva clipe și s-a gândit dacă putea intra în detalii mai personale. Apoi a spus:

– Aveți copii, nu-i așa?

Ce trebuia să spun? Începusem de mult să mint și n-am putut să-i explic că de fapt ne-am întâlnit aici întâmplător, după ce nu ne văzuserăm timp de mai mult de treizeci de ani. Am încercat să-i răspund cât mai imprecis posibil.

– Doi, am spus dând din cap. Nu era prea departe de adevăr, dacă mă gândesc că eu am doi copii și tu ai doi.

Dar asta n-a fost de-ajuns, deoarece voia să știe mai multe despre copiii noștri, și nu știu de ce, dar de aici m-am blocat cu familia din Bergen, n-am spus un cuvânt despre fiicele mele, ci am continuat pe cât de scurt posibil despre Ingrid, fata de nouăsprezece ani și Jonas, băiatul de șaisprezece – informații pe care le promisem doar cu câteva ore în urmă.

Dar în așa fel nu aveam de ținut minte decât o minciună, știi proverbul care spune că cel care minte trebuie să aibă o memorie bună. Cu alte cuvinte, am pretins a fi soțul tău.

Ea a făcut repede un calcul în minte înainte de a spune:

– Adevărat? Deci au trecut mai mulți ani până au apărut copiii?

Și-atunci m-am gândit: Poate te așteptai să primești vreo confirmare că am fi conceput un copil în hotelul Mundal, atunci când am stat aici și eram atât de tineri?

Dar am arătat spre ghețar și-am spus:

– Era mult mai mare pe-atunci.

Dădu din cap și râse. N-am înțeles de ce râdea. Și a spus:

– Mi-a făcut plăcere să vă văd din nou împreună!

Gândurile mi s-au învălmășit în cap. Poate că mă gândeam la viața noastră trăită separat unul de altul. Dar m-am gândit, de asemenea, la cheiul bacului de la Revsnes, la mașinile de poliție din Leikanger și la crângul de mesteceni de sus din Mundalsdalen.

Am dat din cap înspre ghețar din nou.

– Dar eu sunt mult mai îngrijorat de ghețarii din Himalaya, am spus, care se micșorează, sunt câteva mii la număr și alimentează cu apă mai mult de câteva sute de milioane de oameni.

Am acceptat să mi se umple din nou paharul, mai mult ca să evit și alte întrebări, și am făcut câțiva pași pe malul aceluia râu cu apa albastră-verzuie. Mergeam și mă gândeam la cartea aceea pe care o luaseși cu tine în cameră în acea seară și pe care mai târziu ai luat-o cu tine la Oslo. După întâlnirea cu Femeia de culoarea merișoarelor de munte aceasta a devenit o adevărată sabie ce ne-a separat. Dacă din întâmplare ai fi uitat acea carte, poate c-am fi fost și astăzi împreună. Sau ce crezi tu despre asta?

Cu siguranță că am fi reușit să trecem peste episodul cu Femeia de culoarea merișoarelor de munte. Dar în câteva zile ai fost în stare s-o plasezi într-un context de proporții mai mari.

Gândurile curg, Steinn, dar acum sunt nevoită să închei. Voi închide computerul și te voi contacta din Bergen în următoarele zile.

[1](#) ...dar încă mai avem timp să facem schimbări care să asigure continuitatea vieții pe această planetă. Aceasta este singura noastră casă... (în engleză în original).

Capitolul 4

Stau la pupitrul meu în fața ferestrei și privesc deasupra orașului Bergen, din locuința de pe Skansen. Este o vreme atât de plăcută și se simte deja toamna. Pentru prima dată în acest an, văd pe crengile copacilor câteva frunze galbene, iar zilele au început să se micșoreze.

Stau în camera mea veche, din copilărie. A fost camera lui Ingrid de când a împlinit trei ani, dar de acum câteva luni, de când s-a mutat într-un apartament cu mai multe fete în Møhlenpris, o folosesc eu. Am dat afară mocheta, am rașchetat parchetul și am vopsit pereții, o nuanță de crem. Și astfel am transformat din nou camera în micul meu sanctuar. O numesc bibliotecă, dar Niels Petter o consideră ca și cum a fost camera mea dintotdeauna, ceea ce este un act generos din partea lui.

Ingrid a fost atât de drăguță. Când își căra lucrurile ajutată de un prieten, iar în cameră mai erau doar câteva cutii de îmbrăcăminte și umerase, m-a îmbrățișat cu dragoste și mi-a mulțumit pentru împrumut. Mi-a mulțumit pentru camera în care a locuit de la vârsta de trei ani! Dar a știut tot timpul că a fost camera mea încă din copilărie.

Doar cinci ani n-am locuit în acest apartament.

Când am luat expresul de după-amiază în acea zi, plângeam. Ce crezi c-am făcut în Haugastøl? Înainte de a ajunge în Finse, conductorul s-a așezat lângă mine încercând să mă consoleze. N-am scos nici un cuvânt, dar nici el n-a întrebat, ci doar mi-a spus cuvinte de alinare. După ce s-a dat jos să fluture steagul verde în stația Myrdal, s-a întors din nou la mine. Încă plângeam. Atunci mi-a dat o ceașcă cu ceai, nu în pahar de hârtie ca acela pe care-l cumperi de la cărucioarele rulante, ci într-o ceașcă adevărată de ceai. Am reușit să ridic privirea și să-i zâmbesc. Am reușit să-i spun „mulțumesc”. Dar n-am reușit să-i povestesc despre Epoca de Piatră.

Mă duceam acasă. Mă duceam acasă la mama și la tata. Era singurul lucru de care eram sigură. N-am sunat să-i anunț că voi sosi. N-am reușit să gândesc mai departe decât de a trece pragul casei. N-aveau decât să mă primească în starea în care mă aflam.

M-am instalat din nou în camera mea din copilărie. După câțiva ani, când l-am întâlnit pe Niels Petter, mama și tata începuseră să renoveze casa bunicii de pe insula Ytre Sula. Tata începuse să lucreze mai puțin, sau cum spunea el „s-o lase mai moale”, și în final și-a vândut agenția. Aceasta i-a adus niște bani cu care s-a putut retrage. „Este plăcut să locuiești în Bergen, Solrun, dar nu cred că

orașul este un loc în care să mori”, spunea el gânditor.

Și-au locuit acolo la țărmul mării în Kolgrov mai mult de douăzeci de ani, deci a avut dreptate. Tata a murit pe neașteptate acum trei ani. Fără nici un semn, stând în fotoliu și ținând în mână un pahar vechi de familie cu coniac, care a căzut și s-a spart cu câteva zecimi de secundă înainte ca el să-și dea sufletul. Și cum ți-am mai spus, pe mama am pierdut-o astă-iarnă. Am stat lângă ea și am ținut-o de mână. Mă avea numai pe mine.

Când am venit în Oslo la studii, aveam exact vârsta de azi a lui Ingrid. Este ciudat când mă gândesc la asta. Eram atât de tineri!

Căci n-au trecut mai mult de câteva săptămâni de când sosisem în oraș și ne-am și cunoscut. Era după un seminar pe Chateau Neuf, când mi-ai cerut un foc ca să-ți aprinzi o țigară, sau poate a fost doar un pretext, în orice caz din acel moment am fost nedespărțiți. Și în octombrie ne-am mutat deja împreună în micul apartament de pe Kringsjå. Uneori simțeam invidia colegilor de universitate. Aveam ceva aparte, ceva numai al nostru. Eram atât de fericiți!

Bineînțeles că plângeam în tren. Am plâns până acasă, la Bergen. Nu mai înțelegeam nimic. Știam că puteam avea uneori divergențe în gândire, dar nu înțelegeam de ce nu puteam trăi împreună acceptând diferențele dintre noi. Nu eram singurii de pe pământ care credeam în două lumi diferite. Tu nu crezi că o persoană religioasă și una care nu crede în divinitate pot trăi sub același acoperiș și se pot iubi?

Cum mai urai acele cărți, Steinn. Și mai ales pe aceea. O disprețuiai, așa cum mă disprețuiai pe mine fiindcă o citisem. Sau erai doar gelos? Ai avut parte de toată atenția mea în toți acei cinci ani. Nu m-am gândit la altceva decât la tine și la noi. După întâmplarea cu Femeia de culoarea merișoarelor de munte, și după ce am început să citesc acea carte împrumutată de la hotel, am început să-mi dezvolt din ce în ce mai mult credința despre viața de dincolo. De ce n-ai putut oare să accepți ceea ce cred?

Cine ești tu, de fapt? Mă refer în acest moment, azi? Te-am întrebat o dată în ce crezi și mi-ai servit o lungă prelegere științifică în perfectă armonie cu etosul și principiile facultății unde lucrezi. Disident nu ești cu siguranță. *Therapside* și *Australopithecus*, și etc., etc. Și te întreb încă o dată în ce crezi tu astăzi, și în loc de răspuns primesc o listă cu toate cele în care tu *nu* crezi. Dar nu mă las, Steinn, și eu sunt încăpățânată, înțelegi? Vreau să te duc din nou la punctul nostru comun, acolo de unde am plecat. Înainte de a-ți spune în ce cred eu, vreau să te duc din nou la acea bucurie de a trăi, atât de minunată, pe care o aveam, dar pe care nici unul din noi n-a fost capabil s-o întrețină cu nici măcar o scânteie de *speranță*. Și te întreb: Ce este lumea, Steinn? Ce este o ființă umană? Și ce este această poveste a stelelor în care ne mișcăm de jur împrejur ca niște perle mici, fermecate și pline de conștiință? De rațiune, de inteligență și capabile de a reflecta realitatea din jur? Ai putea întrezări cel puțin o rază de speranță pentru suflete ca noi?

Bine te-am găsit din nou!

A fost trist să citesc despre călătoria ta acasă spre Bergen, de-atunci...

Mă simt atins de ceea ce spui la sfârșit. Poate chiar așa este, ți-am dat răspunsuri plictisitoare la

întrebările-cheie pe care mi le-ai pus. Cu timpul am devenit un tip limitat, interesat doar de cercetările și studiile din domeniul meu. Trebuie să ne bazăm pe rezultatele științei. Există ipoteze și teorii, dar acestea trebuie să fie bazate pe cunoștințele dobândite anterior.

Cuvântul „credință” mă derutează. Nu există în vocabularul meu. Găsesc că este mai ușor să vorbim despre *intuiție*. Am mai multă intuiție decât credință, mai ales când este vorba despre conștiință.

Atunci scrie despre asta, Steinn. Și eu cred că „intuiție” este un cuvânt potrivit. De exemplu, poți să-mi povestești ce-ai visat în acea noapte înainte de reîntâlnirea noastră acolo. Nu spuneai că ai avut un vis cosmic?

Da, îmi simt încă intensitatea. Este ca și cum a fost în realitate. Da, mă aflu într-adevăr în acea navă cosmică...

Hai, spune, povestește!

Dar mi-a rămas în memorie toată ziua precedentă, adică ziua de dinainte de a ne întâlni. Nu pot să separ acea zi de visul care avea să se nască, chiar dacă n-am făcut mai nimic decât să stau prin trenuri și autobuze, călătorind și admirând peisajul. Ar trebui să încep mai întâi cu aceasta.

Poți să începi de unde vrei din partea mea, cu condiția să nu uiți visul. Și ai tot timpul la dispoziție, fiindcă, din mai multe motive, voi fi plecată până mâine seară. Unul dintre motive este acela că nu pot să stau în fața computerului atâta timp cât el este acasă. Nu că Niels Petter n-ar tolera asta, dar nu m-aș simți confortabil să știu că ar auzi încontinuu țacănitul tastelor. Nu-mi place nici mie să aud sunetul tastelor altora. Este exact ca atunci când sunt nevoită să ascult convorbirile telefonice ale altora, de pildă în autobuz, în taxi sau pe o cărare de pădure. Este de-a dreptul iritant și stânjenitor. Iar mâine avem la școală ziua de planificare pe care-o aștept într-adevăr cu nerăbdare. Mă bucur că începe din nou școala.

E foarte bine, pentru că o să-mi ia ceva timp. Nu-ți pot spune sigur când voi reveni.

Ia-ți timpul necesar. Pe mine mă găsești aici, Steinn.

Îl aud cum tușește și încerc să închei aici. Cred că am să-i propun să bem un pahar cu vin. Îl numim *nightcap*, un cuvânt care face parte din jargonul familiei.

Este prima dată pe anul acesta când a aprins focul în șemineu. E plăcut.

Capitolul 5

Era marți, 17 iulie 2007. M-am trezit dis-de-dimineată în sunetele unei ploii cu trăsnete și fulgere. O zi întunecoasă în Oslo, cu nori grei care pluteau deasupra orașului. Eram gata de plecare, trebuia să iau trenul până la Gol și de acolo autobuzul spre Lærdal și Fjærland, o călătorie de aproape nouă ore. Nu mi-a plăcut niciodată să conduc singur, și din pricina asta prefer să folosesc transportul în comun, timp în care pot să citesc sau pur și simplu să mă relaxez total.

În acea dimineață, Berit m-a dus cu mașina până la stația Lysaker, se ducea oricum la tatăl ei cu niște lenjerie curată, iar eu mai aveam de așteptat doar câteva minute până la sosirea trenului de Bergen de la ora 8:21. Și aici tuna din când în când, era o dimineață de vară foarte întunecată. Nu ploua, dar norii sumbri dădeau impresia unei atmosfere nocturne – chiar dacă eram în anotimpul zilelor lungi – și eram fascinat de fiecare dată când fulgerele brăzdau cerul. Trenul de Bergen a sosit, mi-am găsit locul, și ca întotdeauna avusesem grijă să-mi rezerv loc la fereastră, de data asta locul 30 în vagonul 5.

Am ajuns repede în Drammen și călătoria a continuat înspre nord de-a lungul râului Drammen în direcția Vikersund og Hønefoss. Pânza de nori era încă joasă, vârful copacilor erau aproape în ceață; în schimb, la doi-trei metri sub pânza de ceață, vizibilitatea era bună. Nivelul apei râului Drammen era ridicat, iar de-a lungul fiordului Tyri apa ajunsese până la nivelul trunchiurilor copacilor și câteva dintre poduri erau sub apă. Asta s-a întâmplat de mai multe ori în această vară, o vară catastrofală cum o numeau fermierii, deoarece în țară au fost inundații mari, precum cele din lungul râului Drammen, și mari suprafețe cultivate au fost distruse.

Și nu știu dacă vremea era de vină, dar, cum m-am urcat în tren, m-am cufundat în meditație. Mai mult ca niciodată, m-am adâncit în gânduri. Mă simțeam atât de prezent în interiorul galben al vagonului care se strecura prin peisajul acoperit de ceața grea. Și m-am întrebat: Ce este conștiința? Ce sunt amintirea și reflecția? Ce înseamnă a-ți „aminti” sau a „uita” ceva? De ce gândim și tot gândim și ce *este* atât de mult de gândit? Și mai întâi de toate: Este conștiința o coincidență cosmică? Există cea mai mică șansă ca acest univers să conștientizeze existența și evoluția sa? Sau aceasta este caracteristica fundamentală a naturii acestui univers?

Nu era pentru prima dată când cugetam asupra acestei întrebări fundamentale și esențiale. În diverse ocazii le-am pus aceeași întrebare biologilor și astrofizicienilor și prima reacție a fost un fel

de respingere sau reticență în privința rațiunii înseși a acestei întrebări.

Se simțeau chiar stânjeniți în locul meu. A adresa o astfel de întrebare – ca om de știință – mă făcea să fiu suspectat de o naivitate inadmisibilă. Și dacă repetam întrebarea, precizam că am întrebat din dorința de a afla un răspuns intuitiv, iar răspunsul era în general afirmativ. Da, erau de acord, conștiința ca fenomen nu este mai mult decât o coincidență cosmică.

Nu există nici o intenție inerentă, nici un scop și nici o esență în univers, și în general ceea ce s-a spus și s-a pretins despre asta au fost, cu certitudine, doar presupuneri. Și chiar dacă prima formă de viață a luat ființă aici, și chiar dacă biosfera a dat naștere la ceea ce tu numești „perlele magice ale conștiinței”, toate acestea nu sunt altceva decât rezultatul unui accident pur și simplu. Așa cum se exprimă câștigătorul Premiului Nobel, biologul francez Jacques Monod: *Universul nu a dat naștere vieții, și nici biosfera nu a dat naștere omenirii. Numărul nostru câștigător a ieșit, întâmplător ca la jocurile de noroc din Monte Carlo.*

Respinge clasificarea vieții ca fenomen cosmic, semnificativ sau esențial, adaugând: *Ceea ce vreau să menționez este că biosfera nu deține o clasă predictibilă de obiecte sau fenomene, ci constituie un eveniment special, care, indiscutabil, este consecvent cu primele principii, dar care nu derivă din aceste principii. Prin urmare, în ansamblu imprevizibilă.*

Aceasta este o precizare utilă, iar aserțiunea lui Monod poate fi adevărată, deși este dificil pentru cineva s-o verifice. În acest context termenul „imprevizibil” se referă la fenomene unice – și deci destul de provinciale – și care se situează aproape la periferia legilor fizicii.

Dar acesta nu este domeniul meu. Tot timpul cât am trăit împreună am avut acea senzație intuitivă că însăși *caracteristica* naturii acestui univers a fost cea care a dus la apariția vieții și a conștiinței pe pământ. Și poate în mine sălășuieste un neconformist, la urma urmelor, dacă nu în acest cetățean al lumii care sunt, cel puțin în cercetătorul la Facultatea de matematică și de științe ale naturii. Cei mai mulți din astronomii, fizicienii și biologii pe care i-am întâlnit insistă în această idee contradictorie: nici viața și nici conștiința nu se pot afla în natura primitivă, neînsuflețită, sub forma unui produs „esențial” sau „necesar”.

Cel mai bun exemplu al științei moderne pare să admită că particulele de atomi și subatomi, stelele și galaxiile, materia cenușie și găurile negre planetare sunt mult mai importante în ilustrarea reală a universului decât viața și conștiința, care, în conformitate cu această știință reduționistă, reprezintă nici mai mult, nici mai puțin decât o pură întâmplare, arbitrară – și, prin urmare, doar niște aspecte „neimportante” ale naturii.

Iar prezența stelelor și planetelor este o consecință necesară a fenomenului Big Bang. Și că în plus există viață și conștiință, asta nu este altceva decât o pură întâmplare, un accident de proporții uriașe, o anomalie cosmică.

Stăteam și gândeam la aceste rânduri scrise când trenul a intrat în stația Hønefoss. Pe un ecran mic, deasupra ușii de la capătul vagonului, a apărut scris: HØNEFOSS 96 METRI DEASUPRA MĂRII. Doi pasageri se grăbeau să iasă pe peron și să-și aprindă câte o țigară.

Nu mai ploua, dar deasupra pământului atârna un nor greu care își făcea simțită prezența. Se auzi

sunetul fluierului și trenul porni mai departe, trecând pe lângă câmpuri galbene și verzi într-o parte și dealuri împădurite în cealaltă. Nori pufoși și cenușii pluteau în derivă deasupra brazilor.

Încercam să-mi amintesc totul de la începutul începuturilor. *Încercam să-mi amintesc istoria universului.*

Protonii și neutronii s-au creat din particule mai mici numite quarci, în microsecundele care au urmat după Big Bang, și puțin mai târziu și-au făcut apariția nucleele de hidrogen și heliu. Atomul în întregime, cu învelișul lui de electron, a apărut mii de ani mai târziu, și fără doar și poate hidrogenul, heliul și atomii mai grei care au fost probabil „sudați” sau „topiți laolaltă” creând astfel prima generație de stele, care ulterior s-a împrăștiat, fertilizând universul. „Fertilizând”, da – am fost, desigur, tendențios în alegerea acestui cuvânt. Începând cu existența acestor atomi grei începem să ne apropiem tocmai de viață și de noi înșine, deoarece suntem făcuți din același fel de atomi ca și planeta pe care trăim.

Masa atomilor „noștri” sau abilitatea de a se contopi nu este cu nimic mai rudimentară. Tipul de atomi din care și noi suntem făcuți se găsesc pretutindeni, în tot universul. De aceea se spune că sunt esențiali pentru natura acestui univers. Fizica particulelor elementare, care de curând ne-a oferit prilejul să recreăm imaginea universului din primele lui minute de existență, este în stare să explice cu exactitate de ce acești atomi sunt în mod necesare părți ale compușilor chimici pe care le numim molecule.

Mai complicate decât moleculele, și în termeni cosmici mult mai rare, sunt ceea ce noi numim macromoleculele din care s-a creat viața. Ceea ce este fundamental pentru existența vieții pe planeta noastră sunt macromoleculele sub formă de proteine și acizi, ADN și ARN, cu proprietățile sale unice de autoreproducere, care controlează formarea proteinelor și care au fost găsite în materia genetică a tuturor organismelor. Ceea ce este comun tuturor formelor de viață pe pământ sunt compușii de carbon, energia soarelui și prezența apei în stare lichidă, acest aliaj ce creează și menține viață pe planeta noastră.

Nu mai este un mister cum s-au format macromoleculele vieții pe pământ, cu aproximativ patru miliarde de ani în urmă. Există încă mici enigme, atât din punct de vedere teoretic, cât și practic; biochimia a încercat să explice cum a evoluat viața la început, într-o atmosferă fără oxigen, pe o planetă atât de tânără ca a noastră. Mai întâi, după fotosinteza plantelor, s-a creat o atmosferă bogată în oxigen și un strat de ozon care a protejat viața pe pământ împotriva radiațiilor solare.

Știința, atât cât este capabilă să explice în momentul actual, spune că viața pe pământ a apărut și a evoluat *probabil* într-o așa-numită supă primordială, paleozoică de macromolecule. Tot ce se întâmplă în natură are o cauză. De ce să nu existe și o cauză a apariției vieții?

În zilele noastre se știe că elementele componente ale vieții se pot fabrica pe cale sintetică prin simple legături chimice. Nu mai există o distincție clară între ceea ce se numea odată chimie organică și anorganică. Chiar și în univers s-au aflat astfel de molecule, molecule din care s-a format viața. Ceva mai nou, în ultimii ani s-au descoperit compuși organici precum alcoolul și acidul formic în norii de praf interstelar. De asemeni, de curând s-a descoperit în spațiu aminoacidul glicină. Aceste tipuri de molecule s-au găsit atât în cozile cometelor, cât și în galaxii, la depărtare de milioane de

ani-lumină de Calea Lactee. Dar *astrochimia* este o ramură a științei destul de tânără încă.

Viața – sau moleculele vieții – nu este neapărat obligatoriu să fi apărut aici, pe planeta noastră. Amândouă ar fi putut veni din spațiu, spre exemplu transportate de o cometă. Majoritatea apei de pe planeta noastră a ajuns aici, de fapt, cu cometele. Această apă nu era necesar să fie „curată”, sau mai bine zis sterilă.

Mă aflu în realitate și mă gândeam la istoria acestui univers. Tot ceea ce s-a întâmplat este de-a dreptul remarcabil și tot atât de remarcabil este faptul că stăteam acolo, amintindu-mi această extraordinară istorie. Stăteam, din fericire, în sensul de mers al trenului, de obicei cer acest lucru când rezerv bilete, și priveam spre stânga, în jos, spre lacul Krøderen. Nori de ceață pufoși pluteau deasupra lacului ca niște aeronave Zeppelin albinoide, iar deasupra lor cerul cenușiu se oglindea în apa lacului ce-i întuneca culoarea, sumbră ca și toamna. Nu ploua.

Planeta noastră este singura, din tot universul, pe care știm cu certitudine că există viață. Cu câțiva ani în urmă, pentru prima dată, s-a dovedit existența altor planete în afara sistemului nostru solar. A durat atât de mult descoperirea acestui fapt pur și simplu pentru că nu se inventase tehnologia necesară care să dovedească existența planetelor extrasolare. În doar câțiva ani s-au detectat sute de planete în spațiu și se estimează că cel puțin un sfert dintre planetele din Calea Lactee orbitează și se aseamănă cu soarele.

Dacă am întreba astronomii din ziua de azi ce cred despre ipoteza existenței altor planete cu viață în univers, răspunsul majorității va fi: da, există. Universul este de-o imensitate incredibilă, iar ceea ce s-a întâmplat în mica noastră grădină cu siguranță *trebuie* să se fi repetat și în alte părți ale universului. Este afirmația lor. Ceea ce generează confuzie în legătură cu aceasta este că o mare parte a aceluiași astronomi – fără a se gândi o secundă – sprijină în unanimitate doctrina lui Monod care afirmă că universul n-a dat „naștere” vieții. Dar dacă universul n-a dat naștere vieții, atunci cum de a existat relația dintre univers și remarcabilul său product, viața?

Așa cum, în urmă cu câteva zeci de ani în urmă, lumea clocotea plină de ideile fanteziste despre viața extraterestră, tot astfel încearcă acum astrobiologia să descopere în univers elementul primordial: apa. Câștigă din ce în ce mai mult teren această ipoteză biochimică: acolo unde se va găsi apă în stare lichidă *trebuie* să ne așteptăm să existe și viață. Uimirea va fi și mai mare dacă vreodată se va descoperi o planetă mică și fertilă, cu lacuri și ape curgătoare, *dar fără existența vreunei forme de viață*.

Materialele elementare ale vieții sunt universale și pot fi deduse direct din „primele principii”. Moleculele și macromoleculele complicate sunt mult mai rare. Dar asta nu înseamnă că sunt mai puțin universale.

Meditam. Raționamentul meu era liniar, dar în același timp destul de logic și clar. Poate că, pe această planetă și în această dimineață, doar eu stăteam și îmi analizam propria-mi conștiință sau luciditate.

Și cine știe, poate în acea clipă eram singurul din univers?!? Și dacă ar fi fost așa, atunci n-aveam decât să stau acolo în compartimentul galben și să mă bucur de acel imens privilegiu.

Înainte de a ajunge în Nesbyen a început să plouă. Pe ecranul albastru de deasupra ușii a apărut scris cu litere albe: *Nesbyen: peron pe stânga, 168 metri deasupra mării*. Și după ce am plecat din Nesbyen: *Bine ați venit în trenul de Bergen. Sunteți bine veniți în vagonul restaurant al trenului. Meniu variat* snack-uri, cină* dulciuri*.

Între Nesbyen și Gol era pădure pe ambele părți ale șinei de cale ferată. Stăteam și priveam în vale, râul din dreapta. Se vedeau câteva ferme. Ceața se lăsa în jos până aproape de fundul văii. Aveai impresia că zeppelinele pufoase se apropiau de decolare.

În cosmologie există așa-numitul *principiu cosmologic*, care spune că universul dispune de aceleași caracteristici, indiferent de direcția de deplasare. Și dacă dimensiunea este destul de mare, atunci universul este *izotrop*, sau omogen și uniform.

Și de ce nu s-ar putea folosi acest principiu și pentru a răspunde la întrebarea noastră: Se poate estima existența vieții peste tot în univers în același fel ca planetele, stelele și galaxiile? Sau existența a ceea ce noi numim viață este ceva ce se întâmplă numai aici, în ograda noastră?

Universul însumează galaxii de ordinul câtorva sute de miliarde, și fiecare dintre ele conține stele de ordinul sutelor de miliarde. Asta înseamnă că avem mai multe uzine chimice decât ne sunt necesare. Ce vreau să spun este că am avut ocazia de a pune un număr incalculabil de jetoane pe masa de joc din Monte Carlo! Și asta diminuează fundamental posibilitatea de a declara un câștig de mari proporții ca „întâmplător”.

Nu este deloc „întâmplător” când uneori un jucător de cărți pasionat câștigă o formidabilă sumă de bani. De fapt, este ceva normal ca acest jucător care joacă adesea să câștige uneori. Mulți dintre cei care se laudă cu câștiguri repetate la loto sau la cursele de cai nu se bucură deloc când sunt întrebați cât au cheltuit în total pe bilete.

Dar nu am uitat conștiința. Când vorbim despre biosferă, trebuie să acceptăm că ea a fost cea care a creat sistemul nervos și senzorial al organismelor. Simțul văzului, spre exemplu, a evoluat spre o acuitate de câteva zeci de ori mai mare pe planeta noastră fără să fie vorba de nici o legătură genetică. Și, bineînțeles, este de presupus ca organismele mai mari de pe oricare altă planetă să-și fi dezvoltat o abilitate vizuală comparabilă. Motivul este limpede: în orice altă biosferă trebuie să existe condiții necesare evoluției, condiții de aclimatizare în mediul înconjurător, chiar dacă terenul este uneori neospitalier, chiar dacă sunt prădători și victime.

Acolo unde există reproducere prin fecundare, există și posibilitatea de a alege partenerul potrivit. În lupta pentru supraviețuire, pe oricare altă planetă, trebuie să constituie un avantaj și alte simțuri, de pildă auzul, ecolocația, sensibilitatea la durere, mirosul și gustul – și poate alte simțuri exotice, pe care noi nu le cunoaștem pe această planetă.

Pentru a coordona impulsurile senzoriale, fiecare organism superior trebuie să aibă un centru de control efectiv sau un „creier”. Și din nou culegem exemple din realitatea planetei noastre: cum diferite specii de animale total independente unele de altele au dezvoltat un sistem nervos mai mult sau mai puțin complicat și complex. Este destul de interesant de reținut că cercetătorii în neurologie au studiat celulele nervoase de caracatiță pentru a înțelege sistemul nervos uman.

În contextul teoriei noastre, că viața este un fenomen universal și natural, putem spune același

lucru despre evoluția unui „sistem nervos” și a unui „creier”.

Gol, 207 metri deasupra nivelului mării. Am început să-mi strâng lucrurile, geaca și un rucsac mic. Următoarea stație este Gol, peronul pe partea dreaptă.

Și nu după mult timp, mă aflu sub dușul ploii. Am luat un autobuz local către Autogara Gol. Cum m-am văzut urcat în autobuz, am și dat drumul la GPS-ul meu de buzunar și semnalele de la satelit au început să fie recepționate destul de repede.

Era ora 11:19. Mă aflu la paralela nordică de 60 de grade, 42 de minute și 6 secunde și la meridianul estic de 08 grade, 56 de minute și 31 de secunde, aproximativ - / + 6 metri înălțime. Răsăritul soarelui 04,21, apusul soarelui 22,38, iar norii gri cerneau o ploaie ușoară. Răsăritul soarelui la 08:11, apusul soarelui la 23:23, și chiar dacă ar fi fost o zi limpede de vară, ar fi fost aproape imposibil să se vadă luna pe cer. Despre posibilitățile de vânatoare și pescuit am primit următoarea prognoză: *Posibilități mediocre*. Ei, bine...

În autogară m-am așezat să beau o cafea și să mănânc un *croissant* cu cașcaval și ardei. Eram încă în transa gândurilor, gânduri cosmice, eram absent la ce se întâmpla în jurul meu, chiar dacă mi-am permis pentru câteva secunde să fiu tulburat de privirile neobișnuite și insistente ale unei femei mult mai tinere decât mine. Și, cu o naivitate prostescă, mă gândeam dacă-ar fi posibil să mă fi crezut cu zece ani mai tânăr.

Eram pe drum, iar pe strada principală care străbătea centrul orașului Gol începuse să plouă zdravăn. Starea mea de spirit se potrivea cu cea atmosferică. I-am dat o mică pauză gândirii mele de cercetător al lucrurilor fundamentale și am început să scriu câteva notițe pentru prezentarea pe care aveam s-o țin două zile mai târziu. Nici nu mă gândeam pe-atunci că ne vom revedea. Și poate nu este necesar să spun că, acolo, în Gol, gândul m-a dus în timp la noi doi, atunci, străbătând acele meleaguri într-un Volkswagen roșu, în drum spre ghețarul din vestul țării.

Am luat masa de prânz fără nici o grabă, pentru că autobuzul din Gol nu pleacă mai devreme de ora 13:20. Ceva mai târziu eram din nou la drum prin ceață, în sus spre Hemsedal. Și în autobuze există un ecran pe care defilează diverse informații. Temperatura zilei era de 14 grade. Ceața se mai risipise.

Așa cum știm din realitatea planetei noastre, de la creier și sistemul nervos și până la ceea ce numim „conștiință” este un drum lung, cu atât mai mult cu cât ne referim la ceva atât de semnificativ cum este capacitatea ființei de a reflecta asupra propriei sale situații în lume, nu numai în locul în care trăiește, ci în univers, fără să mai vorbesc despre întrebarea asupra locului pe care îl ocupă în realitate, în existența obiectivă. Dar, când vertebrele s-au ridicat în două picioare, eliberându-și membrele anterioare – și folosindu-le pentru a face unelte, de exemplu – acest fapt a creat un avantaj decisiv, avantajul de a fi în stare să gândească și să creeze ceva folositor, și pe deasupra abilitatea de a împărtăși „metodele de supraviețuire” cu alți membri din grup și cu generația următoare.

A trăi cu ceea ce noi numim „conștiință” a oferit o nișă liberă pentru neamul omenesc. Dacă noi, oamenii, nu am fi ocupat această nișă, mai devreme sau mai târziu probabil că un reprezentant al unei alte specii de vertebrate ar fi ajuns să reflecteze asupra nașterii universului, a vieții și a conștiinței.

Poate fi o ipoteză falsă, dar ar trebui luată în considerație atâta timp cât știm sigur că există viață în acest univers, acest univers ce include atâtea corpuri cerești, iar viața a dat naștere la conștiință, o conștiință cu un orizont de înțelegere care ne duce înapoi în timp până la fenomenul Big Bang.

Evoluția universului nu se rezumă doar la crearea continuă a proceselor fizice de diferențiere și integrare. Și, până acum, doar creierul uman s-a dovedit a fi cel mai complicat și complex sistem. Iar conștiința acestui organ cercetează încontinuu spațiul interplanetar și în numele întregului cosmos caută răspuns la întrebările: Cine suntem noi? Care este originea noastră?

Din punct de vedere semantic, propozițiile simple sunt atât de scurte și concise, încât nu ar fi de mirare dacă ar fi strigate în vidul planetar și din alte colțuri ale spațiului care se află la o distanță de ani-lumină de sistemul nostru galactic. Limbajul în sine ar avea cu totul o altă structură, iar din punct de vedere fonetic sunetele ar fi greu de distins ca elementele unei limbi. Dar nu este imposibil ca o astfel de civilizație interplanetară să *gândească* într-un mod similar cu al nostru și să posede un trecut științific nu foarte diferit de al nostru. Și acolo, cu siguranță cei mai inteligenți dintre locuitorii acelor planete au evoluat, trecând peste ezitățile inerente, pe drumul lung și întortocheat al cunoașterii naturii lumii lor, al răspunsurilor despre crearea universului, al descoperirii sistemului periodic al elementelor.

Când așa-numitul proiect SETI sau *Search for Extraterrestrial Intelligence* folosește resurse imense pentru a recepta semnale de viață din univers și, prin definiție, semnale de viață inteligentă, este greu de închipuit c-ar fi căutat ceva cu o existență atât de improbabilă, o altă coincidență cosmică aflată la nu mai mult de câțiva ani-lumină de propria noastră planetă. Și asta pentru că noi, oamenii, căutăm o confirmare a ipotezei că propria noastră rasă reprezintă ceva fundamental caracteristic sau esențial pentru tot universul.

Dar în același timp *sunt* argumente care spun că doar aici există creaturi care au o conștiință universală. Chiar dacă au apărut forme de viață primitivă și pe alte planete, să nu uităm că aici a durat circa patru miliarde de ani de la apariția vieții până când a apărut rasa umană, și patru miliarde de ani sunt o vârstă considerabilă pentru o planetă. Este probabil că într-un miliard de ani condițiile vieții vor dispărea de pe planeta noastră, pământul își va pierde atmosfera și apa se va evapora.

Poate că suntem, totuși, singuri în univers. Dar până în momentul de față nu putem afirma cu certitudine că acest univers nu ar fi un gheizer de suflete și spirite cu înfățișări diferite.

Și îmi amintesc că în copilărie mă gândeam adesea la astfel de lucruri. Poate universul forfotește de viață, gândeam eu. Era un gând incitant. Dar în același timp mă gândeam și la contrariul ideii. Poate că numai aici există *viață* în tot acest univers. Și-acesta era un gând care-mi stârnea entuziasmul. Ambele posibilități scoteau în relief extraordinarul miracol al existenței mele.

Autobuzul străbătea în viteză Hemsedal. Eram conștient că în curând vom trece pe lângă *locul acela*. Încercam să mă pregătesc. Poate gândurile mele despre univers erau un preludiu al pregătirii. Îți amintești cheiul de la Revsnes. A trebuit să vorbim de *acel ceva* ce era atât de straniu, încât o întâmplare de pe planeta noastră mamă să-și piardă puterea asupra noastră, așezată într-un context de mari proporții, aproape infinit.

Pânza de nori era încă joasă, și cum ar fi putut cineva să deosebească o întindere de ceață de o

pânză de nori? Norii pluteau aproape la trei metri de pământ.

Un semn de circulație ne-a arătat că drumul național 52, care traversează muntele Hemsedal, era deschis. Bineînțeles că trebuia să fie deschis, eram doar în mijlocul verii.

Am mers o bună bucată de drum pe partea dreaptă a râului care curgea la vale cu o repeziciune și abundență neobișnuite din cauza precipitațiilor care căzuseră în cantități-record în ultima vreme și din pricina topirii târzii a zăpezii de pe munte din această vară. Când am trecut pe lângă un baraj, lacul de acumulare era plin până la refuz și apa trecea pe deasupra digului. Așa se explica de ce râul Hemsil curgea învolburat la vale și de ce podurile din Tyrifjorden erau inundate, pentru că e vorba de același curs de apă.

Ca niște fâșii ce păreau aproape palpabile, de consistența pânzei, ceața plutea deasupra văii. Prognoza zilei începea să semene cu o glumă meteorologică. Dar ceața se îndesea din nou, doar fundul văii era vizibil, în timp ce ambele părți ale muntelui erau învăluite într-o ceață densă.

Eram receptiv la tot ce se întâmpla în jurul meu, dar în același timp mă gândeam cât de neînțeles era faptul că mă aflam acolo, având în minte idei clare despre istoria și geografia universului. Îmi permiteam chiar să am convingerile mele despre cum și de ce eu și mulți alții ca mine existăm în această lume.

„Universul nu a dat naștere vieții și nici biosfera nu a dat naștere omenirii. Numărul nostru câștigător a ieșit întâmplător, ca la jocurile de noroc din Monte Carlo.”

Ar fi tentantă ideea de a cânta în fanfara reduționistă a lui Jacques Monods de la sfârșitul partiturii spre început, numai pentru a vedea cât de muzical sau fals ar putea suna: *Universul a dat naștere vieții și viața a dat naștere conștiinței de sine a universului.*

Nu mi se pare că sună prea rău. Și nu vine în contradicție cu intuiția mea, dacă asta ar avea vreo însemnătate. Acest univers este conștient de sine sau *are* conștiință de sine. Un adevăr atât de evident și de extraordinar nu poate fi lăsat în seama interpretărilor ezoterice.

Cât despre o conștiință superioară, mă gândeam în timp ce atunci ne apropiam de izvoarele râului, aceasta este o chestiune crucială, care nu poate fi argumentată științific. Și poate că nici conștiința și nici viața „n-ar fi trebuit” să ia ființă, susținea Monod. Și poate nici chiar universul „n-ar fi trebuit” să evolueze.

Și dacă universul, din primele momente ale creării sale, ar fi avut o compoziție diferită, chiar și într-o proporție infimă, atunci s-ar fi autodistrus la câteva milioane de zecimi de secundă de la nașterea sa. Chiar și diferențe microscopice în trăsăturile a ceea ce Monod numește „primele principii” ar fi avut consecințe catastrofale care ar fi dus la nonexistența universului de astăzi. Câteva exemple în acest sens: dacă universul, din prima clipă, nu ar fi posedat mai mult cu o fărâmă de masă pozitivă decât cea negativă, s-ar fi distrus doar la o clipă după Big Bang. Dacă acea forță nucleară imensă ar fi fost doar puțin mai slabă, atunci universul ar fi fost compus din hidrogen; iar dacă forța nucleară ar fi fost doar puțin mai puternică, atunci n-ar mai fi existat hidrogen deloc. Lista exemplurilor poate continua. Așa cum Stephen Hawking s-a exprimat o dată: *Șansele ca un alt univers ca al nostru să se fi creat prin fenomenul Big Bang sunt enorm de reduse.*

Așa cum viața și conștiința s-au creat „întâmplător”, tot așa și-a făcut apariția și acest univers

viabil. Ca și de altfel „primele principii” ale lui Monod care s-au ivit întâmplător, ca la masa de joc din Monte Carlo.

Sau am putea să ne permitem în a specula că „ceva” ar fi stat în „spatele” sau „în afara” timpului și ar fi creat spațiul prin Big Bang? Nu există o acoperire științifică care să contrazică ideea că „ceva” ar fi putut da naștere acestui univers.

Pentru ca un univers să fie în stare să jongleze cu conștiința de sine, frumusețea și legile sale proprii, ar trebui să îndeplinească o serie de criterii – și asta *înainte* de primele microsecunde după Big Bang. Acesta este un astfel de univers. Și asta o idee care trebuie reținută.

La asta mă gândeam atunci, la teoriile acestea. Mulți dintre colegii mei de profesie ar descrie aceasta ca un fel de erezie. Modul meu de gândire este cu mult în afara cadrului în care este ancorată știința. Asta este părerea mea bazată pe intuiție.

Drumul urmărea cursul râului din stânga, după care am trecut pe lângă pajiști și pâlcuri de păduri ca să ajungem din nou de-a lungul râului. Și-aici a început urcușul spre Bjøberg Fjellstove. Priveam podul suspendat care trona de-a curmezișul râului. Cred că eram la o altitudine de 700 metri deasupra nivelului mării. Un hățiș de mesteceni se întindea pe ambele părți ale râului.

Ceața era și mai deasă, dar vedeam totuși zăpadă pe partea din stânga râului, și câteva cabane în dreapta, ultimele de altfel, înainte de a ajunge la acea altitudine unde construcțiile sunt interzise.

Ne apropiam de Lacul Bătrânilor, de granița districtului și de cotitură.

Era prima dată când mă aflam din nou aici, de-atunci, dar mi-am făcut curaj și m-am gândit că era bine că nu eram la volanul mașinii mele. Nu m-am uitat deloc la dreapta spre apă. Dar m-am uitat la ceas. Era ora 14:20. Nu plănuisem nimic, dar aveam o jumătate de sticlă de votcă în rucsac. Am pescuit-o discret din rucsac, i-am scos dopul și am tras o înghițitură bună. Nu cred ca vreunul din pasageri să fi remarcat asta. Demult, cu treizeci de ani în urmă, și totuși atât de aproape. Ea, un mister. Femeia cu șalul, vreau să spun.

Coboram spre vestul țării. Era ora 14:29 în timp ce treceam pe lângă prima curbă strânsă, acolo lângă prăpastie. Am mai luat o înghițitură din sticla cu votcă. Era ca și cum stăteam și retrăiam tot ce s-a întâmplat atunci. Am fi vrut să dormim câteva ore, acolo la Revsnes. Dar am stat doar întinși, cu ochii deschiși, și am tot vorbit.

Am trecut de-a lungul aceluși râu învolburat, în jos spre Lærdal, dar de la biserica din Borgund drumul se strecoară acum numai prin tuneluri. Nori pufoși și deși pluteau din loc în loc deasupra văii ca niște miei lipsiți de orice greutate. Am intrat în centrul localității Lærdal, acolo unde am hotărât atunci să nu înnoptăm. Ți amintești? De acolo s-au urcat câțiva pasageri noi și trenul a pătruns în tunelul lung care ducea în direcția Fodnes. M-am bucurat de noul tunel. M-am bucurat să evit revederea tulburătoare a aceluși loc, Revsnes.

În scurta călătorie cu feribotul spre Mannheller, am încercat să fac o recapitulare a lucrurilor la care meditasem pe aproape tot drumul de la Oslo.

Cu excepția câtorva întrebări de detaliu, știința se află în prezența a două mari enigme, și anume: ce s-a întâmplat de fapt în univers în prima fracțiune a unei microsecunde și întrebarea despre natura conștiinței. Nu avem nici un motiv să credem că ar exista o legătură între aceste două mistere care ar

avea o contribuție importantă la cunoașterea ființei umane și a mediului înconjurător. Dar în același timp, nici nu o putem exclude. Și dacă aș fi tentat să pun pariu, aș avea intenția să susțin că *există* o astfel de legătură.

Sunt convins că există o explicație pe deplin justificată – *cauză* și *motiv* – în spatele legilor fizice care au format universul nostru. Și prin asta ți-am spus acum esențialul credinței mele. Dacă ar exista ceva „divin”, ar trebui să se afle sub sau în spatele fenomenului Big Bang. Din acel moment, după părerea mea, legile naturii și numai ele au confirmat absolut toate cauzele naturale ale mediului înconjurător.

Și dacă ai dori să afli „dovezile divine” atunci locul cel mai sigur ar fi constantele cosmice, sau „primele principii”, cum le numește ateistul Jacques Monod. Cum am mai spus: nu cred în „revelația” puterilor supranaturale.

Ajunsesem la sfârșitul șirurilor de gânduri, și peste puțin timp avea să se termine și această călătorie cu autobuzul care străbătuse țara de la un capăt la altul. Și vreau să adaug că ar trebui să cauți mult pentru a găsi un fizician care să meargă atât de departe ca mine și care să susțină că realitatea, viața și conștiința sunt caracteristici esențiale ale acestui univers. Iar logica mea nu s-a bazat pe nici o revelație sau credință, ci a izvorât din modul în care am reușit eu însumi să cunosc și să descifrez codul naturii.

După ce am ieșit din noul tunel din Manheller, puteam privi în jos spre Kaupanger, acolo unde am coborât amândoi de pe feribot, atunci demult; întinderea de ceață se împrăștiase înainte de a trece prin Sogndal și pe deasupra noului pasaj al muntelui.

Când am ieșit din tunelul lung, acolo sus pe partea muntelui de deasupra fiordului Fjærlandsfjorden, nu se vedea în vale decât pânza de ceață, și, chiar dacă n-am condus niciodată pe acest drum, știu că sub ceață se află vechea așezare care mă așteaptă. Am intrat într-un nou tunel, iar la ieșire ne aflam sub pânza ceții și puteam vedea Supphelledalen, Bøyadalen și Mundalsdalen.

Și deodată mi-a trecut prin minte: Oare este și ea acolo? Sau poate va veni? Era un reflex, pur și simplu. Știam cât de irațional era acel impuls.

M-am dat jos din autobuz la Muzeul Glaciar, am sunat la hotel și după câteva minute a venit cineva să mă ia cu o mașină. Și din nou eram acolo, în acea clădire veche din lemn, după mai mult de treizeci de ani. Am primit camera cu numărul 235, care are deschidere spre priveliștea minunată spre fiord, spre butic și chioșcul de cărți și ziare, dar și spre ghețar și munți. Ceața, sub forma unor caiere pufoase, plutea la mică altitudine deasupra fiordului și de la fereastra hotelului priveam deasupra norilor de ceață.

Restaurantul era plin și a fost surprinzător de plăcut să văd că vechiul hotel din lemn era atât de populat, poate din pricina inaugurării Expoziției Climei. Am comandat o carafă cu vinul casei, un vin roșu, la un preț de nouăzeci de koroane. Nu știam din ce sortiment de struguri este făcut vinul sau țara de destinație, oricum era un vin bun, probabil un Cabernet Sauvignon. Mi s-a servit cina: o salată de fructe de mare, supă de conopidă, fileu de vițel și căpșuni cu frișcă.

După cină m-am dus în cameră și mi-am despachetat lucrurile. Am luat o înghițitură de votcă privind în noaptea verii. Ploua abundent cu picături mărunte. Pescărușii țipau deasupra fiordului și de

pe acoperișul buticului Coop. Și încă o înghițitură din sticlă înainte de a mă culca.

Și în următoarea dimineață te-am întâlnit acolo, pe verandă. Ați ajuns chiar după prânz, când eu eram închis în camera mea cu sticla de votcă. Mă gândeam, bineînțeles, la noi. Și tu erai deja în hotel. Ați luat un prânz frugal la cafenea, după care căruciorul cu cafea a fost scos afară și sala de mese s-a golit de clienții de la prânz.

Am stat mult timp întins pe pat, ascultând pescărușii înainte de a adormi. Când mi-am așezat capul pe pernă, am închis ochii și mi-am spus: aici înăuntru. Era plăcută ambianța aceea caldă, era plăcut să *te afli* acolo. Era atât de plăcut și mângâietor să fiu eu.

Am adormit și am avut acel vis nemaipomenit. Mi s-a părut că a durat toată noaptea, da, poate chiar și mai mult de-atât, și până în ziua de astăzi am senzația că am trăit visul în realitate.

L-am trăit.

Și-aici am încheiat această mică odisee a mea. N-am mâncat nimic toată ziua, am stat în cameră, scriind. Am băut cafea, ceai și de câteva ori m-am dus la dulapul din colț și mi-am mai turnat câte un pahar de băutură. Dar tu? Te-ai întors acasă după ziua de planificare?

Da, sunt acasă, dar eu cred că ar trebui să lași acel dulap în pace. E doar cinci după-amiaza. N-ai putea să-ți impui de a nu deschide acel dulap decât după ora opt sau nouă seara? Dar despre asta am mai discutat noi doi și altădată. Și pe atunci, dacă te-aș fi căutat devreme înainte de prânz, știam unde să te gășesc, la rotiserie. Stăteai acolo cu o bere în față.

După cum vezi, încă de pe atunci mă luptam cu astfel de gânduri de mari proporții. Nu simți că amețești puțin numai la gândul că ești *parte a acestui univers*? Am scris că aș putea întrezări o corelație între conștiința mea proprie și Big Bang acum 13,7 miliarde de ani în urmă. Și vii tu acum să-mi vorbești de câteva pahare de băutură dintr-un dulap vechi și plin de carii din strada Kongleveien. Este aproape emoționant să văd că ești îngrijorată de mine și atât de grijulie.

Știu. Da, poate este emoționant.

Spune-mi! Ce impresie ai despre toate cugetările mele scrise de-a lungul călătoriei de-a curmezisului țării de la Lysaker până la Fjærland?

Nu știi exact ce să-ți spun...N-am decât să-ți spun asemeni unei studente: Interesant, Steinn!

Și de această dată nu sunt ironică, pe cuvânt. A fost ca un fel de revelație citind fraza: „... până în momentul de față nu putem afirma cu certitudine că acest univers nu ar fi un gheizer de suflete și spirite cu înfățișări diferite”.

Și nici următoarea frază nu este de neglijat: „Sunt convins că există o explicație pe deplin justificată – *cauză și motiv* – în spatele legilor fizice care au format universul nostru”.

Poate sunt de ajuns aceste cuvinte care exprimă esențialul credinței tale, cum ai spus, pentru a răspunde la întrebarea mea: *în ce crezi?*

Dar acum te rog altceva. Vreau să știu mai mult despre visul tău. Și am să primesc din nou o disertație materialistă. Nu mă îndoiesc nici o secundă că va fi un *tour de force* științific, dar tu scrii doar despre învelișul exterior al naturii noastre spirituale. Pentru mine este ca și cum ai locui mai

aproape de carapacea scoicii decât de perla strălucitoare ce se află în interior. Și-apoi sunt câteva mii de scoici goale în jurul acelei scoici ce conține o perlă.

Niciodată n-ai să încetezi să mă uimești!

Mă aflu într-o navă spațială care se învâртеște în jurul Pământului. Nu îmi simt greutatea corpului, plutesc doar. Nu simt existența trupului meu. Și totul se petrece ca și cum aș fi în realitate.

Pământul sub mine este acoperit cu cenușă și praf. Tot pământul este negru. Nu văd oceanul și nici țărmul. Nici măcar vârfulurile ascuțite ale munților Himalaya nu pot perfora această întunecoasă iarnă atomică. Cu toate că știu că e-n zadar, strig: Houston! Houston! Radioul nu mai funcționează. Asteroidul pe care ar fi trebuit să-l interceptez a distrus, probabil, toată lumea, posibil toate vertebrele cel puțin cele ce trăiau pe pământ.

Continuu să orbitez în jurul planetei carbonizate, încercând să mă gândesc la ceea ce s-a întâmplat. Încă o dată, coliziunea pământului cu un asteroid a exterminat probabil orice formă de viață, așa cum s-a mai întâmplat între Era Cretacică și Terțiară sau între Permian și Triasic. Ultima dată, toți dinozaurii au fost exterminați. Atunci n-a mai rămas nici un mamifer în viață. A fost greșeala mea! Numai eu pot fi acuzat de ceea ce s-a întâmplat.

Enormul asteroid avea un diametru de kilometri întregi și se afla de mult timp pe un traiect de coliziune cu Pământul. Națiunile Unite au alcătuit un comitet de criză, și pentru prima dată în istorie toate naționalitățile au colaborat la salvarea planetei de la exterminare.

S-a planificat cu minuțiozitate să se trimită în cosmos o navă specială cu o încărcătură atomică considerabilă. O misiune sinucigașă. Împreună cu Hassan și Jeff, m-am oferit de bunăvoie să particip la acțiune. Bomba nucleară trebuia să explodeze când eram în apropierea asteroidului, dar în același timp la o distanță calculată astfel cât să nu permită sfărâmarea asteroidului. Trebuia doar să-i deviem direcția cu o marjă suficientă încât să nu intre în coliziune cu Pământul.

Când am fost expulzați în spațiu, riscurile ca asteroidul să atingă Pământul erau de 99 la sută. Noi nu trebuia să facem ceva anume pentru ca bomba să explodeze. Totul era dirijat de computere. Trebuia să ținem cursul navei corect și precis în direcția obiectului ostil și bomba ar fi explodat când ne apropiam de distanța optimă. Misiunea era ușoară.

Din mulțimea de astronauți care s-au oferit să participe la misiune am rămas noi trei. A avut loc o întreagă procedură de testare fizică și psihică, dar decizia s-a luat prin tragere la sorți. Totul a fost un proces voluntar, doar ultima parte s-a desfășurat ca la ruleta rusească. Dar în final am rămas doar noi trei, învingători sau învinși, depinde cum vede fiecare situația, noi eram eroii. Eram cei ce se vor duce în spațiu pentru a salva planeta de la distrugere. Eram pionierii. Eram atât de mândri de a fi selectați de soartă.

Aveam să zburăm direct în direcția asteroidului, între planetele Marte și Jupiter. Toată omenirea și poate toată biosfera depindeau de noi, de precizia și calmul nostru.

Eu am fost cel care a eșuat. Am intrat deodată în panică. Mai erau doar câteva minute până în momentul final. Ultimele cuvinte spuse prin radio au fost: „Succes, băieți! Cinstiți un păhărel, acum. Și mulțumim!”

Dar eu nu voiam să mor. Voiam să mai trăiesc puțin, și în acele momente critice am înclinat nava câteva grade într-o parte, făcând imposibilă împlinirea misiunii. Îmi amintesc strigătele lui Hassan și Jeff, dar era prea târziu. N-am fost bine pregătit psihic. Sau n-am fost testat bine.

În lumina soarelui văd asteroidul care trece pe lângă noi fulgerător. Acum va atinge Pământul cu siguranță, așa cum suna ultima estimare, cu riscuri de 99 la sută ca omenirea să fie ștearsă de pe fața Pământului.

Asteroidul era enorm. Avea o formă obscenă. Îmi amintește de o pictură a lui Magritte. Va ateriza în Asia Centrală, dar punctul impactului nu are nici o importanță, o coliziune cu Pământul va avea consecințe fatale pentru toată planeta.

Orbitez în jurul unei planete carbonizate, dar nu pot vedea continentele. Cenușa și praful se ridică în aer, într-o atmosferă care a fost iremediabil viciată. Mă gândesc la ceea ce s-a întâmplat în cabina spațială.

Îmi amintesc acum că mi-a fost rușine. Hassan și Jeff se uitau uimiți la mine. Jeff a ridicat palmele, un gest de dezamăgire, lăsându-se pe spate cu resemnare, iar Hassan a început să plângă.

Simțeam disprețul lui Jeff și înfinita durere a lui Hassan. Hassan era un musulman credincios și era sigur că va ajunge în rai dacă misiunea noastră va fi îndeplinită cu succes. Era greu pentru mine să înțeleg acest lucru, deoarece era în același timp convins că Dumnezeu va decide dacă vom reuși sau nu. Deci, Dumnezeu ne dăduse un semn, își arătase voința. Dar nu mai puteam îndura rușinea. Cu câteva mișcări îndemânaticе, am reușit să-i decuplez de la rezervele de oxigen. Astfel îmi puteam prelungi existența în cabină. Aveam astfel de trei ori mai mult timp rămas pentru a trăi decât cu câteva minute în urmă. Am manevrat nava spre Pământ. Trebuia să văd ce s-a întâmplat cu planeta mea. Situația era cât se poate de disperată, asta era evident. Aveam combustibil suficient cât să plasez nava pe orbita din jurul planetei înnegrite și destul oxigen pentru câteva rotații.

Doream să folosesc aceste ore pe care le mai aveam pentru a mă gândi bine la tot ce s-a întâmplat. Era timp pentru a reflecta. Ce era viața? Ce era conștiința? Pentru că atunci și acolo eram sigur că rațiunea și intelectul au evoluat în nici o altă parte a universului, cu excepția acelei planete pustiite și pârjolite în jurul căreia mă învârteam. Eram singura conștiință rămasă în acest univers.

În numele aceluia univers m-a cuprins o tristețe imensă la gândul că universul va fi supus unei monstruoase faze de degenerare. Un univers cu viață și conștiință și un univers fără viață și conștiință sunt două lucruri complet diferite. Dar eram trist și din cauza situației mele. Mai aveam atât de puțin timp pentru a fi eu. Dacă nu i-aș fi jefuit pe Jeff și Hassan de oxigenul și de timpul care le mai rămăsese, am fi fost morți acum toți trei, și conștiința universului s-ar fi stins de tot. Simțeam că era important faptul că prelungisem existența singurei forme de viață conștiente de sine din univers.

Și am început să mă gândesc înapoi în timp la viața mea. De fapt, nu mă gândeam doar, ci eram din nou în anii șaptezeci, te vedeam acolo sus pe Kringsjå, tu erai atât de veselă, zâmbeai misterios și făceam tot ce eram noi obișnuiți să facem. Pregăteam prânzul și apoi plecam prin pădure la cafeneaua din Ullevålseter, mergeam pe biciclete la Universitatea din Blindern și acasă stăteam în colțul nostru pe canapea și învâțam. Mergeam cu mașina în Normandia și ne plimbam pe insula aceea mică în

timpul refluxului – tu ai cules o stea de mare albastră de pe fundul mării! – și călătoria pe biciclete în Stockholm. Reparam lotca aceea veche pe care am împrumutat-o de la un țăran bătrân din Toten. Își dăduse seama că nu eram întregi la cap. Și poate de aceea ne-a împrumutat-o. Bătrânului îi eram simpatici, pentru că înțelesese că parcă eram de pe altă lume.

M-am uitat în jos la planeta pârjolită. Era leagănul meu și al conștiinței. În același timp, se făcea că aș fi putut alege în orice moment să *fiu* acolo jos, să mă transpun în orice perioadă a vieții trăite pe Pământ, așa că m-am trezit deodată pe marginea drumului din Mälaren, în Suedia, când a trebuit să oprim fiindcă făcusem pană de cauciuc la bicicletă. Eram atât de furios, iar tu m-ai certat pentru asta, și stând acolo sus pe orbită, după distrugerea ta și a lumii, înțelegeam că aveai dreptate în acea dimineață. „Nu e normal să-ți sară țandăra numai pentru că ești nevoit să pui un petic la camera de bicicletă”, ai spus. „E vară, deșteptule! Și suntem în viață!”

Și mă aflam din nou acolo și retrăiam totul de la început. Când am împrumutat mașina părinților tăi și am condus de la Bergen la Rutledal. Stăteam pe puntea feribotului și priveam fiordul Sognefjorden, am trecut pe lângă Krakhella, prin strâmtoarea îngustă dintre Losna și Sula. Am condus de-a curmezișul insulelor și am luat bacul spre Năra. Arhipelagul sculptat era ca o parte unică a lumii, cu golfurile și promontoriile sale, cu canale și lacuri. Mai aveam câțiva kilometri până la Kolgrov, când m-ai rugat să parchez mașina într-un loc anume pentru a-mi arăta vederea splendidă spre mare. Pluteai de fericirea de a mă avea în paradisul copilăriei tale, erai îmbătată de bucuria revederii locurilor natale. Am tras mașina în fața casei lui Randi, bunica ta, și când am întâlnit-o am avut impresia c-am cunoscut-o dintotdeauna, și asta era de înțeles, fiindcă semănai atât de mult cu ea. Ne purtam ca niște copii acolo, pe insula din largul mării. Ne duceam la buticul Eide și cumpăram înghețată și dulciuri. Noaptea le petreceam fiecare în patul lui, în camera aceea albastră, vorbind în șoaptă despre tot ce văzuserăm și descoperiserăm pe durata zilelor lungi de vară.

Aici erau, de fapt, două istorii, propria mea istorie și toată istoria universului, dar cele două se contopeau, fiindcă n-ar fi existat nici o istorie a vieții mele dacă universul n-ar fi avut istoria sa; și eu îmi petrecusem jumătate din viață studiind chiar istoria universului; iar dacă nu aș fi fost viu în acel moment, universul n-ar fi fost conștient de valoarea sa. Nu mai exista în lume nici o altă memorie în afară de memoria mea.

Am stat timp îndelungat în cabina spațială privind istoria planetei și a universului ce se perinda prin fața mea ca o cavalcadă cosmică, înainte ca era memoriei și a conștiinței să se sfârșească irevocabil în numai câteva ore; și *existam* în acea capsulă, gândindu-mă la destinul omenirii mai mult decât al meu însumi. Și cum se întâmplă de obicei în vis, nici măcar o dată nu am atins acea fază de „între vis și realitate” sau parțiala trezire în care să realizez că de fapt visam. Și visul continuă. *Eram* încă în acea navă după ce un asteroid enorm devastase planeta de sub mine, îmi aminteam detaliile de pe ecrane și display și îi vedeam clar pe Jeff și Hassan – îi recunoșteam atât de bine, mai bine decât pe oricine, fiecare trăsătură și ridurile de pe fețele lor, petrecusem atâtea ore împreună în această cabină îngustă, iar acum amândoi zăceau fără viață în scaunele lor din nava spațială.

Dar aici exista o ambiguitate în modul în care se desfășura acțiunea, deoarece eram în stare să mă deplasez în nava spațială, dar în același timp să fiu cu tine prin toate acele locuri, era ca și cum

aș fi avut puterea de a-mi părăsi corpul. Era ceva irațional și illogic, și în acest fel puteam alege când și unde doream să fiu, asemeni călătoriei spirituale a unui șaman.

Când eram în Normandia, eram într-adevăr acolo. Când eram în Hardangervidda și stăteam fiecare pe piatra sa, mâncând păstrăvi fripți, era ca și când ar fi fost real, deoarece eram în stare să simt până și mirosul de pește fript. Nu exista viață între, timpul nu se măsoara cronologic, exista doar continuitate, eternitate, sub forma unei forme rotunde enorme de unde se puteau alege bucăți mici de mozaic: bucățile de mozaic erau din sticlă colorată și erau încapsulate într-un caleidoscop la care priveam de acolo, din nava spațială, și puteam alege asupra cărei bucăți de memorie îmi doream să mă concentrez și s-o retrăiesc.

Și deodată m-am gândit că tu ai putea fi acolo jos, trăind încă sub stratul gros de cenusă și praf de cărbune. M-a străfulgerat gândul că poate tu ești singura supraviețuitoare. Aceasta era logica visului, sau, mai bine zis, lipsa totală de logică a visului. Și că tu trebuia să mă ajuți să ajung jos. Tu ai fi supraviețuit, deoarece te-ai adăpostit într-unul dintre tunelurile adânci din vestul țării. Numai tu m-ai fi putut aduce pe Pământ. Peste puțin timp, eram pe punctul de a ateriza cu capsula într-un fiord sub ghețarul Jostedalsbreen, iar tu ai fi fost cea care trebuia să deschidă cabina ce se afla în mijlocul fiordului și care scotea bule la suprafața apei. În vis totul era atât de simplu, tu aveai să iei o barcă cu vâsle și să vii să mă salvezi.

Îmi amintesc plimbarea cu barca de-a lungul fiordului, de-atunci. Ne-am întins pe iarbă, în partea cealaltă a hambarului, și am stat la soare. Tu nu voiai să-ți dai jos bluza pe pajiștea din fața hotelului. Stăteam lungiți în soare, erau cam douăzeci de grade și am pus o sticlă de apă la rece în râu. După un timp vâsleam înapoi și am văzut cei doi delfini ce se apropiau de fiordul Balestrand. S-au rotit în jurul bărcii de câteva ori și ne-au speriat puțin, ca apoi să înoate din nou spre larg.

Mă învârteam încă în jurul planetei întunecate. Simțeam o durere intensă la gândul că numai în câteva ore va dispărea orice formă de viață din univers. Mi-am împreunat palmele și m-am rugat la Dumnezeu în care nu cred: *Te rog, fă totul din nou! Te rog, mai dă-mi o șansă! N-ar putea această lume să mai primească o șansă?*

S-a petrecut deodată ceva ciudat, ceva ce într-un film n-ar fi fost potrivit să se întâmple, dar asta era cu totul altceva, era un vis. Jeff și Hassan au început să se miște și să clipească din ochi.

Și-acum? Tot praful și cenușa a început să se risipească și deodată am văzut sub mine Oceanul Atlantic de culoare albastru închis, și de acolo de la înălțime coboram în direcția coastei de vest a Africii...

M-am trezit. Totul fusese atât de real, încât era greu de conceput că-a fost doar un vis. Iar Jeff și Hassan care erau atât de reali și de plini de viață și nu semănau cu nici una dintre persoanele pe care le-am întâlnit în viața mea de toate zilele. Fascinanta idee că trebuie să existe realități paralele și că astfel de călătorii spirituale sunt posibile stăruie în mintea mea și acum.

Afară, caierele de ceață plutesc încă între crestele munților. Dar atmosfera se limpezise spre fiord.

Am coborât pentru a lua micul dejun, preocupat total de ceea ce am visat. Mi-am luat cu mine o

ceașcă de cafea plină ochi și am ieșit pe terasă.

Și-acolo stăteai tu!!!

Capitolul 6

Da, și-acolo stăteam eu. Și-atunci ai realizat poate că a fost vorba doar de un vis prevestitor?

Poate.....

Ești ocupat?

Nu. De ce întrebi?

Ai vreun program în seara asta, vreau să spun?

Nu, dimpotrivă. Berit a plecat chiar acum la teatru cu sora ei.

Atunci cred că am putea continua acest dialog. Niels Petter e plecat să joace bridge cu câțiva prieteni. Avem toată seara la dispoziție. Este plăcut să stau aici și să privesc orașul de sus. Dar nu am stare...

Și tu? Unde te afli în acest moment?

Sunt acasă, în camera de lucru de la etajul doi. Și biroul meu se află la fereastră de unde pot vedea orașul. De abia a început să se însereze deasupra orașului Oslo și luminile capitalei prind contur. Se văd luminile de pe Ekeberg și Nesodden.

Privesc în jos spre port și spre biserica Korskirken, până departe la Johannekirken. Și pot cuprinde cu vederea stația de pompieri și primăria din fața lacului Lille Lungegårdsvann.

Mă întorc la ceea ce scriai, stăteam acolo, ca să realizezi că de fapt ai avut un vis prevestitor...

Când am ajuns la vechiul hotel, cu o seară înainte, era ca și cum în orice moment m-aș fi putut ciocni de tine, în recepție sau în restaurant. Fiecară treaptă a scării ce ducea spre camerele oaspeților îmi amintea de tine, fiecare tablou și fiecare tapiserie de pe pereți. Și acea cabină telefonică veche, ți-o amintești? Sau, cu alte cuvinte, ceea ce am fost forțat să observ când am ajuns la hotelul Mundal era lipsa ta.

Oriunde mă duceam, erai de negăsit. Nu este de mirare că am visat despre timpul petrecut împreună. Momentul frapant a fost atunci când deodată ai apărut acolo pe verandă. Ceea ce am descris ca fiind o întâmplare extraordinară. Însă faptul că erai acolo nu a fost cauza visului meu despre tine.

Nu? Și în aceeași noapte, în timp ce tu te învârteai în jurul acelei planete carbonizate, eu dormeam undeva în altă cameră, în apropierea ta. Și nu crezi, luând în considerație toată povestea din visul tău, că există probabilitatea distinctivă a unei osmoze mintale care a avut loc între noi doi? Știi că omul este mai predispus la telepatie și previziune când visează, în timpul a ceea ce numim faza REM a somnului? Fenomenul poartă numele de *visse paranormale*. Există cercetări în domeniu, dar și materiale antropologice care vorbesc despre exact același lucru. Ai citit vechea istorie islandeză despre familia lui Gunnlaug Ormstunge? Cel puțin cred că-ți amintești visele lui Iosif din prima carte a Vechiului Testament, *Geneza*. Acele vise erau tipice visurilor clarvăzătoare sau precognitive.

Istoria lui Helga, Gunnlaug și Hrafn mi-o citea mama când eram copil. Sau ai uitat că m-am născut în Islanda? Întrebarea este cât de adevărate literal sunt aceste visuri vechi? Dar îți dau dreptate, căci interpretarea viselor a fost întotdeauna o preocupare universală, o modalitate de a exprima ceva despre viitor.

Cel puțin visul tău are toate caracteristicile a ceea ce eu aș numi un vis *lucid*. A fost un vis prevestitor. Nu ești de acord că a fost extraordinar de intens și de expresiv?

Da, sunt de acord. Ți-am spus de-atunci, de când ne aflam la stâna de sus, că am avut un vis neobișnuit de intens și era atât de ciudat că mă aflam cu tine pe munte doar la câteva ore după ce m-am trezit din vis. Sau mai bine zis, doar la câteva ore după ce m-ai adus pe pământ din spațiu? Iar pentru mine, visul în sine a avut o însemnătate deosebită, făcând să iasă la suprafața memoriei mele anii petrecuți împreună cu tine, care încă trăiesc înăuntrul meu și mă afectează; și, în același timp, de când am avut visul, am senzația că de atunci și până acum m-am tot rotit ca-ntr-o „orbită”, undeva periferic; mă refer la viața mea de după relația noastră. Cele mai multe vise se nasc din frânturile de întâmplări trăite în ziua respectivă. Iar eu călătorisem toată ziua străbătând peisaje înconjurate de ceață.

Dar, în același timp, visul a fost asemeni unui coșmar, îngrozitor. E ca și cum ai fi fost însetat de a crede în ceva. Ideea de a fi unica conștiință din univers se pare a fi respinsă. Vreau să spun că tu îți impui ție însuși negarea acestei iluzii. Și ca noi sunt mulți alții, Steinn. Mai multe suflete în acest univers, vreau să spun. Cred că suntem miriade de suflete. Cât de multe, asta nu am de unde să știu, dar suntem, cred, o infinitate de suflete, la fel ca infinitatea licăririlor de soare de pe apa mării dintr-o zi de vară.

Iartă-mă, Solrun. Dar când este vorba despre astfel de lucruri, mi-e greu să le înțeleg. Poți să mă ierți?

Pot mai mult decât să te iert. Sunt mai mult decât indulgentă. Tu ești ferm convins că materia supraviețuiește spiritului, ceea ce apare distinctiv în visul tău. Și că vreodată, în timp, acest univers monstruos ne va supraviețui nouă, ca o cochilie exterioară, un înveliș rezidual. Eu cred exact opusul. Mai mult ca sigur, sufletele noastre vor supraviețui acestei materii cleioase. Doar de un lucru suntem amândoi de acord, și anume că tot ceea ce este material până la urmă se va descompune.

Da, din păcate. Este inevitabila consecvență a legii a doua a termodinamicii.

Da, și nu poți spune că există un principiu echivalent, care să afirme că ravagiile timpului ar putea lăsa în spiritul omului măcar o zgârietură.

Deoarece avem un suflet liber, care supraviețuiește morții trupului. Înțeleg unde vrei să ajungi.

Gândește-te că faci o plimbare în pădure. Mergi pe o potecă pe care-ai mai străbătut-o cu câteva săptămâni în urmă și deodată dai de o cabană din lemn, nou-nouță, pe care n-ai mai văzut-o niciodată. Apariția din senin a cabanei pare destul de ciudată, dar, stând așa și privind-o uimit, ușa cabanei se deschide și în prag apare un om cu ochi albaștri strălucitori care zâmbeste, arătându-și dinții albi ca pulberea de cretă. Și arată și bine! Salută printr-o plecăciune adâncă: Bună ziua, bună ziua! Situația este irațională, dar misterioasă.

Și-acum vine întrebarea. Ce s-a întâmplat? Cabana este cea care s-a construit singură din trunchiurile unor copaci și, ca să fie locuită, a dat naștere bărbatului? Sau invers, omul a fost cel care a construit cabana în care să se mute și să locuiască?

Te întreb ce ți se pare mai plauzibil: ceea ce a existat prima dată în lume a fost ceva material sau ceva spiritual? La sfârșitul relatării călătoriei tale, trăgeai concluzia că ai întrezărit o conexiune între conștiință și ceea ce s-a întâmplat în „prima fracțiune a unei microsecunde de la crearea universului”. Și-acum te întreb: care din ele crezi tu că a fost prima: conștiința sau acea imensă descărcare de energie ce s-a materializat în prima secundă?

Nu erai tu cel care argumentai că „ceva ar fi putut sta în spatele timpului, sau dincolo de el, și acel ceva ar fi fost creat de Big Bang?” Sunt cuvintele tale. Și atunci, nu ar fi fals să descriem fenomenul Big Bang ca *începutul* tuturor lucrurilor? Ceea ce ne imaginăm a fi cel mai mare mister al lumii poate foarte bine să nu fi fost nimic altceva decât o continuitate rigidă de la o stare la cealaltă.

Nu știi. Nu, acum nu mai știi ce să cred. De fapt, nu știm nimic.

În vis erai disperat. Doreai intens să te eliberezi de viziunea materialistă a lumii. Ai ajuns chiar să te rogi unui Dumnezeu în care nu crezi. Asta denotă adevărată neputință.

Nu reușești să crezi că e posibil ca mințile oamenilor să se întâlnească? Nici măcar după un coșmar ca *acesta*? Visul e o dovadă clară că ai o viață spirituală intensă. Iar rugămintea ta a fost ascultată. Asta înseamnă că, de fapt, în subconștient te îndoiești de propriul tău ateism.

N-ai avut niciodată astfel de *experiențe*, Steinn? N-ai trăit niciodată ceva pe care ai putea să-l interpretezi ca fiind ceva spiritual sau transcendent?

Nu este mai mult de ora zece, iar eu nu mă culc atât de devreme.

Da, am avut o astfel de experiență, a fost ceva ce mi s-a întâmplat prin anii șaptezeci. Am vrut să-ți povestesc întâmplarea atunci când ne-am așezat acolo jos, la vechea stână, în acea zi de iulie; simțeam că trebuia să mă eliberez de greutatea acelu vis. Dar a venit turma de junci și mai departe știi de ce n-am mai schimbat nici un cuvânt pe drum la coborâre. Este aproape stânjenitor să admitem la vârsta noastră, îmi amintesc c-am spus, dar s-a întâmplat ceva, știi tu ce, și deodată nu ne-am mai simțit în largul nostru unul față de altul. Și de aici n-a mai fost nimic de spus. De aceea am venit cu sugestia de ne scrie pe e-mail. Îți amintești c-am spus acest lucru când am ajuns jos lângă poligonul de vânătoare și lângă magazia aceea roșie. Și imediat după asta am dat de soțul tău în librărie, dar

oricum discuția dintre noi se încheiase. M-am gândit să bem o cafea la despărțire, toți trei, dar n-a fost să fie așa.

Atunci când ai plecat, abia după un an întreg am aflat primele vești de la tine. Mă rugai să-ți împachetez și să-ți trimit lucrurile tale la Bergen. Nu era cea mai ușoară sarcină, așa cum te-ai exprimat și în mailul trimis recent, pentru că aproape tot ce aveam erau cumpărate de amândoi. Am locuit în același apartament de la vârsta de nouăsprezece ani, și după ce trecuseră cinci ani nu era așa de ușor să împărțim ce era al meu și ce era al tău. Cred că am fost destul de generos, mai ales că nu ți-ai exprimat nici o preferință. În primul rând a trebuit să țin cont de valoarea sentimentală a lucrurilor și știam la ce țineai tu mai mult, chiar dacă erau lucruri la care amândoi țineam deopotrivă. Îți amintești cu siguranță clopoțelul de sticlă cumpărat din Småland când am fost la Skåne. Și mie îmi plăcea, dar l-am împachetat cu grijă în hârtie fină și ți l-am trimis. Sper că a supraviețuit transportului și că îl ai intact.

Am auzit o dată o istorie despre o pereche care s-a despărțit, decizie la care ajunseseră de comun acord. Când au ajuns la împărțitul cărților, și-au dat seama că o mare parte a cărților erau preferințele amândorura. Din una în alta au început să discute titlurile și acțiunea lor astfel încât au realizat cât de multe lucruri aveau în comun, prea multe ca să se despartă. Și astăzi trăiesc împreună și consideră cauza separării ca un episod total nesemnificativ.

Și în cazul nostru cărțile au avut un mare rol, dar cu efect contrar.

Mă gândesc la biblioteca ta, dar în special la o anumită carte, iar tu știi despre ce carte e vorba. Uneori există mai multă putere distructivă într-o carte decât într-un singur „episod”.

Când ți-am împachetat și trimis lucrurile, am simțit că separarea noastră a fost pecetluită. Nu ne-am complicat cu formalități cât am trăit împreună și nici când ne-am despărțit.

Dar în acea dimineață, după ce ți-am expediat cele trei colete la poștă, nu m-am întors acasă. M-am urcat la volan în Volkswagen și-am condus spre sensul giratoriu și mai departe pe drumul ce duce la Drammen, așa cum făceam odată fără o destinație anume, până ce am trecut de Sandvika în direcția Sollihøgda și Hønefoss.

După cinci ore de mers am trecut de Haugastøl. Am condus puțin mai departe spre sud și apoi în sus spre Hardangervidda, am parcat și am căutat drumul spre vechiul nostru loc de refugiu. M-am tot plimbat în jur, m-am așezat gânditor un timp ca apoi să mă îndrept spre mașină și să pornesc din nou la drum.

Locul nostru de camping era așa cum l-am lăsat. Am intrat ghemuit în „peștera” noastră, unde am găsit culcușul nostru cu blana de miel netăbăcită pe care o abandonasem. Spuneai că, dacă cineva ar fi găsit blana, ciobanul ar fi putut să pretindă despăgubiri. Tu îți plăteai întotdeauna datoriile. Dar blana de miel era încă acolo.

Focul desigur că nu mai fumea, dar mai rămăseseră printre pietre resturi carbonizate de ienupăr și mesteacăn așa cum le lăsasem. Dar mai lăsasem și alte urme. Am început, mai mult sau mai puțin sistematic, un fel de arheologie erotică. Ai uitat acolo una dintre mânușile tale verzi, o monedă de cinci coroane, o clamă de păr dintr-un metal ușor, dar nu era clama de păr o încălcare a regulilor epocii de piatră? Nu-mi amintesc s-o fi folosit, poate căzuse dintr-un buzunar, deoarece aveam părul

ca doi sălbatici, săpunul și șamponul erau pe lista neagră, iar în loc de săpun foloseam mesteacăn, licheni și mușchi de pădure. Am găsit câteva din primitivele cârlige făcute de mine și m-am simțit ca un idiot văzând oasele de pește presărate peste tot în jurul scorburii, dar sunt sigur că tot așa era și în jurul faimoasei peșteri a omului de Cro-Magnon. Cel puțin așa spuneam noi pe-atunci. E în regulă să fim puțin murdari, spuneam noi. A trăi cât mai autentic pe cât posibil, asta era important pentru noi. Eram ființele din copilăria speciei umane, care de-abia pășise pragul stadiului animalic, deci nu puteam fi prea rafinați, trebuia să fim oarecum duri și primitivi.

Și deodată – deoarece totul s-a derulat brusc – am simțit că s-a întâmplat ceva cu mine și m-am contopit cu natura care mă înconjura. Ce s-a întâmplat acolo și atunci era o coincidență, deoarece nu depindea de voința mea. O senzație ciudată mi-a inundat toată ființa, anulând noțiunile pe care le aveam despre „mine” și „al meu” – simțeam că totul fusese doar o iluzie.

Îmi pierdusem identitatea, dar nu-i duceam dorul, mă simțeam eliberat și îmbogățit sufletește, în timp ce începea să se contureze idea că eu însemnam mult mai mult decât acel nefericit ego de care am fost atât de preocupat atâta timp. Foarte simplu. Nu mai eram doar eu însumi. Eram și platoul care se întindea de jur împrejurul meu, toată țara, de fapt totul, de la cea mai mică găză până la galaxiile planetare, da, tot. Toate acestea eram eu, iar eu *eram* toate acestea.

Eram atât de conștient de ceea ce se întâmpla cu mine, încât mi-e greu s-o descriu. Știam și puteam să simt în același timp că *eram* acea piatră pe care stăteam, și aceea de-acolo, și cealaltă, și toate buruienile, fructele de pădure și mestecenii care mă înveșmântau. Și am auzit cântecul melancolic al unui sitar-de-mal, dar și acesta eram eu, era glasul meu, cu care făceam apel la propria mea stare de receptivitate.

Am zâmbit. Sub aparența amețitoare de senzații, de voință și dorință, întotdeauna am avut o identitate puternică, ceva tăcut și liniștit care era în armonie cu tot ceea ce exista în jur; iar momentul în care am înțeles aceasta a domolit dinamica de suprafață a ființei mele. Fusesem victima celei mai mari înșelătorii a lumii: faptul că „eu” mă crezusem separat de restul lucrurilor. Ceea ce trăiam nu era ceva transcendent. Dimpotrivă, aparținea în mod radical acestei lumi.

Aveam o senzație puternică de atemporalitate. Nu puteam spune că eram detașat de timp, ci aveam senzația împlinirii mele în timp; în loc să trăiesc în efemera clipă prezentă, trăiam în toate timpurile posibile. Și asta deoarece eu nu-mi trăiam doar propria mea viață, nu existam doar acolo și atunci, ci eram deopotrivă în trecut, în prezent și viitor. Căpătasem dimensiuni în toate direcțiile, și asta aveam să fac mereu, pentru că totul era unu, iar unu și totul eram eu.

Și apoi totul a început să-și piardă conturul, căci ceea ce descriu era o experiență volatilă. Am simțit fericita clipă a eternității, a tot ceea ce se află înainte și după existența mea, ceea ce, bineînțeles, a durat doar câteva secunde. Iar prin această experiență, eu în afara propriului trup, am căpătat o nouă înțelegere și o dimensiune a lucrurilor pe care o voi purta cu mine pentru tot restul vieții.

Cam atât despre experiența sau starea de conștiență în sine. Chiar dacă ceea ce am încercat să revoc a fost destul de genuin, privind lucrurile retrospectiv, cred că este posibil să ajungi la aceeași percepție și să atingi același nivel doar prin meditație.

Spunem adesea că suntem *pe* această lume, că suntem *în* univers sau că suntem *pe* pământ. Da, adevărat. Dar nu ar fi tentant jocul – ca să nu-l numim exercițiu liber – de a nu lua în considerație aceste prepoziții monotone? Eu *sunt* lumea. Eu *sunt* acest univers.

Acolo pe platou am trăit ceva de nedescris. Și ceea ce am trăit era *adevărat*. Și este într-adevăr adevărat – eu sunt lumea.

Care este părerea ta? Vezi cea mai mică speranță de reconciliere de-a lungul rândurilor schițate aici? Poți să te bucuri la gândul că peste o sută, o mie sau un milion de ani podișul Hardangervidda va fi încă populat de iepuri, potârnicși și reni? Dar în același timp să trăiești sentimentul că tu, într-un fel, *ești* această viață care va fi acolo după tine? Sau poate o astfel de conștiință îți va da o frântură de mulțumire sufletească sau o stare de plutire, eterică, la gândul că însuși minusculul „eu” va supraviețui existenței pământene devenind „spirit” în paradisul sufletelor.

Gândește-te la următoarea dilemă. În fața ta, pe masă se află două butoane. Dacă vei apăsa pe unul din ele, vei muri pe loc, și nu va mai exista nici o formă individuală de viață după asta, dar în schimb, atât omenirea, cât și altă formă de viață de pe planetă vor continua să existe etern. Și într-un infinit de generații viitoare, fetițele vor zburda pe țărnișele stâncoase ale insulelor, așa cum făceau și tu odată prin anii cincizeci. Le pot vedea cu ochii minții. Simt forfota mulțimii de după colț. Dar este și un alt buton acolo, în fața ta pe masă, și, dacă vei apăsa pe acesta, vei trăi sănătoasă și fericită mai mult de o sută de ani. Și aceasta este dilema, deoarece atunci toată omenirea și tot ce înseamnă viață vor dispărea o dată cu tine.

Ce-ai alege?

Dacă ar fi fost după mine, n-aș fi ezitat nici o clipă în a alege prima variantă. Nu pretind că din pietate sau altruism. Dar nu sunt doar eu și nu exist doar pentru viața mea proprie. Și dacă privesc mai în profunzime, eu sunt de fapt omenirea, și *aceasta* va trebui să existe și după mine; dorința acestui lucru este atât de arzătoare, încât frizează egoismul, căci o mare parte din ceea ce gândesc despre mine ține de ceva care este în afara propriului meu corp. Aici, într-un fel, suntem de acord. Nu sunt doar atât, nu sunt doar trupul meu. Nu totul se distruge și se năruie o dată cu el.

În zilele noastre ne iluzionăm adesea că propriul nostru ego este chiar centrul universului. Nu este obositor să-ți trăiești viața așa? Mă refer la însăși perspectiva de a te simți centrului universului care mai are doar câțiva ani sau zeci de ani de existență.

Am simțit ușurare acolo sus pe platou. M-am simțit eliberat de sclavia egocentrismului. Era ca și cum greutatea covârșitoare a legăturilor ar fi plesnit, legăturile egoului sau el însuși.

Dar am mai multe să-ți povestesc.

Când m-am întors la mașină era ora patru și simțeam că ar trebui să continui drumul încă puțin spre vest, în loc să mă întorc imediat spre casă, în Oslo. Eram aproape de celălalt capăt al podișului. Am coborât în valea Måbødal, am luat feribotul și-am trecut fiordul de la Kinsarvik, apoi am condus prin Nordheimsund și mai departe tot drumul până la Arna, prin Kramskogen. Începuse să se însereze când m-am hotărât să o iau spre casă și erau mai mult de patru sute de kilometri de condus înapoi spre Kringsjå.

Dar nu mă puteam întoarce când eram atât de aproape de tine, deci am condus până în Bergen și

am parcat Volkswagenul roșu la Nordnes. Și-aici am început să cutreier străzile. Era absurd, și asta mi-am spus-o de când am traversat fiordul Hardanger, așa fi putut tot atât de bine să fi luat pachetele cu mine în mașină în loc să ți le trimit prin poștă. Totul părea atât de stupid, pentru că, dacă așa fi avut pachetele cu mine, așa fi avut un motiv adevărat să te caut.

Dar aveam o presimțire, după ce am condus atâta drum, că te voi întâlni pe străzile orașului. Am dat colțul unei străzi, dar nu erai acolo; eram mai mult ca sigur că te voi întâlni după colțul străzii următoare. Până la urmă am urcat sus la Skansen și m-am plimbat pe-acolo în sus și-n jos; fusesem de câteva ori în apartamentul părinților tăi din Søndre Blekeveien, dar nu mă puteam posta așa în fața casei, ar fi fost prea melodramatic, și nici la ușă n-aș fi putut suna. M-aș fi simțit stânjenit să-i implic pe părinții tăi în relația noastră.

Mă așteptam din clipă-n clipă să ieși la o plimbare de după-amiază; tu, care întotdeauna erai atât de preocupată să știi unde eram și când mă întorc, ar fi trebuit să-ți folosești cel de-al șaselea simț și să vii să mă întâlnești. Dar ți-a lipsit acel simț, Solrun, cel puțin în acea seară. Sau poate nu erai acasă, dar nu știam în ce alt loc te-ai fi aflat, poate la Roma sau Paris. Începuse să plouă. Bani de hotel n-aveam și-am plecat din nou spre Nordnes, deoarece încă mai speram că aveam să ne întâlnim în drum spre mașină. Dar a trebuit să mă urc în Volkswagenul roșu, ud, zgribulit și singur. Am vârat cheia în contact și am pornit motorul, războiul nu era încă pierdut, căci pe drumul de ieșire din oraș m-am tot uitat după tine, în speranța că poate te voi zări în drumul tău spre casă de la vreo prietenă. Târziu, când eram în Nordheimsund, am zărit o femeie care-ți semăna. Ar fi fost frumos să fie adevărat. Am trecut peste fiord și am ajuns acasă în Kringsjå a doua zi dimineața. M-am închis în casă și-am plâns. Am băut și-am adormit.

Despărțirea dintre noi a fost chirurgicală și fără anestezie.

Da, Steinn...

După ce ți-am expediat acea scrisoare, am nutrit speranța ca, în loc să-mi trimiți lucrurile prin poștă, le vei aduce personal cu mașina traversând munții. Era *ultima* noastră șansă. M-am gândit mult la tine în zilele ce au urmat, iar într-o seară am avut o presimțire cum că ai fi hoinărit nefericit pe străzile din Bergen. Simțeam că aveai lucrurile mele în Volkswagenul roșu, dar că nu aveai curaj să vii și să mi le înmânezi personal. Și-atunci am început să cutreier pe străzi. Începuse să plouă, m-am întors repede să-mi iau umbrela și avem sentimentul că trebuia să mă grăbesc dacă voiam să te gălesc. Am coborât spre Piața de Pește și în sus spre Piața Mare, am urcat înspre Engen, și am trecut de asemeni pe la Nøstet și pe la Nordnes. Dar nu te-am găsit nicăieri. Nu mai eram la fel de sigură că ai fost în Bergen în acea seară, dar aveam certitudinea că în acea seară te-ai gândit intens la mine și simțeam că încă ținem unul la altul.

Și a trecut primul an, apoi alți ani. Și îmi amintesc că mai mult dintr-un sentiment de vinovăție ți-am scris câteva rânduri spunându-ți că m-am mutat și locuiesc cu Niels Petter, pentru ca după câțiva ani să-mi ajungă la urechi niște zvonuri de la Oslo, cum că ai întâlnit-o pe Berit. Veștile nu mi-au făcut plăcere, destul de ciudat... Eram geloasă.

Dar cel mai straniu este să aud că ai vizitat din nou locul nostru din munți. Nu mai foloseam clame de păr pe atunci, căzuse cu siguranță dintr-un buzunar al hanoracului, iar moneda de cinci

coroane ar fi putut să fie tot atât de bine a ta.

N-ai găsit mucuri de țigară? Îți amintești? Bineînțeles că n-ar fi trebuit să avem la noi *țigări* în Epoca de Piatră. Și de aceea a trebuit să ne lăsăm imediat de fumat sau să facem o pauză atâta timp cât locuiam acolo sus. Dar într-o zi, când te-ai întors de la pescuit, miroseai a fum de țigară, am simțit asta pentru că n-aveai cum să te eschivezi de a fi sărutat. Ai recunoscut imediat și te-ai simțit teribil de vinovat. Îți părea atât de rău, Steinn... încât mi-ai dat fără ezitare pachetul de țigări care s-a topit în flăcările focului în acea seară.

Dar ce părere ai de acea experiență trăită acolo sus pe podiș după un an de la despărțire?

Da, înțeleg, cred că înțeleg ce descrii și poate că ceea ce ai simțit nu este atât de incompatibil cu ceea ce cred eu personal. Din relatarea ta reiese cu claritate că totul este unu – idee care are rădăcini solide în raționamentul tău despre Big Bang. Dar nu suntem noi, întâi de toate, niște indivizi fără pereche? Nu suntem indivizi unici în felul nostru de a fi? *Asta* spuneam noi atunci. Acum aș spune că suntem ființe spirituale.

Mă amuză gândul că, după mine, atomii și moleculele corpului meu se pot materializa mai târziu într-un iepure sau o vulpe de munte. Acest gând nu face altceva decât să mă distreze.

Deoarece eu nu voi mai exista, Steinn! Nu realizezi? De aceea n-am putut accepta acel gând atunci. De a fi doar eu o perioadă scurtă de timp. Doream să trăiesc la infinit! Iar astăzi am o speranță mult mai miraculoasă decât a ta, o miraculoasă credință.

Nu vreau să minimalizez însemnătatea acelei frumoase experiențe trăite de tine acolo, sus pe Hardangervidda, la un an după plecarea mea. Dar mă îndoiesc cât de împăcat ești în realitate cu perspectiva panteistă pe care o schițezi și nu sunt sigură cât de onest ești cu privire la descrierea ta despre alegerea dintre cele două butoane. În visul tău ai făcut exact contrariul. Ai sacrificat toată omenirea ca să te salvezi pe tine și să trăiești câteva nenorocite de secunde în plus. Și pe deasupra ai dovedit că ești capabil să-ți sacrifici cei doi tovarăși de călătorie jefuindu-i de oxigenul lor, în așa fel încât să stai acolo sus în nava spațială și să te privești în oglinda propriei tale conștiințe pentru încă puțin timp.

Dar a fost un vis. Nu ți s-a întâmplat să faci într-un vis ceva ce nu ai fi făcut niciodată în realitate?

Bineînțeles, și te cunosc bine, ești o persoană plină de grijă față de alții. M-a impresionat cât de atent mi-ai împachetat lucrurile și modul în care mi le-ai trimis. Și n-ai fost egoist, ba dimpotrivă, foarte generos. Am fost cu conștiința împăcată că măcar ai rămas cu Volkswagenul, era și de-nțeles, căci eu nu aveam permis de conducere. Și-apoi, tu ai plătit pentru repararea parbrizului și înlocuirea farurilor.

Clopotul vechi din sticlă se află în fața mea pe pervazul ferestrei, și-l ridic acum cu mâna stângă și-l fac să sune. Îl auzi?

Da! Nu pot uita Småland. Cele două lebede ce înotau în tăcere, una lângă alta, pe acel lac mic plin de trestii. Ai arătat înspre ele și ai spus că suntem noi doi, eu și tu, că erau forma sufletelor noastre pe oglinda apei liniștite. Îți amintești? Și-apoi te-am luat de după mijloc și ți-am spus și eu

ceva la fel de plin de căldură și pasiune. Și-am spus: sunt sufletul lumii. Nu-și dau seama de asta, dar ele sunt sufletul lumii plutind peste ape.

Eu întotdeauna am fost un romantic în mijlocul naturii. Și tu la fel. Însă tu te simțezi și amenințată de natură.

Berit doarme. Ai de gând să îmi mai scrii în seara asta?

Îmi amintesc lebedele. Și îmi amintesc că nu eram de acord cu ceea ce credeam că simbolizau. Îți scriu și-ți trimit în noaptea asta. Nu e nevoie să stai treaz. Du-te și culcă-te, Steinn, vei citi mâine.

Nici nu mă gândesc. Vom naviga împreună de-a lungul nopții.

Ce tot spui? Sper că nu ai stat acolo și-ai băut!?!

Fii fără grijă! Am scris ceva de care ar trebui să-mi fie rușine? Tu scrie în continuare. Voi fi treaz.

Încerc să fiu cât mai concisă, căci tu știi deja multe din cele ce urmează.

Cu mulți ani în urmă, când aveam doar zece sau unsprezece ani, mi-am petrecut vacanța de vară pe Ytre Sula, la bunica. Și într-o zi, o rândunică a venit din viteză și s-a ciocnit de fereastra de la sufragerie. Bunica a spus că trebuia să așteptăm puțin, căci uneori păsările care se ciocnesc din viteză de ceva sunt doar amețite, dar că-și revin și pot zbura din nou după un sfert sau o jumătate de oră. Și mai spunea că aceste păsări primesc o nouă viață, o viață de după moarte. Dar ziua și noaptea a trecut, iar pasărea nu s-a mai trezit la viață, iar în ziua următoare a trebuit s-o îngrop. Ar fi trebuit s-o fac singură, căci mama și tata erau în Bergen, și-atunci m-am gândit la bunica, ea m-ar fi putut ajuta. Dar ea mi-a spus că asta este treaba copiilor, să îngroape păsările moarte; despre această experiență am discutat în mai multe rânduri, eu și tu, în legătură cu acele izbucniri ale mele.

Și de-atunci, de la vârsta de zece sau unsprezece ani, am crescut cu o senzație intensă că n-aș fi altceva decât o pasăre cu penele zburlete, *natura* însăși. Nu mai eram un copil. Epoca iresponsabilității și cea a inocenței se aflau în trecut.

Da, Steinn, este nemaipomenit când te gândești că se nasc copii în orice moment în lume, că ei au posibilitatea de a trăi clipele timpului fără frica morții, fără durere și anxietate. Ceva în viața mea a luat sfârșit încă de la zece, unsprezece ani; totul a luat o nouă întorsătură. Cu mult înainte de pubertate eram îngrozită, și într-un fel distanțată de această lume – eram pe un drum departe de ea.

Și-am venit în Oslo unde te-am întâlnit pe tine; de timpul până când ne-am întâlnit nu-mi amintesc prea mult, doar numărul nesfârșit al orelor de pian, tenis și lecții, iar în ultima perioadă câteva flirturi și beții. Dar tu m-ai întâlnit în mijlocul suferinței mele, căci și tu ai avut o astfel de perioadă, se simțea rana din tine, sau poate era doar un aspect al seriozității tale. Îți dădeai seama, ca și mine, că nu puteam spera decât la clipa trăită aici și acum. Eram fără apărare, dăruieți unul altuia fără nici un fel de opreliște, dornici de a ne stimula unul pe altul cu tot ceea ce era natural și extatic, cu experiențe care, cel puțin pentru o perioadă, puteau să oprească în loc toate gândurile despre destinația finală, despre capătul drumului pe care mergeam.

Dar tot timpul am avut o vedere dualistă asupra existenței care m-a urmărit încă din acea vacanță

de vară la bunica. În primul rând simțeam că noi eram suflete, iar dorințele trupurilor care adesea ne făceau să ne aprindem și care erau ușor de satisfăcut, acestea erau cu totul altceva, ceva incidental ce ținea de masculinitatea și feminitatea noastră, plăcută în momentele fierbinți, dar pe care în profunzime le priveam ca pe ceva nestatornic și superficial. Nu simțeai și tu la fel?

Simțeam o bucurie adâncă, mai adâncă decât oceanul, când uneori, luându-mă în brațe din spate, îmi acopereai fruntea cu mâna și îți simțeam căldura respirației în ceafă; îmi dădeai puțin părul la o parte și îmi șopteai la ureche: Bună, suflețelule! Erau acele dăți când doreai altceva decât sex, și asta nu se întâmpla prea rar. Știi, era într-adevăr sufletul meu cel cu care vorbeai, deschideai o cale de un cu totul alt registru, către spirit, și era sufletul meu cel care-ți răspundea. De obicei spuneam doar: Tu... Și era de ajuns. Ce altceva ne-am fi putut spune unul altuia, de la suflet la suflet? Mai aproape de tine n-aș fi putut ajunge.

Și aveam presimțiri despre tine, Steinn. Este important pentru mine să-ți amintesc asta acum. Adeseori se întâmpla să vii cu o jumătate de oră mai devreme decât veneai, de fapt, în apartamentul nostru din Kringsjå. La început, când îți auzeam pașii pe scară, eram sigură că erai tu, veneam alergând la ușă să te întâmpin. Uneori încercam să te atrag imediat în dormitor. Dar am învățat că era doar premoniția venirii tale, căci tu erai de fapt pe drum. Și aceste premoniții aveau caracterul lor practic. Aveam timp să pun masa și să pregătesc ceva bun de mâncare, sau să mă aranjez puțin înainte de a încerca să te seduc – și reușeam de fiecare dată când mă străduiam. Sunt sigură că-ți amintești când în mijlocul iernilor reci te așteptam cu lumânările aprinse și dormitorul încălzit. Știai ce urma și, cu un râs de așteptare, numeai camera aceea sauna dragostei. Îți scriu toate acestea acum Steinn, pentru a-ți aminti că „susceptibilitatea” mea, pe care tu o numești acum ocultă, a fost o realitate prezentă atâta timp cât am fost împreună.

Și asta nu este tot. Ne-am trezit într-o zi de mai în 1976, cu câteva zile înainte de a trece muntele pentru a ajunge la ghețarul Jostedalsbreen. Avusesem un vis și m-am întors spre tine uluită. Te-ai speriat de privirea mea intensă, oare avea să urmeze o nouă izbucnire?

Ai întrebat: „Ce este?”

Și ți-am răspuns: „Am visat că Bjørneboe a murit”.

„Prostii”, ai spus, tu care niciodată nu credeai în astfel de preziceri.

Și-am repetat: „Nu sunt prostii, știu sigur că Jens Bjørneboe a murit”. Și îți amintești, Steinn, că am adăugat: „Nu mai avea cum să o ducă prea mult.”

Și-am început să plâng. De-abia terminaserăm de citit *Visul și roata* despre Ragnhild Jølsen. Citiserăm aproape toate cărțile lui Bjørneboe. Te-ai supărat. Ai intrat în bucătărie și-ai dat drumul la radio, și erau chiar atunci știrile. Știrea cea mai importantă era despre moartea lui Jens Bjørneboe. Te-ai întors speriat în pat și te-ai lipit strâns de mine.

Și-ai spus: „Ce faci tu, Solrun? Încetează, mă sperii”.

Da, aveam astfel de viziuni „clarvăzătoare” și mult mai des atunci decât astăzi. Dar când am trăit din ce în ce mai des asemenea experiențe când sufletul tău, „spiritul” tău sau „premoniția” venea acasă întotdeauna cu o jumătate de oră înaintea ta, sau când aveam vise prevestitoare pe care le puteam confrunta cu realitatea a doua zi, am început să accept din ce în ce mai mult ideea că noi, ca

ființe, suntem în posesia unui suflet liber, independent de corpul fizic în care locuim pe moment.

Dar asta nu era de ajuns ca să mă împace cu soarta mea, soarta unui „oaspete al realității”.

Plângeam adesea, dar tu te țineai tare și erai alături de mine. Într-o zi de septembrie am avut din nou o criză de plâns, atunci când trebuia să te întâlnesc în fața auditoriului Sophus Bugges după prelegerea lui Edvard Beyer despre Wergeland, iar tu m-ai încurajat cât ai putut de mult. Și-ai spus: „În această seară vei fi regina cafenelei teatrului”.

Cafeneaua teatrului era un loc prea scump pentru noi, dar primiserăm de curând bursele de studenți și ne-am petrecut seara la cafeneaua teatrului. Am luat *două* deserturi! Ai fost atât de drăguț. Dar începuși să fii din ce în ce mai sceptic. Simțeam că erai din ce în ce mai puțin implicat. Nu erai aspru cu mine, dar te transformai încet-încet într-un cinic – în sens cognitiv, vreau să spun. Mâhnirea ta o luase într-o direcție, iar tristețea mea în alta. Drumul speranței.

Telepatia, ESP sau prezicerea au fost pentru mine fenomene reale de când am auzit pașii pe scări ai primei tale proiecții, venite cu o jumătate de oră înaintea trupului tău fizic. Te-am auzit venind. Însă n-ai venit. Ca apoi să vii!

Când am descoperit cartea aceea, totul se afla deja în mine, confirmat. De aceea n-am fost mirată când am întâlnit-o pe Femeia de culoarea merișoarelor de munte, câteva ore mai târziu. Eram la capătul drumului. Undeva trebuia să se găsească o explicație, o ușurare...

Ce este o ființă omenească, Steinn? Te-ai gândit vreodată, sau de câte ori te-ai gândit că sub pielea sensibilă, subțire ca un șervețel de hârtie, a antebrațului sau coapsei tale, este *carne și sânge*? Ți-ai imaginat vreodată cum arată interiorul intestinelor tale? Înăuntru, mă refer! Acesta ești *tu*? Unde ți-ai ancora centrul ființei tale, acea părțică din tine care spune: *eu gândesc și visez*? În fiere sau în splină? În inimă sau în rinichi? În intestinul subțire, poate? Dar de ce n-am căuta această esență în suflet, în spirit, acolo unde de fapt *există*, deoarece toate celelalte nu sunt altceva decât ticăitul unui ceas și nisipul dintr-o clepsidră. Mocirlă și noroi, după părerea mea.

Acum revin la penultima seară petrecută acolo, în vechiul hotel din lemn; era cu o seară înainte de ziua în care fiica hotelierului ne-a rugat să avem grijă de fetițele ei doar o jumătate de oră, pentru că avea de făcut un drum la bancă.

Ne băuserăm rachiul de mere și voiam să ne ducem sus la culcare. Dar în drum spre camera noastră ne-am oprit în sala de biliard și am jucat o rundă. Este ciudat că cele trei bile de fildeș există încă acolo pe postavul verde al mesei. Mă întreb de câte ori s-au lovit una de alta...

În sala de biliard erau și biblioteca hotelului și barul, și, după ce am câștigat zece puncte și tu doar opt, ne-am îndreptat spre rafturile bibliotecii, așa cum o făcuserăm în fiecare după-amiază sau seară. În bibliotecă nu erau foarte multe cărți, toate destul de vechi și majoritatea despre geografie, geologie și glaciologie. Nu știu cum, dar – dintr-o stranie pornire – am dat deodată peste acea carte, *Cartea spiritelor*, tipărită în Christiania în 1893, la doi ani după construirea vechiului hotel. Era tradusă din franceză, iar titlul original era *Le Livre des Esprits*, publicată în Paris mult mai devreme, în anul 1857.

Era cu o seară înainte de a o întâlni pe Femeia de culoarea merișoarelor de munte. Dar încă în

acea seară, acolo în sala de biliard, am început săfrunzărim cartea; ți-am citit cu voce tare câteva propoziții înainte de a o lua cu noi sus în cameră. Și acolo, pentru prima oară, ne-am amuzat citind-ne cu voce tare unul altuia. Și chiar dacă omul care editase cartea a fost o ființă din carne și oase, tot conținutul nu era altceva decât un continuu manifest al revelației din lumea spirituală. Cartea era o colecție de declarații ale spiritelor celor morți, transmise oamenilor în viață prin ședințele de magie. Îmi amintesc că în acea seară ai pus cartea pe noptieră și mi-ai spus: „Prefer să am o femeie plină de viață în brațe decât zece spirite pe acoperiș”. Și m-am simțit flatată, trebuie să recunosc. Era noapte.

Dar din acel moment am simțit că s-a însământat ceva înăuntrul meu. În decursul câtorva săptămâni am devenit spiritualistă, sau creștin-spiritualistă. Aceasta a devenit credința mea, în asta mi-am găsit pacea interioară și alinarea.

În după-amiaza următoare am întâlnit-o pe Femeia de culoarea merișoarelor de munte. Este ciudat. Nu crezi că, atunci când cineva este pe punctul de a-și deschide sufletul spre ceva, în același timp acel ceva începe să se deschidă către tine însuși?

Așa cum nu-ți intră nici o pasăre zburătoare în casă dacă toate ferestrele sunt închise. Pentru că n-ar face decât să se lovească de sticla ferestrei.

Când cineva trăiește astfel de fenomene – premoniție, telepatie, clarviziune sau vise premonitorii – devine clar că, dincolo de trupul fizic în care ne avem sălașul temporar, există sufletul care aparține unei ordini total diferite de cea a lumii materiale. Pentru mine, distanța între aceste fenomene și credința în nemurirea sufletului era foarte scurtă.

Hei, ce se mai întâmplă în Oslo în acest moment? Ai adormit?

Nu, am citit. Este aproape ora două. Ești încă în fața computerului?

Da.

Nu pot să cred. Ai găsit într-adevăr o salvare. Ai găsit o mântuire a sufletului tău înspăimântat... Aproape că te invidiez, deoarece eu stau în afara noii tale credințe și tremur.

Dar încă nu mi-am pierdut speranța să te am la bordul călătoriei. Am să-ți *dovedesc*, Steinn. Promit. Odată am să te conving.

Iar eu nu te voi împiedica deloc s-o faci. Poate nu mai sunt sigur pe credința mea panteistică, cine știe? Dar acum ar fi timpul să ne odihnim, nu crezi?

Da, ne ducem la culcare. Și când te gândești că este pentru prima dată când spui asta *înaintea* mea.

Noapte bună!

Noapte bună!

Încă ceva. Eu am la dispoziție toată dimineața și-am să încerc să redau exact ce s-a întâmplat atunci cu treizeci de ani în urmă. Am să dorm câteva ore și apoi o să mă apuc de scris cât pot de dimineață. Am să încerc să-ți trimit câteva mailuri pe perioada zilei. Dacă tu umbli prin lume având în minte toată istoria universului, atunci măcar unul dintre noi poate să-și amintească ceea ce am trăit

Împreună acum treizeci de ani în urmă. Este OK? Suntem, în cele din urmă, destul de maturi încât să putem pune în cuvinte ce s-a întâmplat atunci?

E timpul să încercăm. Odată ne-am jurat ca niciodată să nu mai deschidem această rană, dar acum poate că ne putem dezlega de acest jurământ.

Toată seara am stat cu tine, și știi cine mi-a mai ținut de urât?

Calvados! Se simte mirosul până aici. Rachie din mere...

Impunător. Tu *ai* într-adevăr cel de al șaselea simț. Ți urez noapte bună acum. Pe mâine.

Somn ușor!

Capitolul 7

Este după-amiază, spre sfârșitul anului 1976. Stau în fața ferestrei în dormitorul din Kringsjå. Fereastra este deschisă, vremea e blândă și respir mireasma dulce de primăvară. Nu știu dacă parfumul care invadează încăperea este mirosul acestui nou an sau esența dulce-acrișoară a putregaiurilor de anul trecut, căci mugurii proaspeți de pe crengile copacilor au o altă mireasmă. Poate să fie de la pământul umed, de la pământul fecund de anul trecut care hrănește noii vlăstari. Mă uit la o gaiță gălăgioasă care stă pe un arbust și la o pisică care-și încearcă norocul. Gaița mă duce cu gândul la pasărea pe care a trebuit s-o îngrop acolo în Solund și am din nou acea senzație intensă, efemeră, și din nou retrăiesc una dintre crizele mele. Mai întâi lacrimile izbucnesc în valuri și într-o clipă mă apucă o durere de cap insuportabilă. Și plâng, dar mai întâi scot un geamăt reținut. Ai observat ce se întâmplă cu mine, deoarece te aud cum intri în cameră, treci pe lângă afișul cu *Castelul din Pirinei*, dar, înainte de a ajunge să mă atingi, mă întorc brusc și mă uit țintă la tine. Într-o zi nu vom mai exista, am șoptit sau am țipat.

Și izbucnesc din nou în plâns, și te las să mă consolezi. Gândești febril, cu siguranță la ideea unei plimbări în jurul lacului Sognsvann, care de astă dată n-ar ajuta. Cred că îmi amintesc cu exactitate cuvintele tale, în timp ce mă țineai în brațe; aveai obiceiul să-mi răsucești părul pe degete cu mâna stângă, iar cu dreapta să-mi mângâi spatele. Sunt multe feluri de a îmbrățișa o femeie, și tu aveai stilul tău.

„Șterge-ți lacrimile acum”, ai spus. „Plecăm la schi. Vom trece peste ghețarul Jostedalsbreen.”

După o jumătate de oră, cu schiurile pe acoperișul mașinii și cele două rucsacuri în portbagaj, eram gata de plecare. Ultima noastră aventură sălbatică a fost încercarea de a trăi ca oamenii din Epoca de Piatră pe Hardangervidda, vara trecută. Soarele strălucea pe cer din nou și era timpul unui nou sezon de escapade. Asta-mi plăcea. Ce mult îmi plăceau acele escapade!

Și într-adevăr, dispoziția mi se schimba dintr-o dată. Înainte de a ajunge pe Sollihøgda, eram în culmea euforiei. Dar și tu. Ce *fericiți* eram, Steinn! Și-am recunoscut că nu exista nici o pereche în lume care să se cunoască unul pe celălalt atât de bine ca noi doi. Am locuit împreună de când aveam nouăsprezece ani, am fost tot timpul împreună în toți acei cinci ani și spuneam deja că am început să îmbătrânim. Este trist când mă gândesc la asta azi, căci eram încă foarte tineri și aveam toată viața înaintea noastră. Și asta era cu treizeci și unu de ani în urmă.

Conduceam un Volkswagen roșu și, după ce am străbătut orașul spre Sundvollen, am început să ne imaginăm că suntem două rândunele la înălțime care privesc în jos acea buburuză roșie în mișcare. Îți amintești? Ne imaginam cum ne strecuram printre munți cu schiurile pe acoperiș, și asta era cu câteva zile înainte de iunie. Și știam că fericirea cea mai mare de pe pământ se afla în acel Volkswagen roșu. L-am cumpărat cu banii câștigați din munca a două veri.

De-a lungul lacului Krøderen și până în sus spre Hallingdal eram deja sătui de atâta conversație – am vorbit despre tot – și după ce-am trecut de Bromma am reușit să stăm în tăcere un minut sau două. Vedeam aceleași lucruri, deci nu era necesar să comentăm totul. Stăteam chiar și patru, cinci minute în tăcere, până când unul din noi izbucnea în râs ca să înceapă și celălalt. Și se pornea din nou vorbăria.

Am condus și iar condus până când am ajuns în Hemsedal și Vestlandet. În vârful muntelui Hemsedal am văzut un camion enorm cu număr străin într-o parcare, pe dreapta drumului. Despre aceasta am vorbit de mai multe ori în săptămâna ce-a urmat. Mai târziu, după câțiva kilometri, am zărit pe marginea drumului o femeie care mergea în direcția muntelui, deci în direcția noastră de condus. „Ia uite!” ai spus. „Vezi?”

Era seară târziu, și ni s-a părut destul de ciudat să vedem o femeie singură la acea oră târzie din zi. Singurul motiv pentru care n-am oprit s-o luăm cu noi era că nu mergea pe drumul asfaltat, ci pe o potecă la dreapta, la câțiva metri de drum, și se îndrepta foarte hotărâtă în direcția muntelui. Purta îmbrăcăminte închisă la culoare, iar pe umeri avea un șal de culoare trandafiriu. Era o imagine interesantă vizual, care a rămas fixată în mintea mea, un scurt videoclip al femeii cu șalul roșu-trandafiriu în seara cea albastră de vară; cu pași repezi și hotărâți, pentru cine știe ce motiv, se îndrepta spre munte, nu, voia să treacă *peste* munte, Steinn. Se ducea și ea tot la Vestlandet. Ai redus viteza și când am trecut prin dreptul ei, ne-am uitat amândoi spre dreapta. În zilele ce-au urmat am vorbit mult despre femeia din pădure și cum arăta. Era o femeie în vârstă, spuneam noi. O femeie între două vârste, cu un șal roșu-trandafiriu pe umeri. Sau o doamnă de cincizeci de ani, am zis noi.

Ești treaz, Steinn? Te-ai trezit și tu devreme? Stau în camera galbenă și în această zi îți scriu ție, fii în preajma mea. În urmă cu aproape o generație, ne-am promis să nu mai amintim niciodată ceea ce s-a întâmplat acolo, sus, pe munte. Dar acum ne-am călcat jurământul amândoi.

Sunt aici. Este foarte devreme, dar stau deja în bucătărie cu un espresso dublu în fața mea. Voi citi imediat ce primesc. Și o voi face toată ziua, deoarece voi fi online tot timpul. Peste câteva minute plec și iau laptopul cu mine la serviciu. Cred că este pentru prima dată când plec de acasă atât de devreme, o dată cu cântatul cocoșilor, și nu este de mirare că de-abia a început să se lumineze de ziuă. Berit doarme, îi las un bilețel că m-am trezit devreme și n-am mai putut dormi. Am multe de făcut, scriu eu.

Hai, trimite ce mi-ai scris, sunt curios. Tu îți amintești mai bine decât mine.

Acolo sus pe Hemsedal erai încă supărat și contrariat că n-am găsit nici un loc de dormit în acea noapte, și mai ales fiindcă dintr-o dată ai decis că ardeai de nerăbdare să faci dragoste cu mine; asta s-a întâmplat chiar după ce am depășit femeia cu șalul. Mai întâi a început ca o glumă, o remarcă întâmplătoare aș numi-o, dar ai devenit din ce în ce mai obraznic și mai insistent, ceva rar din partea

ta, și-am început să rîd din nou, dar tu ai găsit un drum de pădure lateral pe care-ai condus câțiva metri până la malul unui râu. Era o vreme uscată și credeam că mă vei invita în iarba dintre copaci. Dar era rece afară, iar tu ai stat și creat un concept definit și original pentru piesa ta de rezistență. Bietul de tine! Dintr-un anumit motiv, pe care doar tu îl știi, ai fost înrobît de fantasma unor poziții și mișcări acrobatice, înăuntrul buburuzei roșii; și așa cum ai spus, nu te puteai elibera de acele imagini intense. Sunt doar o ființă umană, ai spus. Ți-am aruncat o privire piezișă, tu ți-ai dat ochii peste cap și-ai recunoscut: „Nu sunt decât un bărbat”.

O jumătate de oră mai târziu eram din nou pe drumul național și-ai început să mărești viteza.

Rămăsese în aer pasiunea satisfăcută și ni se părea că pluteam prin aer, asemeni unui proiectil. Către munte, către munte! Am reținut că eram pe drumul național 52, ceea era destul de amuzant, pentru că amândoi ne-am născut în acest an. Recolta anului, ai spus. Sau poate eu eram cea care-a spus.

Sunt sigură că tu erai la volan, eu n-aveam carnet de conducere pe-atunci. Era, cred, miezul nopții, dar nu se făcea întuneric beznă în acea perioadă a anului. Fusesse o zi caldă, dar acum se răcise și era o atmosferă puțin cețoasă, căci ajunseserăm în vârful muntelui. Dacă ar fi fost o seară întunecată de toamnă, atunci contururile ar fi ieșit mai bine în relief, iar vizibilitatea ar fi fost mai bună în lumina farurilor. Totul era de un albastru spălăcit, o insomnie opacă. Cu singura excepție a unei licăriri ca de diamant în depărtare, deasupra orizontului. Amândoi am remarcat-o și am discutat despre asta în zilele următoare.

La granița județului, de-a lungul Lacului Bătrânilor, am văzut deodată ceva roșu fluturând în întuneric, am simțit că mașina s-a lovit de ceva, iar centurile de siguranță s-au smucit brusc.

Ai încetinit viteza sau mai bine mașina a încetinit, dar după câteva secunde ai accelerat din nou și au trecut patru, cinci minute înainte ca unul dintre noi să spună ceva. Și asta nu a fost singura enigmă: ce-ai gândit atunci Steinn, ce-am gândit eu atunci? Poate că n-am gândit deloc. Poate eram sub efectul șocului.

După ce-am trecut de râu, am întâlnit o dubiță albă care trecea pe drumul de deasupra muntelui spre est și-atunci ai spus speriat: „Cred c-am călcat pe cineva cu mașina!”

Era ca și cum am fi gândit amândoi cu un singur creier, căci în aceeași secundă am gândit același lucru, te-ai întors spre mine brusc, iar eu am dat tare din cap, afirmativ, de mai multe ori.

„Știu, am spus. Am lovit-o pe femeia cu șalul roșu-trandafiriu.”

Ne îndreptam spre vest, trecusem de hotelul Montan Breistølen și când eram la prima curbă strânsă în coborâre, deodată ai oprit și ai întors mașina. N-ai spus nimic, dar am înțeles ce gândeai din încordarea umerilor și privirea ta fixă. *Poate are nevoie de ajutor. Poate e rănită grav. Poate am omorât pe cineva....*

Câteva minute mai târziu eram la locul în care mașina s-a lovit de ceva în întunericul plin de ceață. Ai oprit și-am sărit din mașină amândoi. Era rece și bătea vântul puțin. Dar nu era nimeni. Ai observat că farul drept era spart și-ai cules câteva cioburi de sticlă de pe asfalt și de pe marginea drumului. Ne-am uitat împrejur și mi-ai arătat cu degetul, jos, un șal roșu-trandafiriu care zăcea pe iarba din panta ce ducea înspre râu, la câțiva metri de drum.

Șalul era curat și uscat, ca și cum atunci ar fi fost dat jos de pe umerii unei femei, și se mișca puțin în vânt, ca și când ar fi fost însuflețit, și nici unul dintre noi nu a avut curajul să-l atingă. Ne-am uitat din nou în jurul nostru și chiar dacă era o noapte de vară n-am putut distinge conturul nici unei ființe, indiferent în ce direcție ne-am fi uitat. Nu aveam altceva decât un șal roșu-trandafiriu. După ce-ai mai cules de pe jos câteva cioburi din farul spart al mașinii, am plecat. Repede.

Eram din nou șocați. Piciorul îți tremura pe accelerație, iar mâinile pe volan; nici unul dintre noi nu spunea nimic, dar sufletele noastre aveau un filtru comun, astfel încât aveam acces la gândurile și senzațiile celuilalt.

În orele și zilele următoare am stat să analizăm totul, cu toate că era clar și știusem încă de când stăteam împreună în buburuza roșie că am lovit-o cu mașina pe femeia misterioasă pe care o văzuserăm pe drumul de deasupra muntelui, înainte de a savura micul nostru moment de pasiune, jos la marginea râului. Pentru că noi am oprit mașina pentru o jumătate de oră, femeia a ajuns să ne depășească în mersul ei pe jos, iar depășirea i-a fost fatală.

Singura urmă era șalul ei roșu. Amândoi am gândit că femeia rănită sau moartă a fost luată de pe marginea drumului în dubița albă, era singura explicație a dispariției ei. Aceasta era cu mult înainte să apară telefonul mobil, iar noi am imaginat variantele posibile ale acestei întâmplări: cum șoferul dubiței ori s-a oprit la prima casă din Hemsedal pentru a cere ajutor și ca să sune poliția și ambulanța, ori a condus în cea mai mare viteză cu victima la spitalul din Gol.

Sau, pentru că ne-am gândit și la asta, poate nu mai era nevoie să se grăbească. Trist și solemn, șoferul dubiței s-a înfățișat ducând în mașină o femeie moartă în urma unui accident, pe drumul național 52, la sediul poliției din Hemsedal, vorbind poate de Volkswagenul roșu care venea din sens opus.

Drumul cobora spre vest și, când am trecut pe lângă Breistølen și pe lângă curba strânsă de unde ne întorseserăm după accident, ai oprit brusc în dreptul prăpastiei și mi-ai ordonat să mă dau jos din mașină. „Coboară!” ai țipat la mine. „Coboară!”

Erai furios, vocea ta suna odios, poate că voiai să te răzbuni pe mine – așa am gândit; în orice caz, n-am îndrăznit să mă opun, mi-am desfăcut centura de siguranță și m-am dat jos din mașină. „Steinn, Steinn, plângeam eu. Ce ai de gând să faci acum? Ai de gând să mă lași aici?” Eram atât de speriată încât m-am gândit: O să mă omoare? Ca să se descotorosească de singurul martor? Poate că a mai omorât pe cineva... Ai accelerat motorul îndreptându-te spre prăpastie. Aveai de gând să te arunci în prăpastie cu mașină cu tot și să-ți pui capăt zilelor? Am strigat din nou: „Steinn! Steinn!” Dar tu ai accelerat și te-ai ciocnit în blocul de piatră de pe marginea prăpastiei. Hotărât, te-ai dat jos din mașină și-ai constatat că acum și farul din dreapta era spart, bara de protecție îndoită rău.

Te-am întrebat: „De ce-ai făcut asta?”

Nici nu te-ai uitat la mine. Dar ai spus: „Aici am avut accidentul cu mașina”.

Ai adus din mașină cioburile pe care le luaserăm cu noi de pe munte și le-ai lăsat în fața blocului de piatră, alături de cioburile noi. Le-ai așezat jos ca pe niște bucăți dintr-un joc de puzzle.

Era miezul nopții și era frig. Mă gândeam că mașina nu va mai porni din nou, dar era încă în stare bună, doar puțin hodorogită. Eram obosiți, ne-am pierdut concentrarea și ne-am lovit de stânca enormă plasată strategic pentru a împiedica o mașină care nu putea lua bine curba strânsă să se

prăbușească de la câțiva zeci de metri în prăpastia abruptă.

Când am ajuns la Borgund, am tresărit văzând biserica din lemn care se ridica ca pe o scenă macabră din lumina cețoasă a dimineții. De jur împrejur era cimitirul cu mormintele și crucile din piatră, iar în fața unuia ardea o lumânare, roșie-trandafirie, în noaptea transparentă de vară.

Am continuat să conducem de-a lungul râului Lærdal în timp ce se lumina din ce în ce mai mult, și paradoxal eram din ce în ce mai treji pe măsură ce se lumina mai mult. Era deja ziuă când am ajuns în Lærdal, și eram de acord că putea fi și prea devreme, și prea târziu să căutăm o cameră, putea să pară suspect, și-apoi nu voiam să defilăm prea mult cu mașina lovită. De aceea am condus încă 10 kilometri până la feribotul din Revsnes. Aveam de așteptat doar câteva ore până la primul feribot. Am parcat în față, pe chei, ne-am lăsat spetezele scaunelor în jos și am încercat să prindem un pui de somn.

Eram resemnați. Unul dintre noi a spus ceva de genul că poliția ne va ridica cu siguranță înainte de a trece peste fiord. Nu puteam pleca oricum nicăieri înainte de venirea feribotului. Chiar dacă femeia era moartă și nu putea depune mărturie împotriva noastră, șoferul dubitei albe văzuse Volkswagenul roșu cu schiurile pe acoperiș doar câteva minute înainte de găsirea acelei femei rănite sau moarte pe marginea drumului. Era ușor de înțeles că poliția putea veni din moment în moment.

Ce căuta femeia acolo pe munte în mijlocul nopții? În pustietatea aceea unde nu se găsea nici măcar o cabană de pescuit sau de vânătoare. Și nici nu era gros îmbrăcată, nici nu purta îmbrăcăminte de urcat pe munte.

Cine *era* această ființă? Puteam fi noi siguri că nu era însoțită? Era oare cu cineva? Poate era implicată în ceva. Căci era ceva ciudat cu autocamionul cu remorcă pe care-l văzuserăm sus în Hemsedal. Poate se pregătea ceva...

Eram prea îngrijorați ca să putem dormi. Și ne era teamă de lumina zile. Stăteam culcați cu ochii închiși și vorbeam în șoaptă ca în copilărie când înoptam la prieteni. Am spus că ne-am deplasat cu câteva grade pe această planetă mică ce se rotește în jurul soarelui, iar tu ai adăugat repede că soarele este una dintre sutele de milioane de stele din Calea Lactee.

Și am început să vorbim din nou. Ceea ce am trăit nu a fost decât o undă în imensitatea oceanului. Trebuia să vedem lucrurile într-o perspectivă mai mare. Trebuia să ne distragem unul altuia atenția, să ne abatem gândurile în altă direcție. Și de data aceea n-am mai izbucnit în plâns la gândul că într-o zi nu vom mai exista. Nu se potrivea, nu era timp de jelit, vinovăția luase locul tristeții, deoarece era vorba de viața unei ființe omenești. Însuși gândul acesta era atât de înspăimântător încât nu aveam curajul să vorbim despre asta. A ucide! Eu, care nu puteam concepe că într-o zi voi pierde contactul cu această lume, cu acest univers imens, cu tot. Cu tine, Steinn, da, cu tine, de asemeni.

Cred că de atunci, de când stăteam pe cheiul feribotului în acea dimineață incertă și fragilă, nu am mai pomenit despre „cea pe care am lovit-o” și nici n-am mai vorbit direct despre ce s-a întâmplat. Dacă discutam despre asta, spuneam doar: *chestia* sau *întâmplarea aceea*. Tu conduceai în mare viteză acolo, pe platoul muntelui; când am început să coborâm, ai apăsat accelerația, demonstrând ce viteză atinge mica noastră buburuză, și e posibil să o fi lovit și să o fi ucis pe femeia aceea pe muntele Hemsedal. Și n-am mai putut vorbi despre asta. Cum am ajuns în Oslo, acest capitol

a fost sigilat și îngropat.

Cum vom mai putea trăi împreună? A trăi împreună înseamnă a vorbi împreună, a gândi împreună cu voce tare, a glumi și a râde; mai mult decât atât, înseamnă a dormi împreună și a fi apropiați unul altuia.

Pe de altă parte, despre Femeia de culoarea merișoarelor de munte am vorbit deschis de la început și datorită ei de acum încolo voi repeta fără a șovăi că am accidentat și am ucis o ființă pe muntele Hemsedal. Voi reveni la acea binecuvântată Femeie de culoarea merișoarelor de munte, fii sigur. Dar de astă dată, vreau să fiu sigură că voi relata totul în ordine cronologică.

Iar tu? Ai reușit să ajungi la birou?

Da, și de câteva minute m-am conectat la Internet și am primit primul e-mail al zilei. Era de la tine, l-am citit și l-am șters.

Îți amintești mai multe detalii decât mine. Mă întreb un singur lucru, dacă nu exagerezi puțin afirmând că eram aproape siguri de consecința accidentului: că femeia lovită nu era numai rănită, ci, de fapt, moartă. Ar fi putut din căzătură să se fi rănit sau să-și fi rupt o mână și poate a fost dusă de șoferul dubiței albe înapoi la Hemsedal. Ceea ce s-a întâmplat a fost destul de dramatic și, stând aici și citind, am re trăit totul din nou.

Sunt de acord cu tine că trebuie să revii la Femeia de culoarea merișoarelor de munte. Și când va veni vorba de ea, sunt convins că voi avea și eu câteva opinii divergente. Dar de asta cred că erai sigură.

Opinii divergente! Ca și cum n-aș ști că te afli într-un institut de știință! Apropo, cum arată? Biroul tău, vreau să spun...

Stau într-o încăpere dreptunghiulară din departamentul de matematici al universității, în clădirea cunoscută și sub numele Institutul Niels Henrik Abel; rafturile, masa și parchetul sunt acoperite de rapoarte științifice, compendii și alte cărți de specialitate. Dar astăzi nici n-am băgat de seamă interiorul prozaic. Când citesc ce ai scris, este ca și cum aș fi în aceeași cameră cu tine și te-aș asculta povestind, sau în același Volkswagen. Continuă! Ai rămas la noi doi stând în mașina parcată pe cheiul de feribot la sud de Sognefjorden.

Pe la patru dimineața se luminase de ziuă și ceva mai târziu a răsărit soarele. Stăteam cu ochii închiși și continuam să vorbim în șoaptă. Ne-am amintit câtă siguranță oferea viața în Epoca de Piatră, și pentru cei care au trăit cu câteva mii de ani în urmă, dar și pentru noi, cei care trăiserăm într-o peșteră pe podișul Hardanger cu un an înainte.

Însăși acea perioadă a epocii de piatră era la o distanță de neimaginat față de ce am trăit în acea noapte. Am visat din nou la nopțile lungi de vară din fața peșterii noastre, când întinși pe spate, cercetam imensul univers. Ne imaginam că am putea vedea la mari distanțe, de-a lungul spațiului miraculos. Era aproape dureros să ai o legătură atât de apropiată cu licăririle intense, în colțuri, aflate la distanțe imense, măsurate în ani-lumină. Aceste lumini exotice, care erau din punct de vedere optic în apropierea noastră, călătoriseră prin spațiu timp de mii și mii de ani lumină înainte de a ajunge la senzorii minții noastre care le-au recepționat și le-au transformat. Lumina acestor

Îndepărtate corpuri cerești a călătorit și a călătorit până a atins retinele noastre, continuându-și drumul într-o altă poveste și într-o altă dimensiune prin vălul simțurilor noastre, ajungând la însăși adâncimea sufletului. Și într-o noapte a răsărit luna, mai întâi ca o seceră subțire, dar a crescut din ce în ce mai mare, noapte de noapte, aruncând o avalanșă de lumină și de raze argintii peste întreaga boltă cerească și peste podișul Hardangervidda. Era ca o ușurare, nu numai pentru că ne puteam privi în ochi în mijlocul nopții, ci și pentru ne oferea odihna ochiului și sufletului, care obosiseră să scruteze în adâncimea spațiului ca în nopțile trecute.

Stăteam în Volkswagenul nostru roșu, cu ochii închiși, amintindu-ne de Epoca de Piatră, de univers și trecutul nostru; hotărâserăm să fie o noapte ca în copilărie, o noapte lungă, până când poliția sau lucrătorii de pe chei vor veni să ne trezească. Dar în schimb am auzit în depărtare bâzâitul feribotului din larg care ne prevestea că noaptea luase sfârșit, când unul dintre noi a început să povestească despre explozia stelelor din noaptea sacrificării mielului. Am rămas înmărmuriți la vederea aceluia spectacol unic. Am numărat treizeci și trei de explozii de stele pe o durată de câteva minute, dar eram atât de uimiți încât am uitat să ne punem în gând 99 de dorințe, care poate acum s-ar fi împlinit. Eram sătui și ne simțeam bine. Tocmai ne terminaserăm porția de friptură de miel și ne mai rămăsese și pentru zilele următoare. Dorințe? Ne aveam unul pe celălalt.

Am trecut fiordul. Cei de pe feribot s-au uitat cam mirați la mașină, iar la noi cu milă. Căci urmele coliziunii unei mașini sunt ca rănille fizice, trupești: se văd când sunt proaspete. Martori, ne-am gândit. Ne-am șoptit ceva în acest sens. Încă de pe atunci, postul național de radio NRK avea un program de noapte în care se anunțau actualitățile zilei pe scurt, din oră în oră. Știam asta. Ceea ce nu știam era că toți angajații feribotului ascultau știrile zilei, acolo sus, în cabina timonierului.

Am coborât pe partea cealaltă a fiordului în Kaupanger și-am continuat drumul spre vest spre Hella. De acolo trebuia să luăm vasul spre Fjærland, locul de unde trebuia să începem expediția noastră spre ghețarul Jostedalsbreen.

Asta se întâmpla cu mult înainte de apariția Internetului. Dar aveam la noi harta rutieră a Norvegiei, știam ruta și orarul feribotului, iar dacă-l pierdeam trebuia să așteptăm o jumătate de zi în Hella. Simțeam că jocul a luat sfârșit când am fost opriți de poliție între Hermansverk og Leikanger. Ne-au găsit până la urmă.

Două mașini de poliție stăteau acolo, și una din ele avea aprinse luminile albastre. Numai un idiot s-ar fi gândit că ar fi fost posibil să scăpăm atât de ușor când toată partea din față a mașinii era mărturia clară în ceea ce am fost implicați. Se luminase bine și chiar dacă nu existau încă telefoane mobile, trecuseră probabil câteva ore de când poliția fusese anunțată de accident. Chiar dacă ai fost atât de grijuliu și ai aranjat acel alibi acolo sus la prăpastie, tu ai fost cel care ai spus tare și cu un ton autoritar, în timp ce trăgeai pe dreapta în parcare: *Ne dăm bătuți. N-are rost să negăm ceea ce s-a întâmplat.*

Am dat din cap. Dar tu ai continuat: *Ai înțeles? Am intrat în panică și gata!* Am dat din cap din nou. Eram atât de obosită și speriată, Steinn. Eram distrusă. Tot ce am iubit și toate lucrurile în care am crezut au fost călcate în picioare. După toate cele întâmplate acolo sus pe munte, dorința ta era și-a mea.

Dar nu era decât un obișnuit control de rutină. Nici nu ne-am dat jos din mașină, și asta spre binele meu căci nu cred că puteam să mă țin pe picioare. Era într-o luni dimineața devreme, iar fiola nu s-a înroșit. Dar am primit un avertisment. Să reparăm farurile în maximum zece zile, când vom ajunge înapoi la Oslo, au spus polițiștii; au fost drăguți și cumsecade, și chiar dacă nopțile de vară erau încă luminoase, ne-au interzis să conducem noaptea până când farurile nu vor fi reparate.

Am primit avertisment și interdicție de a conduce noaptea, Steinn! Este tot ceea ce am primit. Și cu această decizie nu ne puteam tocmi...

Am ajuns la Hella și am prins feribotul. Hella, ca și Revsnes, nu erau așezări, ci stații de feribot unde nu găseai nici măcar un chioșc. M-a apucat una dintre poftetele mele de ciocolată, uneori greu de învins. Tot ce am vorbit în acea jumătate de oră până la venirea vasului de la Vangsnes era despre schiuri. Trebuia să parcăm mașina, deoarece nu avea sens să o luăm în satul de pe marginea micului fiord unde nu se aflau nici măcar drumuri, și mai ales în starea în care se afla. Dar schiurile?

Toate acestea ți le amintești și tu cu siguranță, dar de data aceasta această istorie trebuie relatată într-o înlănțuire logică. Începuserăm să fim rezonabili unul cu altul, calculați.

Să ne întoarcem? Am fost de acord și ne-am promis unul altuia să ajungem pe rocile acelea cenușii pline de zăpadă, pe ghețarul Jostedalsbreen, acolo trebuia să ajungem ca apoi să găsim un loc în care să înnoptăm; ne trebuiau un pat și o pătură sub care să ne ghemuim împreună.

Oricum nu avea să treacă mai mult de o zi, poate două sau trei înainte de a fi arestați, n-aveam de unde ști. Știam doar că asta se va întâmpla mai devreme sau mai târziu, era o chestiune de zile. Am văzut reacția echipajului de pe vas la vederea urmelor coliziunii de pe mașină și am fost opriți și inspectați de poliție. Restul, și eram amândoi de acord, ținea de coordonare și de cercetări, adică de timp. Dar atunci dimineața, în Hella, ne-am dat seama după numai o jumătate de oră că nu era posibil să schiem pe ghețar. Nu aveam atâta sânge rece încât să schiem pe ghețar după cele întâmplate. Trebuia să citim ziarele și să ascultăm la radio. Trebuia să fim în gardă. Știam despre un hotel din lemn legendar în care am fi putut sta pentru o vreme. Schiurile ar fi putut rămâne în Hella. Dar nu, fusese văzut un Volskwagen roșu cu o pereche de schiuri pe acoperiș. La sfârșitul lui mai! Era un risc prea mare. Și cum ne-am fi prezentat noi acolo, la hotel? Cel mai bine ar fi fost să ne cazăm acolo ca excursioniști veniți să schieze pe suprafața ghețarului.

Ceva dinăuntru nostru ne spunea că indiferent cum se va sfârși – după procedurile poliției sau după anchetă, vreau să spun – noi doi, ca pereche, trecuserăm printr-o adevărată traumă. Dacă nu vorbim despre atacurile mele de panică și tendința ta de a bea unul sau două pahare în plus, trăiserăm împreună o viață normală până când am întâlnit-o pe femeia cu șalul roșu-trandafiriu care se îndrepta spre Lacul Bătrânilor și pentru prima oară, acum, eram în criză. Dar nu ne puteam despărți încă. Poate peste o zi sau două, dar nu în acea clipă.

Trebuia să ne trăim ultimele ore și zile împreună înainte de a se sfârși totul.

De aceea, am făcut împreună o plimbare cu barca în fiordul acela îngust, destul de plăcută. Spre nord, chiar deasupra aceluși ghețar impunător. Priveliștea ne-a impresionat atât de mult, încât ceva s-a întâmplat cu noi, era ca o descătușare sau ca și când deodată s-ar fi sfârșit un baraj între noi. Am început să glumim și să râdem din nou. Ți amintești? Trecuserăm la rolul unor ființe libere și fără

griji. Eram niște actori de excepție. Nu dormiserăm, și asta sigur a ajutat, dar cel mai important lucru era faptul că noi eram unul cu altul sinceri și lipsiți de inhibiții și puteam fi astfel încă douăsprezece sau douăzeci și patru sau poate patruzeci și opt de ore. Dintr-o dată eram Bonnie & Clyde. Eram obișnuiți să fim diferiți de alții, un avanpost în lume, cum ne spuneam adesea. Dar deodată eram în afara legii. Am jucat acest rol, și acum, după mai mult de treizeci de ani, putem mărturisi aceasta. Începuserăm să jucăm rolul unor ființe cinice.

La hotel am spus că vom rămâne doar câteva zile, nu știam exact câte, și că ne-am fi gândit la o excursie pe ghețar, am adăugat, căci văzuseră schiurile, și-am mințit că am fi fost la un curs despre ghețari și că voiam să facem o excursie glaciară. Ai spus ceva despre ghețarul Svartisen...

Dar ne doream pur și simplu câteva zile împreună, tu și eu, și ne gândeam că asta avea să fie ultima noastră escapadă. Nu cumva am pretins că eram proaspăt căsătoriți?

Asta se întâmpla la patru ani după ce așa-zisa „lege a concubinajului” a fost abrogată; însă în timpul primului nostru an de conviețuire împreună, necăsătoriți fiind, relația noastră ar fi putut fi denunțată la poliție drept ceva ofensator și incriminabil.

Am cerut cea mai frumoasă cameră, aveam ceva de sărbătorit, am spus noi, cred că am spus ceva despre trecerea unor examene, și așa era, de fapt, fiindcă eu luasem examenul secundar la istoria religiilor, iar tu absolviseși cu succes niște cursuri suplimentare de fizică.

N-a fost greu să primim cea mai confortabilă cameră, deoarece era înaintea sezonului de vară; am primit camera din turnul hotelului, și... Steinn, nu știu dacă îmi place să scriu asta, dar în aceeași cameră am stat eu și Niels Petter când am înnoptat acolo în această vară. Era ciudat să mă aflu din nou acolo, cu el. Cât de întâmplătoare a fost această coincidență nu știu, și acum nu vreau să vorbesc despre ceva ocult, dar el a fost cel care a rezervat camera, și sunt căsătorită cu un om darnic și protector. A fost foarte dezamăgit și trist când mi-am dedicat tot timpul ție în Orașul Cărții. Ne bucuram la gândul că avem timp să ne uităm după toate cărțile pe care nu reușiserăm să le citim în tinerețe, dar dacă nu mă înșel, ți-am scris că și-a revenit pe drumul spre casă.

În acea dimineață, în timp ce stăteam în fața recepției finalizând formalitățile de primire a camerei, am avut o rugămintă, ce-i drept cam îndrăzneată, dar nu aveam de ales. Am întrebat dacă aveam radio în cameră și răspunsul a fost negativ. Atunci am întrebat dacă nu este posibil să împrumutăm un radio portabil. Era o nebunie, dar ne simțeam complet deconectați de lume, în lipsa știrilor de la radio. Am comentat că tu studieai dreptul și doreai să urmărești actualitatea. Era ceva despre Germania de Vest și banda Baader-Meinhof, am adăugat.

Asta era doar cu câteva zile după ce Ulrike Meinhof a fost găsit mort în închisoarea Stammheim. Nu știu de ce am spus asta, poate din cauză că noi doi aveam ceva comun cu Andreas Baader și Ulrike Meinhof. La care tu mi-ai aruncat o privire contrariată.

Am primit și camera, și radioul. Camera avea un balcon în formă de semilună cu vedere spre ghețar, spre fiord și cele două buticuri de jos de la vechiul chei. Când am intrat în cameră, ne-am năpustit în pat, cu radioul cu tranzistori cu tot. Era dimineață, nu ne-am uitat la ceas, ci am dat drumul la radio ca și cum tot ce se putea transmite era despre noi. Înainte de a ne culca, am ascultat știrile interne și externe: Parlamentul a susținut propunerea de a micșora vârsta de serviciu militar de la 20

la 19, filozoful german Martin Heidegger decedase... dar nimic nou din zona muntelui.

Lipsa acestor informații a început să ne obsedeze. Țineam bine minte, de la seminarele cu șampanie în patul nostru dublu de acasă, personajul lui Dostoievski, Raskolnikov, și asemenea lui începuserăm să simțim dorința de a fi descoperiți sau măcar interogați cu discreție sau muștrați. Dar am adormit aproape instantaneu. Nici nu cred că am mai apucat să închidem radioul, ne-am cufundat în somn și ne-am trezit târziu după-amiaza.

Plânsul tău m-a trezit. De data asta tu erai cel care plângeai. Te-am mângâiat. Te-am luat în brațe, te-am sărutat pe ceafă și am încercat să te legăn ușor.

Nu peste mult timp stăteam și ascultam din nou la radio. Am ascultat cu atenție o jumătate de oră știrile. Dar nimic. Era deja ora șapte seara, mai mult de jumătate de zi de la întâmplarea de pe muntele Hemsedal, de când avusese loc un accident grav de mașină, iar șoferul, inculpatul, a părăsit cu sânge rece locul accidentului și persoana rănită sau decedată fără să anunțe salvarea sau poliția. „Forțele de poliție au fost mobilizate...” Dar nu, nimic de acest gen. Chiar dacă noi stăteam într-o cameră de hotel, pe un braț al fiordului Sognefjorden, știind foarte bine că am lovit cu mașina o femeie cu șal roșu și, în exuberanța fericirii noastre, am lăsat-o acolo zdrobită, continuându-ne drumul. Dar i-am găsit șalul. Iar șoferul dubiței albe a făcut ce trebuia, de fapt, noi să facem. Dar oare nu anunțase poliția?

Ce era asta? De ce nu apăruse nimic în mass-media despre ceea ce s-a întâmplat? Ce se ascundea, și de ce? Trebuia să fi existat niște motive. Care *ar fi putut* să fie explicația? De ce autoritățile nu anunțau ceea ce știau? Ce căuta femeia aceea misterioasă, îmbrăcată în haine cenușii, cu un șal roșu-trandafiriu pe umeri, în mijlocul nopții acolo pe munte? De ce se afla acolo? Oare era vorba de niște implicații militare sau de spionaj? Era posibil să fi fost amestecați în ceva de mari proporții, care să aibă de-a face cu securitatea națională?

Eu eram cea care aveam aceste gânduri pline de fantezie. Puteam fi sută la sută siguri că femeia pe care o lovide mașina noastră era într-adevăr o ființă obișnuită? am întrebat. La radio nu se anunță dispariția nici unei persoane. Poliția nu a adresat nici un apel în căutare de martori oculari. Poate că era o străină, o vizitatoare din spațiul extraterestru? Deoarece era o lumină cu totul deosebită acolo sus pe munte în acea noapte și am încercat să te fac să comentezi acest lucru. Am spus că văzuserăm o strălucire ca de diamant pe cer.

Eram într-o totală uluire. Cine era victima? Dacă nu era o vizitatoare extraterestră sau vreo fantomă, atunci cineva, undeva, ar fi trebuit să se întrebe cine o ucisese. Am încercat să schițăm un eventual profil: trebuia să fie un bărbat, nici un dubiu în acest sens, deoarece o femeie n-ar fi fugit de la locul accidentului. Dintr-un motiv sau altul, poliția sau securitatea doreau să găsească vinovatul înainte ca detaliile întâmplării să apară în presă.

Mașina noastră era în Hella. Să ne predăm de bunăvoie? Am fi putut să sunăm și să dăm anonim detalii despre mașina accidentată de pe feribot, și astfel purtarea noastră intolerabilă în cele din urmă avea să ia sfârșit. Autoturismul era deja înregistrat în registrele poliției ca vehicul suspect.

Dar în acest haos de întrebări și de răspunsuri cu atâtea variante s-a născut în sfârșit o soluție gândită la rece. Și ideea asta a fost articulată de mine pentru prima dată. Am spus: „Dragul meu

Steinn. Am trăit împreună cinci ani. Și brusc am fost martorii unei întâmplări nefericite, și pentru prima dată împreună am comis o mare greșeală, deoarece nu a fost corect să plecăm de la locul accidentului. Și dacă a fost să se întâmple așa cu noi și cu biata femeie pe care am lovit-o cu mașina, acum nu putem întoarce timpul înapoi. Ce-ar fi să încercăm să facem aceste ultime zile cât mai frumoase cu putință?”

Sirius, m-am rugat eu de tine. Andromeda, Steinn! Și-ai asociat imediat ceea ce am vrut să spun cu ceea ce vorbiserăm acolo în Revsnes.

M-am rugat de tine pentru noi doi și nu a fost greu să te conving. Iar asta a fost începutul unor zile minunate, ultimele de altfel petrecute împreună. Am făcut un duș și după o jumătate de oră eram jos în sala mare cu șemineu care aducea cu un muzeu, având câte un pahar de băutură în mână. Nu aveau Golden Power. Dar aveau Smirnoff și lămâie.

După masă ne-am așezat cu o ceașcă de cafea în fața șemineului în care ardea focul, și de atunci până la sfârșitul săptămânii am ascultat cu punctualitate programul radio: ne duceam sus în cameră și ascultam actualitățile de la ora 22. Dar nu se dădea știrea pe care o așteptam.

Nu trebuie să intru în detalii despre săptămâna petrecută acolo, asta îți amintești, și despre asta am vorbit puțin când ne-am întâlnit ultima oară. În fiecare zi făceam plimbări de ore întregi. În prima zi am urcat până la Supphelledalen, până la limba ghețarului. Îți amintești acea zi cu toate detaliile ei, Steinn? Îți amintești ce am găsit în mușchiul de lângă râu după ce am mâncat ciocolată și am cumpărat mănuși împletite din căbănuța lui Hjørdis de lângă ghețarul Supphellebreen? A doua zi am împrumutat biciclete și am vizitat Horpedal și Bøyadalen.

În Bøyadalen am petrecut câteva ore: am stat și am privit puiul ghețarului, morena rămasă din perioada glaciară.

În toate ieșirile noastre din acea săptămână luam cu noi tranzistorul împrumutat. Într-o zi, când treceam pe lângă recepție, o femeie pe nume Laila a arătat spre radioul cu tranzistori și a întrebat cu o undă de ironie: Baader-Meinhof?

Ne-am făcut că n-am auzit. La știri nu se pomenea nimic despre accident. Nimănui nu-i păsa de Bonnie & Clyde și de ce au fost în stare să facă în călătoria lor nebună de-a latul țării. Trăiam cu plăcere fiecare zi care ne era dăruită. Nu ne mai gândeam la viitor. Savuram fiecare oră care ne era dăruită.

Am discutat și am făcut speculații. Poate că așa a fost să fie, ca acea femeie să fie lovită de mașină și să moară. Și-atunci parcă eram mai puțini vinovați și într-un fel ne simțeam folosiți, ne simțeam victime.

Poate că a fost împinsă pe partea șoselei chiar atunci când treceam prin dreptul ei, căci era încă lumină, în orice caz noi n-am văzut nimic până n-a apărut acel șal roșu în fața capotei mașinii. Iar când ne-am întors la locul accidentului, n-am văzut pe nimeni în jur sau în tufișurile de pe margine. Sau o fi fost deja moartă înainte de a fi lovită de mașină? Și de ce nu? Am văzut doar „ceva roșu în fața capotei”, această expresie am folosit-o de multe ori, femeia în carne și oase n-am văzut-o, poate-am văzut numai șalul ei în bătaia aceea ușoară a vântului de pe munte. Poate că altcineva i-a luat viața și a trebuit să însceneze un accident pentru a acoperi un act criminal. Poate că zăcea la

marginea drumului și fără acel șal roșu pe umeri era greu de observat. Coliziunea cu ea a fost de ajuns să spargă farul din față...

Era de altă naționalitate! La un moment dat am fost siguri de asta. De aceea nimeni nu i-a anunțat dispariția. N-am văzut noi un camion cu număr străin – și eram de acord că era german – la mică distanță de culmea din Hemsedal, chiar înainte ca tu... să o cotești pe drumul acela din pădure, Steinn?

Poate șoferul camionului a fost cel care a luat-o de pe drum. Sau poate exista o legătură între acea dubiță albă și autocamion. Asta s-a întâmplat în mijlocul nopții. Unele întâlniri au loc de obicei la miezul nopții.

Începuserăm să fabulăm despre un camion german care venea dinspre estul țării și o femeie în jur de cincizeci de ani – care poate era un curier – și care era pe drumul care traversa muntele pentru a întâlni o dubiță ce venea din partea de vest...Dar, cu toată energia risipită în speculațiile noastre, nu am ajuns la nici o concluzie....

Hei, ești aici?

Da, am tot așteptat răspunsul tău. În afară de faptul că am așteptat e-mailul de la tine n-am făcut nimic altceva azi. M-am plimbat prin încăpere ca un animal în cușcă și am tot așteptat să aud un sunet de la tine, în computer vreau să spun. Cred că biroul meu are nouă metri pătrați. Dar după ceva timp m-am liniștit și am început să fac ceva practic. Am făcut ordine în hârtii și rapoarte, o astfel de muncă o faci o dată la cinci ani. Am început să simt că nerăbdarea a ajuns la punctul maxim. Povestește, și nu te simți presată de mine să răspunzi pe scurt sau foarte repede.

Acele „ultime zile” înainte de a fi descoperiți păreau nesfârșite, o săptămână romantică trăită într-o atmosferă de plutire, mistică și întunecată de nesiguranța duratei fericirii. Dar nu era ușor de trăit cu această incertitudine a zilei de mâine. Chiar dacă eram recunoscători pentru „săptămâna de grație”, cum unul dintre noi a numit-o în ultima zi, începuserăm să vorbim despre cum ar arăta versiunea „Bonnie & Clyde în vestul Norvegiei”.

Vorbeam despre titlurile și articolele din ziare. Dar că nimic nu s-ar întâmpla și că niciodată nu vom fi pedepsiți pentru ce-am făcut, la această posibilitate nu ne-am gândit. Nu știu, dar dacă am fi știut că vom trăi tot restul vieții cu această inexplicabilă enigmă în suflete, perspectiva asta m-ar fi torturat. Dar nu știam nimic pe-atunci. Trecuse aproape o săptămână și nu a apărut nimic în presă despre femeia accidentată la trecerea peste munte. Crud și brutal părăsită la locul accidentului într-o noapte pe muntele Hemsedal.

Cine era acea femeie, Steinn?

Am avut probleme în a explica de ce n-am urcat sus pe ghețar, așa cum le spusese celor de la recepția aceluia hotel atât de plăcut, niște oameni cumsecade, de altfel. Ai spus că eu nu mă simțeam prea bine, că am avut migrene, iar eu am dat convingătoare din cap. După ce părăsisem locul unui accident rutier, fără a ajuta o ființă poate grav rănită, nu mai părea atât de greu să mințim. Așteptăm câteva zile, ai spus. Am sugerat cumva că aș fi fost la menstruație. Dar nu era așa. Ți se pare poate ciudat că menționez acest lucru acum. Dar n-am avut niciodată zile de repaus în perioada aceea a

lunii, și nici migrene. Eram tot timpul amândoi peste tot și mi s-a părut foarte enervant să dai vina pe mine.

Într-o zi, recepționera aceea amabilă ne-a întrebat mai mult în glumă dacă am fugit sau ne-am ascuns de ceva sau de cineva. Îți amintești ce i-am răspuns? Am luat-o amândoi destul de în glumă. Am fugit de tot ceea ce înseamnă responsabilitate, am răspuns. Ne-am ascuns de tot ceea ce înseamnă stres și agitație. Ne-a privit iscoditor, cu suspiciune. Ceea ce ne-a făcut nesiguri pe situație, iar tu ai răspuns puțin agresiv: Nu este acesta un loc de vacanță?

Aceasta se întâmpla în drum spre micul dejun și cât am stat la masă am fost de acord că venise vremea să plecăm din hotel. Nu era numai din cauza acestui incident. Ceea ce ne obseda mai mult era pur și simplu să ne întoarcem din nou la locul accidentului. Se spune că de obicei criminalul se întoarce la locul crimei, aveam așadar un motiv întemeiat. Trebuia să verificăm dacă nu au mai rămas ceva urme ale accidentului neobservate. Cel puțin trebuia să vedem dacă acel șal trandafiriu mai era acolo.

Și mai era încă ceva. M-am trezit înaintea ta în acea dimineață. Când te-ai ridicat din pat, m-ai găsit în șezlong citind concentrată cartea descoperită în camera de biliard. *Cartea spiritelor* din care citisem cu o seară înainte și pe care ai numit-o „revelația spiritelor”. Și-ai devenit deodată iritat, aproape furios și, nu știu de ce, dar am avut impresia că voiai să plecăm în acea dimineață numai ca să-mi întrerupi lectura cărții. Trebuia să pun la locul ei cartea în biblioteca hotelului înainte de plecare; dar, fără ca tu să știi, am vârat-o în rucsac și n-am scos-o la vedere până când am ajuns în Oslo.

În ultima dimineață, înainte de a ne împacheta lucrurile, am traversat sala de recepție cu șemineu spre verandă, de unde se vedeau fiordul și fagii sângerii, iar fiica hotelierului, proprietara de azi a hotelului, ne-a întrebat dacă nu cumva aveam o jumătate de oră la dispoziție ca să avem grijă de cele trei fetițe ale ei în timp ce ea trebuia să dea o fugă la bancă. Ciudat, dar adevărat, acea așezare mică a fiordului avea o filială a Băncii Vest. Am răspuns spontan, da, fetițele erau foarte drăgălașe, ne cunoscuserăm deja cu ele, cea mai mică n-avea mai mult de doi ani, iar în ultimele două luni tot vorbiserăm între noi că ar fi timpul să renunț la anticonceptionale. Eram fericiți de încrederea pe care ne-o acorda femeia, căci cine și-ar fi dat copiii pe mâna lui Bonnie & Clyde? Nu rețin motivul, dar îmi amintesc că până la urmă am stat cu fetițele aproape toată dimineața și i-am spus femeii că măcar atâta lucru eram fericiți să facem pentru ea, care ne ajutase împrumutându-ne bicicletele și radioul portabil. Și asta nu era necesar s-o spunem. Pentru că lăsaserăm o întregă avere la hotel. Eram niște clienți buni. Când luam masa, nu ne zgârceam nici la vin și nici când era vorba de o băutură în plus, la cafea. Aveau calvados, Stein! Îți amintești perfect. Pe-atunci era o raritate, mai ales în hoteluri mici ca acela, departe de marile orașe. Dar după drumul acela în nordul Franței, calvados a devenit băutura noastră preferată. Nici măcar nu-mi amintesc dacă prin anii șaptezeci se găsea calvados de vânzare în magazinele de băuturi alcoolice, dar chiar dacă ar fi fost așa, era mult prea scump pentru banii noștri.

Dar acolo, în inima fiordului, în mijlocul creștăturilor adânci care stăteau mărturie a epocilor glaciare, ne așezam în fiecare după-amiază după masa de prânz și beam calvados.

Și așa am mai rămas o noapte la hotel. Pe la mijlocul zilei, după ce am fost eliberați din rolurile de babysitters, ne rămăsese toată după-amiaza la dispoziție. Cunoșteam și cele mai mici colțuri ale acelei mici așezări fiordice, urcaserăm pe câteva vârfuri de munte din împrejurimi, ceea ce în dimineațile următoare ne făcuse să simțim febra musculară în picioare, dar nu fuseserăm încă la cabana ciobanului, în valea din spatele hotelului. Era singurul loc în care nu ajunseserăm. Am fi putut pleca în dimineața următoare spre casă, deoarece mașina nu fusese luată de poliție pentru investigații și încă era parcată în Hella; cel puțin am fi putut conduce cât de mult posibil înspre est, spre capitală. Totul cere timp, nimic nu vine de la sine. Dar mai aveam de făcut o excursie, drumul până la cabana ciobanului. Vremea era splendidă și nu plouase deloc de când ajunseserăm la hotel.

După ce ne-am luat ceva de mâncare și un termos cu ceai, am început să urcăm, trecând prin valea Mundalsdalen pe care am revăzut-o împreună cu câteva săptămâni în urmă. Îți amintești, cu siguranță, toate acestea, și de atunci și cele petrecute recent, dar eu scriu tot ce îmi amintesc acum ca să te fac să reflectezi din nou la ceea ce s-a întâmplat.

Am trecut de ultima fermă, cea cu hangarul roșu în stânga drumului și cu poligonul de vânatoare în dreapta, de unde drumul continuă o bucată de-a lungul râului Mundalselven, pentru ca în sfârșit să ajungem la ferma de vară Heimestølen. Și pe acel drum de pietriș a trebuit să țopăim de colo-colo pentru a nu călca în baliga de oi sau vaci, proaspătă încă.

Ne-am amuzat. Trecuse o săptămână și nu știam încă la ce ne puteam aștepta. Chiar dacă nimic nu va lua proporții după întâmplarea de pe muntele Hemsedal, știam că vom fi marcați pe viață și habar nu aveam cum vom reuși să ne continuăm viața în doi cu bagajul amintirilor de pe munte. Încă glumeam și râdeam, eram aceeași ca altădată, și realizam cu o urmă de melancolie că acea zi era ultima zi a Paradisului în acest „cuibușor de nebunii”, spuneam noi, chiar dacă știam că nu acel loc era impregnat de erotism, ci noi ne făcuserăm de cap pe-acolo o săptămână întregă.

Și din mers, căutai să mă îmbrățișezi tot timpul. Și la un moment ai început să dorești mai mult, și nu glumeai, nu era nici o opreliște, toată valea era a noastră, mă rugai, era ușor să ne ascundem în hățișurile pădurii, era cald... dar ca niciodată a trebuit să pun piciorul în prag și să mă opun căci voiam mai întâi să ajungem la cabana ciobanului. Și după asta vom vedea cât chef de nebunii ți-a mai rămas, am spus eu cu o mină veselă. Această replică mi-o amintesc, deoarece te-ai simțit jignit de ea. Dar între timp s-a întâmplat ceva, iar în zilele și în săptămânile ce-au urmat n-ai mai avut niciodată chef. Adevărul este că n-am mai fost împreună niciodată după aceea.

La câteva sute de metri de Heimestølen, pe partea stângă a drumului crescuse un buchet des de flori, degețele roșii. *Digitalis purpurea*. Sunt înalte, de culoare roz-purpurie. Știam că sunt otrăvitoare, dar am mai auzit și că frunzele lor au salvat oameni de la moarte. Este ceva ademenitor în acele flori cu clopoței purpurii. M-am desprins de tine și am alergat spre ele să le miros. Vino, am spus.

Am stat puțin timp lângă degețelele roșii, după care ne-am întors spre dreapta, spre pâlcul des de mesteceni de lângă drum. Acolo, printre tulpinile negre și albe ale copacilor, era un luminiș presărat cu mușchi de culoare verde deschis, în care a apărut deodată o femeie în veșminte închise la culoare și cu un șal roșu-trandafiriu pe umeri. La aceasta m-am gândit mult de-atunci, mă refer în toți anii care-au trecut de-atunci.

S-a uitat atent la noi și ne-a zâmbit. Era femeia pe care o loviserăm cu mașina pe muntele Hemsedal, Steinn! Era ca și cum a fost transplantată acolo în peisajul naturii, așa deodată, de cineva de la înălțime, în cinstea noastră. În ziua de azi știu mai bine cine era și de unde venea. Așteaptă!

După această întâmplare am fost perfect de acord în privința a ceea ce am văzut. Eram de acord că era aceeași femeie pe care am văzut-o de-a lungul drumului național acolo sus la Hemsedal, cu o săptămână în urmă. Avea aceeași figură, același șal, cel care rămăsese în hățișul drumului de lângă râu.

Eram amândoi siguri în privința a ceea ce am văzut. Surprinzător este faptul că nu am fost de acord cu ceea ce *a spus*. Era într-adevăr ciudat, și la acel moment ni s-a părut un lucru cu totul ieșit din comun să auzim două lucruri diferite; și, cu toate acestea, acum am o explicație rezonabilă pentru tot ceea ce s-a întâmplat.

Ei bine, ce a spus? Îmi amintesc destul de clar că s-a întors spre mine și-a spus: *Tu ești ceea ce am fost, iar eu sunt ceea ce vei deveni*. Dar tu ai insistat că ar fi spus cu totul altceva. Nu era ciudat că am fost de acord în repetate rânduri că *am văzut* același lucru? Dar tu ai insistat că pe tine te-a privit și ți-a spus: *Tu, băiete, ar fi trebuit să plătești o amendă pentru exces de viteză*.

Din punct de vedere fonetic cele două afirmații nu pot fi confundate, după părerea mea. Și nici din punct de vedere semantic sau al conținutului vocabularului: „Tu ești ceea ce am fost, iar eu sunt ceea ce vei deveni”. Și: „Tu, băiete, ar fi trebuit să plătești o amendă pentru exces de viteză”. La auzul tău au ajuns niște cuvinte, iar la mine complet altele. Dar de ce ne-a trimis un mesaj dublu? Și cum a reușit ca mesajele să aibă conținut și înțelesuri diferite? Aici e tot misterul. Așteaptă....

Astăzi știu că „femeia între două vârste cu șal roșu trandafiriu” era aceeași femeie pe care am lovit-o cu mașina și am ucis-o și care a venit apoi și ni s-a arătat din lumea cealaltă. Și a făcut-o pentru a ne consola! Ne-a zâmbit, și poate că nu trebuia să folosesc expresia asta, nu trebuia să spun că avea un zâmbet cald, deoarece asemenea cuvinte, „rece” și „cald”, țin mai mult de lumea celor vii; dar, în orice caz, nu era un zâmbet răutăcios.

Era jucăuș, ștrengăresc și enigmatic. Nu, era un zâmbet seducător, Steinn! Ca și cum ar fi spus: *Vino, vino, vino! Moartea nu există. Hai, vino, vino, vino!* Și-apoi forma ei s-a stins încet și-a dispărut de tot.

Ai îngenunchat pe acel drum de pădure, ți-ai acoperit fața cu mâinile și ai început să plângi. Nu voiai să mă privești în ochi, dar m-am aplecat și te-am cuprins cu brațele, legănându-te încet.

?i?am spus: Și-am spus: *Steinn, a dispărut!*

Dar tu ai plâns în continuare. Eram și eu înspăimântată, fiindcă eu nu credeam în așa ceva pe-atunci; dar trebuia să am grijă de tine, și asta mi-a dat curaj.

Ai sărit deodată în picioare și-ai început să alergi în susul văii. Alergai ca și cum te-ar fi urmărit moartea însăși, și-am încercat să te urmez. N-ar fi trebuit să fugi și să mă lași acolo. După scurt timp mergeam unul lângă altul și după puțin timp am început să vorbim de cele întâmplate. Eram amândoi la fel de agitați.

Nu începuserăm încă să ne spunem punctul nostru de vedere. Ne întrebam, ne spuneam părerile pro și contra. Dar eram de acord că femeia văzută printre trunchiurile de mesteceni era una și aceeași

cu cea pe care am văzut-o pe muntele Hemsedal; aceeași pe care am lovit-o din viteză cu mașina și am omorât-o, după părerea mea. Dar deodată se crease loc de îndoială, căci tu, din punctul tău de vedere, ai început să argumentezi cu înflăcărare: femeia nu numai că a supraviețuit, dar a făcut față accidentului destul de bine.

Cum a reușit să vină după noi? ai spus tu îngrozit. Erai îngrozit că o să se țină după noi. Credeai că și-a luat cameră la același hotel și erai neliniștit că o vom întâlni din nou la masă.

În acest fel, îngrijorarea ta se deplasa din ce în ce mai mult și în mod constant spre lucruri cât se poate de materiale. Am încercat treptat să te fac să te îndoiești de ce credeai, să-ți propun alte ipoteze. Mă îndoiam că și-a luat cameră la hotel sau că o vom întâlni la masă. Și-atunci ți-am spus: „A murit, Steinn”. Te-ai uitat la mine măsurându-mă din cap până-n picioare. Și-am continuat: „Poate că nu a venit *după* noi. Poate a venit doar *la* noi. De pe lumea cealaltă, Steinn”. M-ai privit mirat. Privirea ta nu mai avea putere. Păraai neajutorat.

Da, eram neajutorat. Deoarece realizăm că se crease o prăpastie între noi. Nici atunci și nici astăzi nu pot să cred că cei morți sunt în stare să ni se înfățișeze sau că există un loc al lor. Dar tu puteai crede, și astăzi sunt în stare să-ți respect punctele tale de vedere, deci cel puțin ceva s-a întâmplat cu mine în acești treizeci de ani; și ai dreptate, atunci nu eram în stare să concep acest lucru.

Spune mai departe. Simt că ai devenit credincioasă istoriei noastre.

După ce m-am tot plimbat încolo și încolo în acești nouă metri pătrați toată dimineața, simt că mi-am pierdut răbdarea și liniștea. Cred că trebuie să fac ceva, este ora douăsprezece și am luat o decizie.

Scrie în continuare ultimele capitole. Am o presimțire asupra conținutului, căci am tot discutat despre asta atunci, înainte ca tu să rupi brusc relația noastră și să te întorci la tine acasă în Bergen. Îți răspund înainte de sfârșitul zilei, îți promit.

Eram sus la cabana ciobanului când ne-am hotărât să lăsăm toate interpretările deoparte, atât cât va fi necesar. Următoarea zi aveam de făcut o călătorie lungă spre casă și, mai mult decât atât, aveam de trecut pasajul peste munte dintre Sogn-Fjordane și regiunea Buskerud.

N-ar fi trebuit să ne așezăm și să vorbim, să fim de acord cu ceea ce am trăit, am văzut, atâta timp cât totul ne era încă atât de proaspăt în memorie?

Eram amândoi de acord că m-am ghemuit pe vine și-am atins clopoței aceia purpurii. Și-ai venit tu din spate și mi-ai atins părul mai întâi, pentru ca apoi să te ghemuiești și să pui și tu mâna pe degețelele roșii. Nu-mi amintesc să fi *auzit* ceva din partea cealaltă a drumului, dar brusc ceva ne-a făcut să ne întoarcem cu față în direcția aceea. Atunci, printre tulpinile mestecenilor s-a ivit o siluetă de femeie, cu acel șal roșu-trandafiriu pe umeri, printre mușchiul pădurii ca Femeia de culoarea merișoarelor de munte din poveste.

Erau cuvintele mele. Eu i-am pus numele Femeia de culoarea merișoarelor de munte, și asta era pentru noi o expresie retorică, ce devenise o formulare verbală salvatoare pentru două suflete împovărate.

Multe zile am putut vorbi despre Femeia de culoarea merișoarelor de munte și după treizeci de

ani vorbim încă despre ea. Nu se putea vorbi pe-atunci liber despre întrezărirea unei fantome sau a unui duh, a unui spirit care ni s-ar fi arătat. Și trebuie să ne amintim că asta era pe la mijlocul anilor șaptezeci. Era doar cu câteva zile după ce Ulrike Meinhof a fost găsită moartă în închisoarea Stammheim, iar în același an s-au publicat romanele norvegiene cu titlurile *Jenny a fost concediată*, *Perseverență*, *În timpul tău*, *Crucea de fier*, *Campania* și *Graffiti*. Se auzea că pășisem într-o nouă eră și că eram la un punct de cotitură și stăteam în pragul

„Epocii Vărsătorului”.

Din punctul tău de vedere materialistic – contra orientării mele spirituale în devenire – ai lansat o teorie amuzantă în dorința ta febrilă de a înțelege. Susțineam același lucru, și anume că Femeia de culoarea merișoarelor de munte era identică cu femeia pe care o văzuserăm pe muntele Hemsedal. Și deodată ai spus: „Încearcă să vezi aceasta ca un film sau încearcă să o citești ca pe un roman polițist!” Eram interesată să văd unde vrei să ajungi. Ai spus: „Poate cea pe care am întâlnit-o în pădurea de mesteceni era geamăna celeilalte...”

Da, sigur... și poate că Isus a putut să pășească pe apă pentru că Marea Galileii era acoperită de gheață!

Când a trebuit să trecem din nou prin fața mestecenilor, în drum spre hotel, mergeam ținându-ne de mână, mergeam repede, dar ne înțeleseserăm să nu intrăm în panică. Amândoi eram la fel de speriați. Tu ai reușit să-ți păstrezi calmul și să n-o iei la goană, și pentru asta eu a trebuit să suport consecințele, fiindcă aproape că mi-ai sfărâmat degetele și m-a durut mâna multe zile după aceea. Îmi amintesc vinul pe care l-am băut la prânz. Ne era necesar și am băut mai întâi o sticlă și am mai cerut o jumătate; îmi amintesc că nu puteam să țin paharul în mână, aveam mâna ca strivită de forța străngerii mâinii tale.

Îmi amintesc noaptea aceea, Steinn. De data asta eu am fost cea care am încercat să te seduc. Foarte direct. Știam că nu aveam altă șansă. Dacă nu izbuteam în noaptea aceea, nu aveam să mai reușim niciodată să ne regăsim unul pe altul. Am încercat să te ademenesc cu toate trucurile cunoscute, și dacă asta s-ar fi întâmplat doar cu câteva ore mai devreme, te-aș fi învățat pe degete, ai fi fost pasionat ca un sălbatic. Dar nu după ceea ce ni se întâmplase. Și asta pentru că erai deprimat, ca și mine de altfel, și te-ai gândit cu siguranță la viitor, după care ai reușit să te îmbeți. După prânz și rachiul de mere, am mai luat cu noi în cameră o sticlă de vin alb, pe care eu n-am atins-o. Îți amintești sfârșitul? Am adormit unul la picioarele celuilalt. Am încercat o dată să te mângâi cu talpa piciorului pe obraz, dar tu l-ai respins, nu supărat sau brutal, doar hotărât. Nici unul dintre noi n-a putut să adoarmă în primele ore. Stăteam treji și știam că celălalt nu dormea, dar fiecare dintre noi încerca să se prefacă a fi în lumea viselor, iar într-un târziu am adormit, sau cel puțin tu ai adormit, nu mai puteai să stai treaz după atâtea pahare de băutură.

Am regretat că nu m-am lăsat ademenită de setea ta de dragoste, acolo sus în tufișul de arini, înainte de a o întâlni pe Femeia de culoarea merișoarelor de munte. Știam, simțeam că e posibil să ne despărțim și îți simțeam deja lipsa.

Dorul unui cuplu în același pat poate fi uneori mai dureros și mai intens decât dorul de-a curmezișul continentelor.

Povestea luase sfârșit. Am vorbit ca doi prieteni pe vas, deasupra fiordului. Am băut cafea și am mâncat clătite făcute în stilul din vest. Cu schiurile și rucsacurile am coborât de pe vasul M / F Nesøy în Hella, iar mașina stătea parcată acolo așa cum o lăsasem, și arăta jalnic, de parcă i-ar fi fost dor de noi. Bietele faruri, biata bară din față, am gândit, și cred că am și spus asta cu voce tare. Iar tu ai avut o replică de un umor sarcastic: „Arată la fel ca noi”. Și-am plecat la drum.

Ce am fi putut găsi acolo sus pe munte? Ce am scăpat din vedere când am părăsit locul ultima dată? Am cercetat sistematic după pete de sânge? Sau resturi de piele ori fire de păr?

Dar de fapt nu am vorbit numai de asta. După toate cele întâmplate, am avut o călătorie plăcută, înapoi spre casă. Poate pentru că ne dădeam seama că aceea era ultima noastră călătorie împreună cu mașina.

Începuserăm să ne purtăm unul cu altul cu un fel de respect post-simbiotic. Orice deviere spontană și pasionată către un nou cuib al dragostei era imposibilă. Dar ne purtam frumos, ne ocroteam și aveam multă considerație unul față de celălalt.

Mai întâi trebuia să trecem peste fiord ca să ajungem la Lærdal, la râul și biserica din lemn. Era cât pe ce să leșin când am trecut pe la acea curbă, pe lângă prăpastie, acolo unde cu o săptămână în urmă am crezut că aveai să mă omori sau că voiai să te sinucizi. Ai luat mâna de pe volan și mi-ai pus-o pe umeri. Gestul era drăguț și răspândea căldură. După aceea am ajuns pe vârful muntelui din nou.

Iar eu sunt pe drum din nou. Sunt în Gol, și mi-am găsit un loc cu semnal de Internet în Pers Hotel. Am citit ultimul e-mail de la tine, și îți scriu acum de aici.

Lumea se uită la mine, nu sunt un client al hotelului, ci pur și simplu în trecere, și cred că în curând vor veni la mine să-mi vorbească. În trecut se întâmpla ca oamenii să se furișeze într-un hotel ca să se ducă la toaletă. În zilele noastre fac asta ca să poată folosi Internetul.

A trebuit să trec peste munte din nou, a trebuit. Dar tu continuă. Ai patru, cinci ore la dispoziție până când am să găsesc un nou loc în care să mă conectez la Internet. Va fi de la hotelul de acolo din inima fiordului, mă îndrept spre el. I-am sunat să le spun că sosesc, dar este la sfârșitul sezonului și mi-au spus că s-ar putea să fiu singurul lor client peste noapte.

Ești în drum spre Fjærland, Steinn? Să ne facem atunci cu mâna în Hemsedal. Acolo, într-un loc vom trece unul pe lângă altul și-atunci nu vom mai fi separați decât de un metru și o generație....

Ne uitam spre Lacul Bătrânilor, la oglinda apei clare și reci, și am remarcat după volan și accelerație că tremurai din nou. Și am ajuns acolo. Ai tras mașina la marginea drumului și ne-am dat jos din buburuza noastră roșie; aveam multă grijă unul de altul, dar durerea, regretul și amărăciunea pentru ceea ce s-a întâmplat tăiaseră legătura erotică dintre noi. Ai început să înjuri în gura mare, vulgar. Nu știam că aveai astfel de cuvinte în vocabular. Eu am plâns doar.

Dar șalul roșu-trandafiriu dispăruse. Am căutat pe o porțiune destul de mare și, chiar dacă ceea ce căutam ar fi fost ușor de văzut, nu era nicăieri. A fost găsit și luat de cineva? Sau a fost dus de vânt?

Nu-mi amintesc dacă ne-am simțit ușurați sau dezamăgiți când am găsit alte câteva cioburi de la far. Deci nu fusese doar închipuirea noastră! Aici am lovit în viteză o ființă. Și nu puteam descoperi

alte urme a ceea ce s-a întâmplat. Nu se găseau urme de sânge, nu era nici o stâncă sau o grămadă de pământ de care mașina să se fi lovit.

Ne-am urcat din nou în mașină și am pornit mai departe. Ai venit cu o remarcă ciudată despre vârful pudrat cu zahăr al muntelui din capătul lacului, care ar fi avut ceva de-a face cu acest mister.

De-a lungul văii Hemsedal am vorbit despre orice altceva, în afară de ce s-a întâmplat când am făcut devierea pe acel drum lateral. Cred că tu ai fost cel care-a început, și, de cum am văzut acel drum forestier, ai devenit nerăbdător să-l explorăm, și-ai încercat să mă seduci ca un Don Juan ce erai. Acum era de neimaginat ca vreunul din noi să poată comenta *acea* escapadă.

Am ajuns la o înțelegere. Eram de acord să vorbim despre acel accident fatal tot drumul spre casă, dar de cum am ajuns în Kringsjå să nu mai discutăm niciodată despre ceea ce s-a întâmplat pe șoseaua de deasupra muntelui, nici între noi și nici cu alții. Și așa s-a întâmplat până am ajuns în Oslo. Și de atunci tot ce s-a întâmplat în apropierea Lacului Bătrânilor nu s-a numit altfel decât chestia *aceea*. Cu aceste e-mailuri, eu sunt cea care anulează *acea* veche înțelegere și nu cred că asta ne va aduce alte neplăceri în viitor. Ba chiar, dimpotrivă, sper că se va întâmpla exact contrariul, și de *aceea* scriu.

Șalul roșu-trandafiriu nu mai era acolo pe munte, ar fi fost oricum neobișnuit dacă mai era acolo după atâta timp, dar am constatat absența lui cu ochii noștri; în sinea mea, am fost puțin dezamăgită, pentru că, dacă l-am fi găsit acolo sus pe munte, numai zdrențe, sfâșiat de animale, acesta ar fi fost un indiciu că femeia pe care am întâlnit-o în pădurea de mesteceni nu era o ființă în carne și oase, ci un spirit care ni s-a arătat și atunci am fi avut de-a face cu *două* șaluri, unul purtat de victima accidentului și altul de pe umerii Femeii de culoarea merișoarelor de munte.

Deoarece acel accident groaznic niciodată nu a fost anunțat în media, ajunseseam aproape la convingerea că șoferul dubitei albe a ajutat-o pe femeia cu șalul, dar aveam păreri diferite despre starea femeii. Și faptul că am întâlnit-o acolo, sus, în pădurea de mesteceni, asta pentru tine era o dovadă în plus că nu fusese rănită grav, iar pentru mine o dovadă clară că femeia murise, de fapt, în urma accidentului – și că *există* ceva acolo, în partea cealaltă, Steinn! Tu susțineai că s-ar fi ridicat repede după lovitură și pur și simplu s-a urcat în prima mașină de ocazie, dubița albă; aveai o idee fixă că s-ar fi dus în jos spre Hemsedal și că ar fi avut ceva de-a face cu autocamionul acela cu număr străin. O astfel de concluzie ar fi fost o explicație rezonabilă pentru absența știrilor despre un accident în actualitățile de la radio ale acelei nopți de vară. Din punctul meu de vedere, eram mai mult decât convinsă că femeia cu șalul roșu era fie grav accidentată, fie moartă când a fost luată în dubiță. Paradoxal era că ne întâlneam într-un singur punct comun în raționamentele noastre: la numai o săptămână după accident, femeia cu șalul era bine. După părerea ta, în această lume, iar după părerea mea, acolo unde ea se află și acum.

Am discutat despre timp și ora exactă. Dacă doar am atins-o din mers, atunci nu a fost o concluzie pripită să facem legătura între ea și dubița albă care a trecut câteva minute mai târziu? ai spus. Poate că și-a continuat drumul. Și ce motiv ar fi avut șoferul acelei dubite să anunțe poliția dacă ar fi văzut o femeie între două vârste mergând prin pădurea de pe vârful muntelui, de-a lungul drumului național 52?

Și-am replicat: Dar nu i-am văzut nici urma, a fost ca și cum s-ar fi evaporat. Și dacă am lovit-o în treacăt, atunci ar fi trebuit să fie furioasă și primul lucru pe care l-ar fi făcut când ar fi ajuns în vale era să anunțe poliția și să raporteze că un Volkswagen roșu cu schiuri pe acoperiș fusese cât pe ce s-o omoare.

Ai ascultat, ținând strâns volanul, nu ca data trecută, ai dat din cap și ai venit cu raționamentul tău: „Dintr-un motiv sau altul, nu se putea duce la poliție. Ce căuta ea acolo, în mijlocul nopții? Nu pleci pe munte la ora aceea și nu te duci într-o plimbare obișnuită la kilometri distanță de cea mai apropiată cabană sau așezare. Se poate trece peste munte și noaptea, este adevărat, mai ales pe perioada verii când nopțile sunt luminoase și nu este nici prea frig, dar asta numai dacă ești nevoit și e ceva urgent sau dacă ești urmărit sau fugi de ceva”.

Eu ascultam. Apoi am vorbit ținând cont de premisele tale. Am întrebat: Și, de exemplu, de la *ce* și de *cine* ar putea cineva să fugă?

Ai condus mașina vreo patru, cinci minute fără să răspunzi. Am început să vorbim într-un mod nou și destul de ciudat. Nu mai eram iubiți. Am terminat să vorbim despre tot și toate, am încetat să râdem. Eram, în schimb, grijulii și prietenoși unul față de altul. Ne doream binele unul altuia, dar nu mai reușeam să creăm acea intimitate între noi.

De cine și de ce ar fugi cineva? am reluat eu discuția.

Și-ai spus: „De șoferul autocamionului cu remorcă din parcare. Ceva s-a întâmplat de a luat-o de-a dreptul prin pădure, peste munte. Poate cunoștea împrejurimile, și de altfel nu trebuie să fii expert în alpinism ca să treci muntele pe jos, cele două văi din est și vest sunt aproape unite, spate în spate, și doar Lacul Bătrânilor desparte cele două văi adânci”.

Te-ai uitat la mine, ca și cum m-ai fi rugat să-ți vin în ajutor și să continui cu raționamentul meu. Ai spus: „Din câte știm, această femeie ar fi putut fugi chiar ea de la locul unei crime: un omor brutal, uciderea unui bărbat care a chinuit-o ani în șir și care zăcea mort în cabina unui autocamion cu număr străin. Dacă ești în situația asta, nu alergi direct la poliție”.

Am fost impresionată de inventivitatea ta și mi-am ascuns râsul acoperindu-mi gura cu mâna. Dar ți-ai dat seama și-ai replicat: „Las-o baltă! Poate că *ea* era șoferul autocamionului. Nu era nimeni în cabină când am trecut pe lângă autocamion. Dar am văzut pe șoferița care traversa pe jos muntele câteva minute mai târziu, era rece afară și își pusese acel șal pe umeri. Ne-a întors spatele ca să n-o recunoaștem. Deoarece avea o înțelegere să se întâlnească cu șoferul unei dubițe la capătul drumului principal. La lac, acolo trebuiau să se întâlnească și ceva important trebuia înmânat. Câteva kilograme de pulbere albă poate, sau poate niște bancnote sau, de ce nu, un teanc de bancnote în schimbul pulberii. Sau poate, dacă era vorba de cantități mai mari, ceva ce poate fusese aruncat dintr-un avion? În acest caz nu bați la ușa fermierilor sau poliției. După ce ai fost trântit la pământ de un Volkswagen roșu poți încerca o sete de răzbunare imensă, și dacă a bătut drumurile în sus și-n jos, nu m-ar fi surprins ca după o săptămână să fi găsit buburuza noastră în Hella. Dar noi ne-am dus la hotelul de la ghețar, ne-am ascuns acolo unde nu erau drumuri sau alte mijloace de comunicare, de pildă drumuri pentru autovehicule, și ea a venit după noi. Ca să ne pedepsească. Și mai întâi să ne joace o farsă. O adevărată farsă, ai accentuat, deoarece sunt diferite moduri în care poți să distrugi oamenilor viața. Și, mai ales, dacă ești inventiv din fire, se pot găsi multe metode de a pedepsi pe

cineva pe viață”.

Și ai spus ceva de genul acesta într-un e-mail recent, despre un vrăjitor arab care a încercat prin vrăjitorii să despartă o familie, soț și soție...

După toate acestea am renunțat să mai ascund faptul că inventivitatea ta mi se părea aproape o comedie.

Ți-am pus mâna pe genunchi, cred că ți-a plăcut, și cred că era printre ultimele încercări de a ne arăta tandrețe unul altuia, și am zis: „Dar *șalul*, Steinn. Dacă nu a fost rănită grav, de ce a aruncat șalul de pe umeri în noaptea aceea răcoroasă... sau l-o fi pierdut?”

Nu știu dacă credeai într-adevăr în teoriile tale. Ai spus doar că ai încercat să gândești rațional. Și ai dreptul, Steinn. Dar ce era bizar în privința Femeii de culoarea merișoarelor de munte era faptul că semăna identic cu femeia pe care am lovit-o cu mașina și modul în care a apărut acolo în luminiș în timp ce noi ne uitam la degețelele roșii, acei clopoței purpurii, cărnoși și plini de viață, și la fel de ciudată a fost dispariția ei aproape instantanee. Am început să-mi expun interpretarea mea spirituală asupra lucrurilor, și tot drumul spre casă de la Gol și Nesbyen și mai departe de-a lungul lacului Krøder, Sokna, Hønefoss și Sollihøgda, cel puțin m-ai ascultat cu atenție, și asta nu dintr-o curtoazie post-simbiotică. Totul era încă foarte proaspăt și tu *erai* într-adevăr confuz. N-am amintit nimic de cartea pe care-am luat-o din camera de biliard și pe care am citit-o într-o oră în ziua precedentă în timp ce tu dormeai. Nu era puțin bizar că am găsit acea carte cu câteva ore înainte de a ne întâlni cu Femeia de culoarea merișoarelor de munte?

Treptat am realizat că întâlnirea cu Femeia de culoarea merișoarelor de munte ar fi putut însemna ceva de bun augur, prielnic. Noi am avut întotdeauna o intensă poftă de viață, dar în același timp și o adâncă disperare că acea clipă irevocabilă va veni într-o zi – eram mărturia călătoriei noastre cu escală aici și dovada nemuririi sufletelor după. Ne-a zâmbit cu zâmbetul Mona Lisei, era misterioasă și discretă. Vino! Am avut ocazia să fim parte a unui dar prețios. Și astăzi încă, așa cum scriu, aș fi vrut să împart acest triumf cu tine. Niciodată nu este prea târziu.

Și mai era ceva la care ar fi trebuit să ne gândim. Nu trebuia să ne pară rău pentru femeia cu șalul roșu-trandafiriu. Nu ne-a făcut ea oare să ne simțim mai puțin vinovați? Am întrerupt existența ei aici pe pământ, deoarece cu siguranță corpul ei murise, fie că s-a întâmplat imediat, fie în săptămâna care a urmat; și este straniu când ne gândim că Femeia de culoarea merișoarelor de munte ne-a dezvăluit acum că se află într-o altă dimensiune, la un alt nivel. Nu de aceea ni s-a arătat? Pentru a ne ierta și a ne da din nou curaj de viață? Mi-a spus: „*Tu ești ceea ce eu eram, și eu sunt ceea ce vei deveni.*” Nu te îngrijora, a spus. Vei fi ca mine. Nu vei muri niciodată... Și pentru tine a avut un mesaj destul de alinător: „*Ar fi trebuit, băiete, să fii amendat pentru exces de viteză*”. Din punctul ei de vedere, vreau să spun din punctul ei *nou* de vedere, nu erai vinovat mai mult decât de o infracțiune rutieră pe care oricine o poate săvârși atâta timp cât suntem încă parte a acestei curse de șobolani aici pe pământ.

Ceea ce s-a întâmplat n-a fost mai grav decât atât, deoarece trupurile noastre sunt fragile și efemere, dar există o existență mai pură și mai durabilă după asta.

Cam acesta a fost mesajul ei pentru amândoi deopotrivă.

Dar am ajuns din nou acasă, și nu mai aveam voie să vorbim despre ceea ce s-a întâmplat. Dar trauma o simțeam amândoi, și purtam cu noi o vină și o rușine de care ne aminteam de fiecare dată când ne priveam, de fiecare dată când prăjeam un ou împreună, de fiecare dată când ne turnam unul altuia o ceașcă de cafea sau ceai.

Eu am înțeles că, de fapt, nu era rușinea cauza distanțării noastre. Peste rușine am fi putut trece. Cred că ne-am fi dus la poliție și am fi declarat tot. Simplu! Am fi suportat pedeapsa, am fi suportat umilința, sprijinindu-ne unul pe altul.

Pentru că sper că n-ai uitat ce am făcut înainte de a închide acest capitol. Am sunat la poliție, anonim, bineînțeles. Am întrebat dacă s-a întâmplat vreun accident de mașină soldat cu victime pe granița dintre cele două județe în acea noapte când am trecut deasupra muntelui. Am spus că am luat contact cu ei deoarece este posibil să fi fost martori la ceva. Și-au notat detaliile, timp, oră, loc și a rămas să sunăm din nou, deoarece am insistat să rămânem anonimi.

Am lăsat să treacă două, trei zile înainte de a suna din nou, iar poliția ne-a asigurat că nu s-a raportat nici un astfel de accident în acea noapte sau, de fapt, deloc la coordonatele date de noi, drumul acela de la înălțime este neobișnuit de drept și cu bună vizibilitate.

Și deodată ne-am trezit fără mărturii la ceea ce se întâmplase. Asta a făcut ca latura reală a ceea ce se întâmplase să pară și mai misterioasă și va rămâne o enigmă până în ziua de azi. Deoarece eram doi, și știam că am lovit o femeie cu mașina. Deci poate altcineva decât autoritățile și poliția s-a ocupat de corpul ei neînsuflețit. După ceva timp m-am convins că am avut contact cu spiritul femeii, la câteva zile după ce ea a trecut dincolo.

Și tocmai acolo s-a creat acea adâncă prăpastie între noi. Concluziile mele cu privire la ceea ce s-a întâmplat și la ce am trăit erau complet diferite de ale tale. De aceea nu mai puteam să trăim împreună. Am început imediat să citesc despre filozofia spiritelor. Aveam cu mine cartea din sala de biliard. Și când ai văzut-o, mi-a fost teamă că ai să arunci cu ea după mine. Între timp am citit mult și din Biblie și mă consider creștină și astăzi.

Isus s-a ridicat în cer și de acolo s-a arătat discipolilor lui, iar eu cred că o apariție asemănătoare a fost și cea care ni s-a arătat nouă. Despre asta am vorbit. În ceea ce mă privește, ideea că Isus a murit mai întâi și apoi corpul lui neînsuflețit s-a întors din nou la viață mi se pare primitivă.

Și nu accept dogmele bisericii despre „învierea trupului” sau ideile arhaice precum că mormintele se vor deschide în ziua judecății de apoi. Cred în învierea *sufletului*. Așa cum spune sfântul Pavel, cred că după moartea fizică ne ridicăm în forma unui „corp spiritual” și într-o dimensiune total diferită de lumea fizică în care trăim acum.

Am găsit o cale de mijloc între creștinism și ceea ce reprezintă pentru mine o credință rațională, și anume ideea că avem suflet nemuritor. Chiar și așa, numai credința nu este de ajuns pentru mine. Am văzut apariția unei femei pe care am lovit-o cu mașina și am accidentat-o mortal, așa cum, după spusele creștinătății antice, discipolii l-au văzut pe Isus după ce „a înviat din morți”. Și nu crezi că și Isus li s-a arătat discipolilor lui pentru a le arăta iertare, într-un cuvânt speranță și credință?

Sau cum a spus apostolul Pavel: „Dar dacă se predică că Isus s-a ridicat din morți, cum cineva dintre voi poate să spună că nu există înviere? Dacă cei morți nu învie, atunci nici Isus n-a înviat. Și

dacă Isus n-a înviat, atunci crezul nostru este fără valoare, la fel ca și credința voastră”.

Eu, care în urma unui atac de panică am început să plâng cu mare tristețe pentru că eram făcută din carne și oase și eram muritoare, eu, din cauză a căreia ne-am aruncat în buburuza noastră roșie, pentru a merge la schi pe ghețarul Jostedalsbreen; eu, care întotdeauna m-am plâns că nu voi putea să mă satur niciodată de zilele vieții, eu, așa deodată, am găsit o conciliere, o împăcare sufletească în credința unei vieți eterne de după moarte.

După două sau trei zile eram inundați de cărți în micul apartament, unele cumpărate sau împrumutate, scrieri vechi despre astfel de fenomene pe care tu le numeai „supranaturale”. Și nu cred că ai remarcat că am citit și Biblia. Și n-ai putut să crezi că noua mea orientare mi se potrivea. Ai considerat asta ca o trădare. Noi doi avuseserăm credința noastră proprie. Dar am ajuns într-un punct în care religia pe care eu am abandonat-o a mai rămas cu un singur credincios.

Căci nu a fost invers. Nu eu eram cea care nu mai putea trăi cu tine din cauza ateismului tău. Nu asta a fost. Dar știam că nu aș fi putut, pe termen lung, să accept din partea ta respingerea și negarea noii mele convingeri, a noii mele credințe. Nu aveai vederi largi, nici toleranță sau milă. A fost atât de dureros, încât într-o după-amiază a trebuit să mă urc în trenul care ducea spre Bergen....

Și s-a mai adăugat un nou capitol acestei istorii vechi de mai mult de treizeci de ani. Veneai pe balcon cu o ceașcă de cafea în mână și ai dat cu ochii de mine. Și pentru o secundă am avut impresia că mă văd prin ochii tăi și m-am simțit tulburată.

Urmărește-mă acum, în ultimul experiment de gândire. Este puțin important pentru mine, deoarece acest experiment de gândire reprezintă o modalitate de exprimare a unei îndoieli săcâitoare care m-a obsedat în ultimul timp. Da, Steinn, și eu pot avea îndoieli.

Amintește-ți drumul nostru de-atunci, traversând muntele, și imaginează-ți că am fi montat o cameră de luat vederi pe capota mașinii. Dacă ar fi fost filmat drumul și tot ce se perinda în fața mașinii înainte de momentul coliziunii, ești sigur, în prezent, că femeia cu șalul ar fi apărut în film?

Sunt sigură că ai impresia că mă exprim foarte ciudat. Este vorba de ceva într-adevăr straniu.

Ceea ce noi am numit Femeia de culoarea merișoarelor de munte a fost o revelație din lumea cealaltă. Dar, cum am spus, nu sunt sigură că am fi putut să o fotografiem sau să-i înregistrăm vocea pe un magnetofon portabil. Era doar un spirit care ni s-a arătat nouă, două ființe din carne și oase. De aceea nu este corect să spunem că ea „s-a materializat”, a căpătat formă materială. Și când ni s-a adresat, n-am auzit același lucru. Ni s-a arătat purtând un gând pentru tine și unul pentru mine. Două propoziții complet diferite, iar înțelesul era aproape identic.

Din literatura citită cred și știu exact ceea ce ni s-a întâmplat din experiențele similare ale altora. Lasă-mă să subliniez un punct de vedere important. Spiritele nu sunt încorsetate de timp sau în spațiu, în existența noastră cu patru dimensiuni, ca să nu-i spun mecanică. Ce le-ar putea constrânge?

Și nu este sigur că Femeia de culoarea merișoarelor de munte era deja în lumea de dincolo, dacă murise, sau dacă a fost o apariție din viitor, dincolo, vreau să spun din punctul nostru de vedere și din unghiul în care noi vedem acest mister. Ea putea fi doar o simplă prevestire, și este posibil să fie încă printre noi.

Dar am lovit-o cu mașina, la asta te gândești acum cu siguranță, și eu am afirmat tot timpul că ar

fi murit acolo pe loc sau în următoarele zile. Este ceea ce vreau să te întreb, Steinn! Aceasta este mica mea îndoială. Este posibil ca ceea ce am trăit lângă lacul acela de munte să fi fost o premoniție, un semn despre ceva ce *avea* să vină, adică ceva ce avea să se întâmple?

Dar ce spui despre farul care a fost sfărâmat? Și zdruncitura pe care am simțit-o în centurile de siguranță? Da, mașina s-a zdruncinat, nu așa de tare, dar a fost ceva ce ne-a atras atenția și de asta sunt sigură, chiar dacă ar fi fost vorba de atingerea ușoară a unui spirit.

Atunci m-am gândit, că mașina nu putea fi decât foarte ușor lovită, ținând cont de împrejurări. Dar tu ai condus mai departe. Ai fi putut să-ți continui drumul dacă ai fi lovit un ren sau un elan?

Puțin mai târziu ne-am întors și am găsit cel puțin șalul. Este adevărat, iar acum spun și eu ca și tine că este mult de-atunci, iar astăzi nu știu ce să mai cred. Dar poliția a declarat că nu a avut loc nici un accident în regiunea cu pricina.

Și pentru a fi sigură că am analizat toate alternativele posibile, sugerez acum la sfârșit că Femeia de culoarea merișoarelor de munte ni s-a arătat în total de trei ori. Prima dată pe cărarea de sus din Hemsedal, apoi la lacul de munte și a treia oară în păduricea de mesteceni din spatele vechiului hotel din lemn. Ce crezi, Steinn?

Nu ni s-a mai arătat de-atunci, nici ție și nici mie; de fapt, acesta a fost primul lucru despre care ne-am întrebat când am rămas singuri. Ea a venit în exclusivitate la noi doi. La apariția ei nu există poate alți martori în afară de noi doi.

Sper ca această concluzie să nu te fi răvășit. Mi-e teamă că vei întrerupe legătura cu mine din nou din cauza convingerilor noastre atât de diferite. Tu crezi cu siguranță că sunt și acum puțin tulburată mintal. Dar în același timp știu că există loc și spațiu înăuntrul tău pentru a da o interpretare deschisă misterioasei întâmplări trăite de noi, chiar dacă după aceea concluziile noastre au fost diferite. Îmi amintesc cum am discutat despre asta în prima zi după întâmplare, și-mi amintesc drumul cu mașina spre casă, spre Oslo. Doar după ce am început să umplu apartamentul cu toate cărțile acelea tu te-ai retras în tine însuși. Și acum, după mai mult de treizeci de ani, îmi scrii că-ți era teamă de mine.

Dar să nu lăsăm ca acesta să fie ultimul cuvânt între noi. Am fost parteneri și am conviețuit împreună în peșteră, nu trebuie să uităm asta. În acest fel am fost *Homo erectus*, *Homo habilis* și *Australopithecus africanus*. Pe un pământ care mișună de viață, într-un univers imens și plin de mistere. Nu pot nega nimic din toate astea.

Dar la acest mare mister din care facem și noi parte, nu este neapărat necesar să existe un răspuns corporal sau unul material. Mai mult decât atât, poate că suntem spirite nemuritoare și poate *acesta* este sâmburele intim al personalității noastre. Toate celelalte – stele și dinozauri – prin comparație nu sunt altceva decât reziduuri, învelișuri. Însuși soarele nu știe mai mult decât un mormoloc, iar o galaxie nu poate înțelege mai mult decât un păduche. Ele pot doar trăi pe o perioadă de timp finită.

Tu ai fost întotdeauna gata să-mi reamintești că trupurile noastre sunt înrudite cu ale amfibiilor și ale reptilelor. Dar în ciuda relației genetice dintre vertebratele primitive și *Homo sapiens*, omul este foarte deosebit de un mormoloc. Putem să ne așezăm în fața oglinzii și să ne privim direct în ochi și-

atunci vom realiza că ochii sunt oglinda sufletului. În felul acesta suntem martorii propriei noastre enigme. Un cugetător indian spunea: „Ateistul nu crede în gloria propriului său suflet”.

Aici pe pământ suntem unitatea dintre trup și suflet în același timp. Dar vom supraviețui mormolocilor din noi. Femeia de culoarea merișoarelor de munte nu mai avea trup din carne și oase, ea era un miracol dincolo de această lume. Mi-aș dori ca odată să deschizi ochii și să poți vedea acest mister divin trăit prin apariția ei.

Și mă gândesc cu un zâmbet în colțul gurii cu cât nesaț ne dăruiam unul altuia, iarăși și iarăși. Am păstrat în minte, ca niște secvențe de film, amintiri din ultima săptămână petrecută acolo în Fjærland. Sunt amintiri frumoase. Și nu-mi este rușine de natura mea carnală și senzuală, nici acum și niciodată nu mi-a fost, dar nu despre asta e vorba acum. Astăzi mă bucur că sunt ceva mult mai mult de atât. Ceva mai *durabil*.

Acum aștept răspuns de la tine.

Capitolul 8

Degețelele roșii! Ești un geniu, Solrun! Fără să te gândești, ai găsit poate răspunsul la o veche enigmă. Dar ar trebui să încep de la celălalt capăt.

Sunt aici din nou. Stau în aceeași cameră din turnul hotelului, ca atunci. Aici am primit mailul tău puțin mai devreme, și am citit ultima parte a concluziei tale stând în același vechi șezlong, cu laptopul pe genunchi. Ciudat. Dureros. A trebuit să ies pe balcon și să arunc o privire deasupra muntelui și ghețarului. Să văd dacă totul era normal. Dacă totul era neschimbat. După ce am citit, am plecat la plimbare spre cheiul vechi al bărcilor cu aburi. Era ca și cum aș fi dat peste noi doi în orice moment. Ce este timpul? Totul este ca un film dublu-expus. Am citit de două ori mailul înainte de a-l șterge. M-am așezat în fața acelei mese mici pentru a-ți răspunde.

De dimineață, destul de devreme, am plecat de la institut aruncându-mă în mașină ca acum treizeci de ani. Ți-am scris că eram neliniștit. Și după ce m-am decis te-am contactat din Gol.

Am sunat-o pe Berit și i-am spus că am luat mașina și sunt în drum spre munte pentru a-mi petrece aici sfârșitul de săptămână, ca să mă pot concentra asupra unor articole pe care trebuia să le scriu. I-am spus că este ceva în legătură cu ghețarii și Muzeul Glaciar. Dar asta cu articolele nu era decât un pretext, altceva m-a atras încoace, și anume e-mailurile tale. Trebuia să fiu din nou aici. Am luat masa de prânz, după care m-am retras în cameră și am deschis ultimul e-mail de la tine, trecuse doar o jumătate de oră de când îl trimiseseși. Am luat cu mine carafa cu vin și acum stă goală pe masă în fața mea.

Am venit singur. De data asta am venit singur, fără tine. Și când am trecut de bariera cu plată, m-am gândit că poate vei apărea mai pe seară. Mă vedeam în vechea cameră rotundă cu pian, împreună cu tine, cu un lichior la o cafea. Dar aceasta este prima dată când sunt aici singur. Poate este ceva ce ar trebui să exersez, fiindcă mi-am lăsat dragostea în acest loc, în satul acestui fiord și în acest vechi hotel din lemn.

Este pentru prima dată când traversez peste munte cu mașina de atunci, de când am fost cu Volkswagenul roșu. Este bizar, deoarece simt că într-un fel am stat și condus peste munte aproape toată viața. Zi și noapte am stat în spatele volanului acolo sus lângă lac. Înainte de a parca pe vechiul chei de feribot ne-am avântat în jurul acestui loc. Înainte de a fi opriți de poliția din Leikanger.

Atunci eram sigur că șoferul dubiței albe văzuse mașina noastră roșie și anunțase poliția.

Am fi putut discuta despre câteva detalii ale ipotezei tale, dar sunt de acord cu aproape tot ce spui. Este destul de autentic și pui bine în lumină nuanțele interpretărilor noastre, diferite de altfel, a tot ceea ce am trăit și am văzut atunci.

Tot drumul de la Oslo până la Gol și sus de-a lungul văii Hemsedal, în timp ce conduceam noul meu autoturism hibrid, ai fost prezentă în gândurile mele, tu și imaginea lumii tale spirituale. Și-am realizat cât de solidă și intensă este filozofia ta care nu are nici o fărâcă de fundament științific, și nu mă înțelege greșit, dar mi-am dat seama în același timp că știința nu va putea niciodată să infirme credința în sufletul nemuritor al omului. Este conștiința noastră doar un produs al chimiei creierului și al stimulilor din jurul acestui organ, incluzând tot ce se poate numi memorie? Sau suntem, așa cum argumentezi cu atâta credibilitate, mai mult sau mai puțin suflete libere sau spirite care folosesc mintea ca pe o legătură între dimensiunea spirituală și materialitatea acestei lumi?

Problema este veche și nu cred că vom găsi vreo soluție. Viziunea spirituală a condiției omenirii și a ontologiei este poate una dintre cele mai miraculoase viziuni, imposibil de ignorat, și întotdeauna se va comenta pe această temă.

Suntem spirite, Steinn!...

Nu există moarte, nu există morți...

Eu nu pot crede în ceva atât de minunat. Dar dacă lucrurile nu sunt așa cum *sunt*, atunci poate așa ar trebui să fie. Conștiința acestei lumi suntem noi. Ceea ce știm este că noi suntem creaturile cele mai vechi și fascinante ale întregului univers. Și-atunci n-ar trebui să ne scuzăm că avem visuri optimiste și suntem tot timpul în căutare de altceva decât soarta ființelor din carne și oase.

Și-am observat cu satisfacție că, în ciuda dualismului tău, n-ai respins viața noastră aici pe pământ. Imaginează-ți că ai fi putut spune că au fost o greșeală și o neînțelegere momentele noastre de senzualitate. Istoria a demonstrat prin nenumărate exemple că fanatismul religiei a dus la o negare totală a tot ceea ce este senzual și pământesc, ceea ce majoritatea oamenilor consideră drept ceva pur natural și firesc.

Gândurile se răscoleau și clocoteau în mintea mea, și asta s-a întâmplat tot drumul de la Oslo. Deasupra văii Hemsedal am condus pe acel drum forestier de pădure, la stânga de drumul național, și după câteva minute de contemplație am întors și am condus mai departe.

Am ajuns pe platoul muntelui, acolo unde am condus și tot condus în lumina neîndestulătoare a farurilor cu mai mult de treizeci de ani în urmă. Ca un olandez zburător am fost condamnat să cutreier acolo sus, și dacă nu în fiecare zi, atunci cel puțin în fiecare noapte.

Îți amintești de forma aceea de relief ridicată de care am trecut chiar înainte de a lovi femeia cu șalul, deoarece tu ai menționat despre acea „movilă de zahăr”. Apropos, bună descriere, deoarece este o movilă cu o înfățișare frapantă. Privesc acum harta de pe GPS și ridicătura are de fapt un nume, iar numele este, bineînțeles, Movila bătrână.

Imediat după ce am trecut de ciudata movilă, am descoperit un mic drum lateral la dreapta drumului național, și acolo erau câteva semne turistice pentru iubitorii muntelui cu informații despre

diverse puncte cultural-istorice din zonă. Pe unul dintre ele stătea scris:

Movila Bătrână este acea movilă rotundă, vizibilă la est de punctul de informație. Movila Bătrână a fost lăcașul unor spiriduși invizibili numiți Åsgardsreii sau Joleskreii. În fiecare noapte de Crăciun, aceștia ieșeau din movilă și hălăduiau în jos spre Hallingdal. Poposeau pe la casele oamenilor și se ospătau din mâncarea și băutura de Crăciun. Spiridușii preziceau fericire și bunăstare celor ce le dădeau mâncare și băutură. Dacă mâncarea era însemnată cu semnul crucii, atunci spiridușii se simțeau ofențați, ceea ce aducea după sine nenorocire și pagube în gospodărie.

Locatarii din Hemsedal știau numele mai multor spiriduși din familia Åsgardsreii: Tydne Ranakam, Helge Høgføtt, Trond Høgesyningen, Masne Trøst și Spenning Helle. Spiridușii călătoreau până jos în satele de lângă Drammen. Stăteau și bântuiau pe acolo acolo toate zilele sfinte și nu se întorceau la Movila Bătrână decât după treisprezece zile de la Crăciun.

Masne Trøst! Tydne Ranakam!

Am dat din cap și m-am gândit la ceea ce scriai, că ar fi fost posibil să nu fi lovit o ființă adevărată, ci o fantomă sau poate așa ceva, și-atunci am rămas țintuit și uluit o bună bucată de timp.

Dar *degețelele roșii* și Femeia de culoarea merișoarelor de munte. Aici ai mers la țintă.

Am văzut același lucru, scrii tu. Dar am auzit sau am interpretat diferit.

Am fost atrași de frumusețea degețelelor purpurii, și erai atât de fascinată încât a trebuit să le atingi. Precis că am *gândit* același lucru. Chiar dacă n-am vorbit tot timpul, ne gândeam încontinuu la cea pe care am lovit-o cu mașina acolo sus pe munte. Degețelele roșii aveau exact aceeași culoare ca șalul pe care-l purta pe umeri și pe care mai târziu l-am găsit în buruieni. Nu numai aceeași culoare, ci exact aceeași nuanță de roșu-trandafiriu.

Poate de aceea ne-au frapat și ne-au atras atenția.

Dar ceva ne-a făcut să ne întoarcem privirea, ai perfectă dreptate. Poate era vreo nevăstuică sau o cioară. Ne-am întors și atunci amândoi, tu și eu, am văzut femeia pe care am lovit-o cu mașina cum stătea acolo în luminiș cu același șal roșu-trandafiriu pe umeri.

Dar poate nu era atât de ciudat că am avut aceeași halucinație în starea mintală în care ne aflam, după ce ne-am lăsat fascinați de degețelele roșii cu acea culoare ademenitoare. De ce erai atât de atrasă de ele? Alături creșteau niște toporași gingași cu culoarea lor albastră, atrăgătoare.

Dacă există o sută, o mie sau o sută de mii de culori, asta este o întrebare academică. Dar aici este vorba de exact aceeași nuanță. Ceva sau cineva s-a mișcat undeva în spatele nostru în pădure, ne-am întors privirea și acolo spunem noi doi că stătea femeia cu șalul roșu-trandafiriu pe umeri. Eu susțin că ea a spus ceva, iar tu susții că ea a spus altceva. Nu este de mirare, pentru că eu nu puteam decât să mă gândesc că am condus prea repede pe platoul acela de sus, iar tu încă de la vârsta de unsprezece ani erai obsedată de ideea radicală că odată vom părăsi această lume...

Și ai găsit acea carte. Ai citit-o, ca și mine de asemeni, și singurul lucru care ne lipsea erau degețelele acelea roșii.

Eram atât de dezorientați încât am avut halucinații. Eram fragili și neajutorați, și tot ce trăiserăm

era prea intens, prea mult pentru amândoi, și pentru câteva secunde mintea noastră s-a încheșat.

Mâine plec mai departe. Dar la întoarcerea spre Oslo, nu mai vreau să conduc peste munte. Mai bine aș lua-o prin valea Aurlandsdalen via Hol. Și m-am gândit să urmez traseul prin Bergen pentru a te întâlni.

Se poate?

Aș putea lua feribotul și aș putea să trec fiordul de la Lavik la Oppedal. Dacă mă încadrez în ruta feribotului, pot să conduc de-a lungul fiordului la Rutledal și să trec spre Solund. Vreau să văd așezarea din nou. Dar tu nu trebuie neapărat să vii dacă nu poți. Poți să mă întâlnești în Rutledal, vreau să spun, sau poate ar fi fost cel mai simplu pentru tine să te urci într-un autobuz până la Oppedal, deoarece n-are rost să conducem amândoi. Așa ca pentru ultima... cum o numești tu? „escapadă”. Avem multe de vorbit. Aș dori atât de mult să conducem din nou printre acele mici insulițe vestice de la deschiderea spre ocean. Tot drumul până la Kolgrov, vreau să spun. Putem să oprim la magazinul Eide de pe chei și să ne cumpărăm câte o înghețată – exact ca atunci demult. Dar dacă nu poți veni, înțeleg situația. Transmite-i multe salutări din partea mea, fiindcă veni vorba.

Pentru orice eventualitate, am rezervat o cameră la hotelul Norge, de mâine. Aici sunt ultimul client al sezonului, fiindcă închid înainte de sezonul de iarnă. Au început deja să strângă, acoperă mobilele cu pături și cearșafuri.

Ajung în Bergen eventual mâine după-amiază sau pe seară. Și poate vom face împreună o plimbare cu mașina dacă o să ai „bilet de voie” de-acasă.

Va fi ciudat să vedem din nou vechile stânci decolorate și golfurile. Acum este sigur toată insula acoperită de vegetația purpurie a toamnei. Tot în această perioadă a anului eram acolo, atunci demult. Și ai dreptate: ne duceam aproape în fiecare seară pe stânci să privim apusul soarelui deasupra mării.

Iar în acest moment simt că aparținem acestui cadru, acestui peisaj.

Posibil. Dar într-o zi sufletele noastre se vor ridica deasupra unui alt orizont, un orizont și mai sublim. Și cred în asta.

Sunt bine venit în Bergen?

Da. Vino!

Ești sigură?

Da, Steinn. Mi-aș fi dorit să fii aici, acum. Vino!

Nu trebuie să mai ascund că am ținut la tine în toți acești ani. În fiecare zi m-am gândit la tine și într-un fel am dialogat cu tine. Într-un fel am trăit cu tine toată viața. Este straniu. O conviețuire ciudată. Și trebuie să-ți mulțumesc pentru ultimii treizeci de ani.

Îți scriam că am sentimentul că am trăit într-un fel de bigamie. Și eu te-am simțit în jurul meu tot timpul. În plus, hipersensibilitatea mea m-a făcut să simt că te gândeai la mine.

Dar, Steinn....

Da? Ștergem tot timpul. Nu va ști nimeni ce-mi scrii în afară de noi.

N-am fost noi, mai mult decât orice, două suflete ce au aparținut unul altuia? Contopite, ca doi fotoni inseparabili și care reacționează la stimulii celuilalt de la distanțe de ani-lumină....

Mă întreb dacă nu este mai ușor să simți diferența dintre trup și suflet la vârsta noastră decât când ești foarte tânăr.

Despre asta avem mult de vorbit. Vom merge într-una din zile la Solund, nu-i așa?

Dar acum am băut destul vin și mă duc la culcare. Am condus patru sute de kilometri și cred că am să adorm imediat. O, somn, tu, făptură nestatornică! Nu-ți pot oferi nici o garanție în ce vise te voi încâlci în această noapte. Genul viselor cosmice e deja epuizat, așa că nu-mi rămâne de astă dată decât genul viselor banale. Am să încerc să te iau cu mine într-o plimbare în jurul lacului Sogsvann. În sensul invers acelor de ceasornic!

Noapte bună!

Capitolul 9

Bună dimineața!

I-am spus lui Niels Petter că ești în drum spre Bergen. Am făcut-o și mă simt ușurată. Și-acum plec într-o plimbare mai lungă, voi fi plecată toată ziua. Am atâtea lucruri la care să mă gândesc. Ne vedem în curând. Cel mai târziu mâine, dacă nu mai devreme!

Îți trimit un mail imediat ce mă pot conecta la Internet de la hotel, spre după-amiază sau spre seară, și vom stabili atunci. O zi bună, atunci. Și plimbare plăcută! Cobor în curând să iau micul dejun, predau cheia și plec mai departe. Ieri-seară eram singur în sala de mese. Era pustiu, și ca să compensez singurătatea am comandat o carafă cu vin; era cam mult căci a trebuit să beau și partea ta. Îmi imaginam că stăteai în partea cealaltă a mesei și oscilam între imaginea ta de azi și cea de atunci, cu treizeci de ani în urmă. Nu te-ai schimbat prea mult.

*

Bună din nou. Am ajuns în Bergen după o călătorie lungă, sunt la hotel și privesc de la fereastra camerei spre lacul Lille Lungegårdsvann până la muntele Ulriken. Luminile de-acolo din depărtare devin din ce în ce mai evidente spre seară, și pentru prima dată se face simțită schimbarea anotimpului.

Am fost martorul unui accident destul de urât, în sudul fiordului Sognefjorden, am fost chiar foarte marcat, și acum m-am gândit să golesc minibarul din cameră și să frunzăresc un ziar înainte de a mă culca. Pentru mâine, ce-ai spune să ne întâlnim la ora nouă? Întrebi de mine la recepție? Plecăm spre Rutledal și luăm feribotul spre Solund?

De abia aștept să te văd din nou. Și să te îmbrățișez.

*

Am luat micul dejun și stau și te aștept la recepția hotelului. Este ora nouă și un sfert. Chiar dacă n-ai răspuns la ultimele e-mailuri, sper că le-ai citit și că ești pe drum. Sau poate mă vei suna? Sunt în cameră acum și online.

*

Este ora douăsprezece și încă n-am primit nici un semn de la tine. Am încercat să te sun pe

mobil, dar a fost închis toată dimineața. Mai aștept câteva ore înainte de a suna acasă la tine. Steinn.

Steinn,

Chiar acum ai cuplat un memory-stick la computer. Solrun îl avea la gât, petrecut pe un șnur, când s-a întâmplat, dar te pot asigura că nu am citit mai mult decât am avut nevoie pentru a înțelege că este vorba despre o corespondență mai îndelungată între voi doi. Aceste resturi electronice îți aparțin în exclusivitate. Nu cred că există nicăieri alte copii, deoarece în computerul ei totul este șters. Îți trimit ultimele mele cuvinte prin acest memory-stick. Am copiat pe el, de asemeni, ultimele tale e-mailuri trimise în acea zi oribilă. Când ai să citești mesajul meu, vei vedea că totul este pe memory stick.

Nu știu dacă ar trebui să spun că m-am bucurat să te revăd, și dintr-un instinct de protecție n-o fac. Și nici n-am să spun că a fost o înmormântare demnă de Solrun. Am decis să te ignor chiar dacă am schimbat câteva cuvinte în timp ce mulțimea îndoliată se mișca de-a lungul lacului Store Lungegårdsvann; nu doream ca Ingrid, Jonas sau alții să afle cine ești. Am sperat că vei avea atâta bun-simț – că vei avea cel puțin respect, vreau să spun – și nu te vei arăta acolo. O înmormântare este într-un fel o ceremonie deschisă tuturor, dar o comemorare este destul de privată, este ceva ce ține de intimitatea familiei. Dar tu trebuia să fii cu Solrun tot drumul până la sfârșit, ai spus, până la ultimul cuvânt spus la hotelul Terminus. Erai sigur de asta și până la sfârșit n-am avut de ales decât să mă împac cu gândul și să te prezint copiilor ca un coleg de studenție al lui Solrun. Numește-o dublă morală burgheză sau cum vrei, într-o situație de felul acela nu ai timp să te pregătești și nu este ușor să te trezești deodată văduv.

Cu riscul de a mă compătimi, vreau să adaug că la sfârșitul comemorării ai rămas printre ultimii, glumind cu Ingrid. Ai găsit tonul potrivit și conversația se propaga pe aceeași lungime de undă. Și nu numai că te-ai auto-invitat la comemorare. Trebuia să îți marchezi prezența și să atragi publicul. Ceea ce ai și făcut. Mă durea când o vedeam pe Ingrid rânzând.

Admit că între tine și Solrun a existat ceva, iar acel ceva n-a existat între noi doi. Am auzit, desigur, de tine, sau despre voi ar trebui să spun. Cei doi inseparabili de la începutul anilor șaptezeci.

Și când spun „am auzit despre” asta este o afirmație modestă, destul de brutală.

Și faptul că ai primit acest memory-stick și câteva rânduri de la mine îl poți considera ca pe o datorie pe care o îndeplinesc în memoria ei. Este ca și cum m-aș ocupa de administrarea unei averi, pentru că această corespondență pe e-mail nu mă interesează. Nu am idee ce v-ați scris, dar știam de asta, de schimbul de e-mailuri. Nimic în ce o privea pe Solrun nu era clandestin.

Și m-am gândit: cum ar fi fost ziua de astăzi dacă nu v-ați fi întâlnit din nou acolo, în Orașul Cărții? Ea ar fi fost în viață? Este obligația mea, neplăcută de altfel, de a pune această întrebare. Solrun nu mai este în stare să pună astfel de întrebări ea însăși. Și pe deasupra este destul de greu să duc singur povara unei astfel de întrebări.

Când împreună cu mătușile, unchii, nepoții și nepoatele ne-am îndreptat de la capelă din Møllendal spre hotelul Terminus, unde avea loc comemorarea, mi-am promis că într-o zi voi lua

legătura cu tine și-ți voi povesti mai în detaliu ce s-a întâmplat, pe acest memory-stick care de fapt îți aparținea. N-ai realizat că m-am simțit într-adevăr stânjenit în fața copiilor și a întregii familii? Cine erai tu?

Eu sunt cel care rămâne după pierderea ei, eu sunt cel care va umple acel gol și trebuie să înțelegi că după asta nu doresc nici un contact între noi în viitor.

Ultima dată când am văzut-o în viață a fost sâmbătă. Mi s-a părut că avea o strălucire anume în acea dimineață înainte de a ne despărți. Mi-a spus că erai în drum spre Bergen. De aceea era ea așa de agitată? M-am gândit să nu par posesiv și am venit cu sugestia să te invităm la noi, ceea ce a refuzat. Nici nu te gândi, a spus, ca și cum ar fi vrut să mă menajeze. Cel puțin așa cred, sau așa credeam atunci. Dar mai e ceva.

Într-o zi de decembrie, cu mulți ani în urmă, poate cu zece sau cu cincisprezece ani în urmă, i-am dăruit lui Solrun un șal splendid, era un cadou de Sfântul Nicolae, și alături de șal i-am cumpărat și o begonie. Îmi amintesc destul de bine, deoarece șalul și begonia aveau aceeași culoare roșie-trandafir. Am cumpărat mai întâi begonia și apoi am văzut șalul într-o vitrină, mi-a plăcut atât de mult încât l-am cumpărat, mai ales că se armoniza cu begonia.

Dar niciodată n-a purtat șalul. Am simțit ceva de cum l-a despachetat. Am întrebat-o ce este, și cred că mi-a spus ceva de genul că șalul o face prea în vârstă. Dar a mai spus că îi amintește de ceva misterios, ceva ce a trăit odată când erați împreună. Amintesc acest lucru deoarece începuse să spună ceva despre asta când am plecat spre Orașul Cărții, acum în iulie. Se întâmpla când am trecut prin dreptul lacului Jølstravatnet. Am spus ceva despre vreme deoarece a fost ceață toată ziua, dar deodată ceața a prins să se risipească și-atunci a început să vorbească despre acel șal, despre begonie și ceva ce s-a întâmplat cu treizeci de ani în urmă; dar n-a spus deslușit în ce consta acel „mister”, iar eu am ascultat-o doar, fără să pun întrebări sau să fac comentarii.

A mai pomenit câte ceva și înainte. Am auzit de „Steinn” și înainte. E adevărat, a amintit. I-am sugerat să ne oprim în drum câteva zile în casa de vară din Solund, pentru a se spulbera amintirile vechi, pentru a nu spune fantomele trecutului. Atunci ea mi-a luat mâna și mi-a spus că era poate ceva de care aveam într-adevăr nevoie.

Toate acestea sunt referințe sau ceva ce încerc să mijlocesc și să transmit mai departe. Și o fac în numele ei pentru ca tu să poți pune cap la cap șirul evenimentelor și pentru a înțelege această dramă.

Ai înțeles că nu aștept răspuns. Nu fac altceva decât să-mi respect îndatorirea mea de soț. Nu fac altceva decât să pun lucrurile în ordine după ea.

În acea dimineață când a plecat, a scos la iveală din nou, dintr-un motiv necunoscut, șalul cel vechi. N-am sesizat acest lucru decât de-abia când m-am întors de la spital, când l-am găsit pe masa ei de lucru, la fel de frumos și cu grijă împachetat în aceeași hârtie, așa cum l-am cumpărat cu zece sau cincisprezece ani în urmă. Dar de ce? De ce l-a scos din dulap din nou?

În aceeași hârtie în care este împachetat îți pun și memory-stick-ul pe care citești acum, deoarece consider că amândouă, și șalul, și memory-stick-ul, îți aparțin mai mult ție decât nouă.

Cred că se citește destul de deslușit intenția mea de a nu exista nimic ce poartă amprenta ta aici în strada Sondre Blekeveien, după toate acestea. Nu vreau ca Jonas să găsească ceea ce tu și Solrun

v-ați scris unul altuia și nu doresc ca acest șal să fie moștenit de Ingrid. Și în ceea ce mă privește am să încerc să-mi văd de viața mea mai departe. După un deces sunt multe lucruri de pus în ordine, ștergerea câtorva conturi în bancă, renunțarea la câteva abonamente sau alte lucruri care trebuie anulate. Iar tu erai pe această listă.

Am dat o fugă la birou în dimineața aceea și am găsit un bilet de la ea în care scria că se duce în vizită la o prietenă. Și de data asta mesajul era clar că nu se va întoarce acasă la prânz dând de înțeles că va veni destul de târziu. A spus „foarte târziu”.

N-a precizat cine era prietena sau unde locuiește și este încă un mister pentru mine de ce în acea dimineață s-a îndreptat înspre nord de fiordul Sogn; niciodată nu mi-a dat de înțeles că are o prietenă acolo, dar a adăugat destul de clar că va lipsi toată ziua.

Se gândise oare să se ducă până la Solund, acolo unde ne-am petrecut o parte din vacanțe în ultimii ani? Dar dacă ar fi fost așa, de ce n-a spus? Și de ce n-a luat mașina, în loc să meargă de-a lungul aceluia drum european atât de circulat?

Este vorba de E39, ce trece prin partea de sud a văii Oppedal, sau mai precis acolo unde se face o bifurcație care o ia spre Brekke și Rutledal, acolo a avut loc accidentul. Șoferul autobuzului a declarat că Solrun s-a urcat din Bergen și a coborât la Instefjord, acolo unde nu există nici un mijloc de transport; și când același autobuz s-a întors de la Oppedal, ea stătea tot acolo și aștepta.

Solrun putea fi imprevizibilă. Dar asta nu mai are nici o importanță acum. Presupun că nu pe tine te aștepta, care veneai din nord, din drumul tău de la Oslo spre Bergen. N-ai venit cu trenul?

În sfârșit, a fost lovită de un autocamion cu remorcă, la câțiva kilometri sud de fiordul Sognefjord. Viteza maximă este de optzeci de kilometri la oră, iar autocamionul avea viteză aproape dublă pe drumul acela lung în coborâre în direcția Instefjord. Vizibilitatea era slabă și pe șofer, un tânăr care încerca să recupereze ceva timp pentru a prinde feribotul dinspre Oppedal, îl așteaptă un proces și cu siguranță o condamnare la închisoare.

A fost și el prezent la înmormântare. Dar el a avut cel puțin bunul-simț să nu se arate la comemorare. Altfel l-aș fi luat de mână și l-aș fi dat afară pe ușă. Sau aș fi sunat la poliție.

Mai aveam ceva de lucru și eram la birou în acea sâmbătă când m-au sunat de la spital. Mi-au spus ce s-a întâmplat; a fost dusă la spital de urgență cu elicopterul, iar starea ei era critică. Am ieșit în grabă și din taxi i-am sunat pe Ingrid și Jonas. Am avut câteva minute cu ea înainte de sosirea copiilor. Arăta rău, dar deodată a deschis ochii și cu o privire limpede a spus: *Și dacă am greșit? Poate că Steinn avea dreptate!*

Nu numai de la copii și bețivi auzi adevărul. Și de la cei pe moarte poți auzi cuvinte de înțelepciune.

Poate ai avut *dreptate*, Steinn. Nu sună frumos?

Este obligația mea și din respect pentru Solrun trebuie să-ți transmit ultimele ei salutări de departe. Sau cum să-i spun, replică? Nu am idee la ce s-a referit. Dar cu siguranță tu înțelegi ce-a vrut să spună. Trebuie să recunosc că am o senzație de neliniște, o suspiciune în acest sens.

Și toate ca toate, nu pot să nu mă gândesc că a fost destul de fatală întâlnirea voastră în acel

hotel. Ea n-a mai fost ea însăși de-atunci.

Știu, și poate știi și tu, că era o persoană foarte religioasă. Întotdeauna a avut o neclintită credință în existența unei vieți după moarte. Aș putea să ghicesc, așa la întâmplare, că tu ești mai mult decât un raționalist? Și ce altceva poate fi un cercetător al mediului înconjurător dacă nu un om de știință? Și-atunci presupun că tu și Solrun aveți puncte de vedere diametral opuse când era vorba de filozofia vieții.

Și așa fiind, mă tot întreb dacă n-ar fi fost mai bine s-o lăsăm pe Solrun să trăiască în pace cu filozofia ei. Era o lumină, era o flacăra și avea un simț clarvăzător și spiritual.

Poate că Steinn avea dreptate!

S-a uitat la mine intens cu o urmă de panică în privire. Și-am văzut o inconsolabilă durere, o agitație intensă și o disperare apăsătoare. Și apoi și-a pierdut cunoștința din nou, pentru ca într-un sfârșit să revină la realitate pentru ultima dată. Și-atunci s-a uitat la mine, neajutorată și fără speranță. Nu mai era nimic de adăugat. Poate că mai avea puteri să-și ia rămas bun, dar n-a făcut-o.

Își pierduse credința, Steinn. Sufletul ei se golise complet. Era ca un pustiu.

Ce-a vrut să spună cu „Steinn avea dreptate”? Este aceasta ceva foarte important? A avea dreptate? Sau a avea capacitatea sau voința de a răsădi o neîncredere iritantă în credința altor persoane? Nu, am spus, nu doresc nici un răspuns, toate aceste amintiri trebuie să ia sfârșit.

Nu știi de ce, dar m-a frapat gândul că ai intrat în viața mea și a lui Solrun asemeni uneia dintre figurile morocănoase de pe timpul lui Ibsen. Asemeni omului mării. Sau ți-ai făcut intrarea asemeni lui Gregers Werle, sluga adevărului. În acest caz îmi asum rolul de Relling – din *Rața sălbatică* – împătimitul propriei iluzii. Voi sta în camera ei aurie și voi privi orașul de sus.

Solrun a spus ceva într-una din zile, că s-ar putea duce la Solund să-și ia rămas bun de la mare înainte de venirea iernii. Nu era în firea ei să planifice astfel de călătorii singură. Sau poate voi doi trebuia să vă luați la revedere de la mare? Voi care ați dispărut pe munte atât de brusc în acea zi de iulie.

Nu știi nici eu de ce întreb, deoarece nu vreau nici un răspuns, și, de altfel, nu mai are nici o importanță acum.

Ei bine, și ai venit în Bergen! Dar ai ajuns prea târziu. Și-ai sunat aici după-amiază când totul se sfârșise. De abia ajunsesem acasă de la spital. Ingrid a răspuns la telefon și a spus doar că nu te cunoaște și nu are chef să vorbească cu tine. Eu stăteam aplecat asupra mesei și i-am spus că știu cine ești, dar nu eram în stare de conversație. Jonas a fost cel care a luat receptorul și ți-a spus ce se întâmplase. L-am lăsat s-o facă. Și ce-ai făcut tu apoi? Ai rămas în Bergen până la înmormântare? Sau te-ai dus să-ți iei rămas bun de la mare?

Întrebările sunt retorice.

De acum aș dori ca orice contact să înceteze, și sper că îmi vei respecta această dorință. Ne va trebui o perioadă lungă de timp, mie și copiilor, să avem grijă unii de alții.

Este pustiu fără ea aici în Skansen.

Și în partea de vest a munților au fost persoane care au iubit-o pe Solrun. Chiar dacă am mi-am asumat rolul lui Relling, niciodată n-am s-o consider pe Solrun o persoană obișnuită.

Asta e tot.

Niels Petter